

ΝΙΚ. Ι. ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ
 ΠΡΩΗΝ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ
 Καθηγητού του ἐν Καλλιθέῃ Γυμνασίου

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΝ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
 ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΡΩΤΗ

Ἐξεδόθη εἰς 2.000 ἀντίτυπα.

Ἄριθμός ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως $\frac{44.429/15231}{12 \text{ Αὐγούστου } 1932.}$

ΤΙΜΗΣ ἘΝΛΕΝ

ΑΘΗΝΑΙ
 ΕΚΔΟΤΗΣ ΜΙΧΑΗΛ Σ. ΖΗΚΑΚΗΣ
 ΠΕΣΜΑΤΟΓΛΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
 1932

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ
συγγραφέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου.

Μ. Ζαφειρίου

ΤΥΠΟΙΣ, ΑΘΑΝ. Α. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ
= 940Σ ΛΕΚΑ—ΣΤΟΑ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ =

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΠΕΡΙ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

Βίος αὐτοῦ. Ὁ Πλάτων, ὁ ἀγαπητότερος μαθητὴς τοῦ Σωκράτους καὶ ὁ κληρονόμος τοῦ πνεύματός του, ἐγεννήθη (τὸ 428 π. Χ.) ἐν Ἀθήναις ἀπὸ γονεῖς πλουσίους καὶ εὐγενεῖς, τὸν Ἀρίστονα καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ Κόδρου καταγομένην Περικτιόνην.

Ὁ ὠραῖος, εὐφυῆς καὶ ποιητικῆς φύσεως νεανίας ἔτυχεν ἀγωγῆς πολυμεροῦς καὶ ἐξαιρέτου καὶ κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του ἐγνώρισε τὸν Σωκράτη, τὸν ὁποῖον ἔκτοτε ἠκολούθησε μὲ ἐνθουσιασμόν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μεγάλου διδασκάλου του ἦλθε πρῶτον εἰς τὰ Μέγαρα, ἔπειτα δὲ ἐπεξείρησε διάφορα ταξείδια εἰς Αἴγυπτον, Κυρῆνην, Κάτω Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν Διονυσίου τοῦ πρεσβυτέρου· ἐντὸς ὀλίγου ὅμως περιέπεσεν εἰς δυσμένειαν καὶ ἐκινδύνευσεν ἐκτεθεῖς εἰς πώλησιν ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν δούλων εἰς Αἴγιναν. Ἐλευθερωθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ ἐκ Κυρῆνης φίλου του Ἀννικέριος ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας. Ἐνταῦθα ἐν τῷ κήπῳ τοῦ ἤρωος Ἀκαδήμου (1) τὸ πρῶτον καὶ εἶτα ἐν τῷ παρακειμένῳ ἰδιοκτῆτῳ κήπῳ ἵδρυσεν σχολήν, τὴν Ἀκαδημίαν, ἣ ὁποία μετ' ὀλίγον περιέλαβε μέγαν ἀριθμὸν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν (2).

Μετὰ τὴν εἰς τὴν ἀρχὴν ἄνοδον Διονυσίου τοῦ νεωτέρου προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Λίωνος μετέβη, πλήρης λαμπρῶν ἐλπίδων, τὸ δεύτερον εἰς Συρακούσας, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν πικρῶς ἀπεγοητεύθη, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν τρίτην φορὰν 361 π. Χ.

Ἐκτοτε ἔμεινεν εἰς Ἀθήνας μέχρι τοῦ θανάτου του ἀγαπώμενος ὑπὸ τῶν πολυαρίθμων μαθητῶν του, συναναστρεφόμενος

1) Παρὰ τὸν Κηφισὸν καὶ μεταξὺ τῆς Ἱερᾶς ὁδοῦ καὶ τοῦ Κολωνοῦ, ἕξ στάδια μακρὰν τῆς ἀρχαίας πόλεως τῶν Ἀθηναίων.

2) Μαθήτριά του Πλάτωνος ἀναφέρονται Ἀξιοθέα ἢ Φλεισσία καὶ Λασθένεα ἢ Μαντινική.

μενος καὶ συμβουλευτῶν τοὺς σπουδαιωτάτους τῶν ἀνδρῶν. Ἀπέθανεν ὑπεροφδοηκοντούτης τὸ 348 π. Χ.

Συγγράμματα καὶ φιλοσοφία αὐτοῦ. Τὰ συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος διαιροῦνται α) εἰς **Ἠθικά**, Πρωταγόρας, Ἀπολογία, Κρίτων κλπ. β) **Ἰδεολογικά**, περιέχοντα τὰς περὶ τῶν ἰδεῶν διδασκαλίαν του Ἐρωδίου, Μένων, Φαίδων, Φαίδρος, Συμπόσιον, Πολιτεία κλπ. γ) **Διαλεκτικά**, Παρμενίδης, Σοφιστής, Πολιτικός, Φίληβος, καὶ δ) τοὺς **Νόμους**.

Εἰς τὸν Πλάτωνα ἀποδίδονται καὶ **οἱ ὄροι**, οὗτοι ὅμως ὡς καὶ αἱ ἐπιστολαὶ δὲν φαίνονται ἔργα τοῦ Πλάτωνος. Ἦδη ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων ἤρχισαν νὰ ὑπομνηματίζουσιν τὸν Πλάτωνα, ἰδίως οἱ Νεοπλατωνικοί, (1) καὶ νὰ σχολιάζουσιν αὐτόν. Πλεῖστοι δὲ ἐκδόσεις αὐτοῦ ὑπάρχουσιν εἰς πολλὰς γλώσσας.

Ὁ Πλάτων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ φιλοσοφίᾳ κατέχει τὸ κέντρον. Ὁ σπουδάζων τὸν θεῖον Πλάτωνα, ὡς ὀνομάζεται ὁ φιλόσοφος οὗτος, σπουδάζει ὄχι μόνον τὴν ἀρχαίαν φιλοσοφίαν ἀλλὰ καὶ τὴν νεωτέραν, διότι ἐπ' αὐτοῦ καὶ αὕτη στηρίζεται, εἰς αὐτὸν τὰ πάντα ἐπιστρέφουσιν.

Ἡ ἀκριβὴς ἀνάπτυξις τοῦ συστήματος τῆς Πλατωνικῆς φιλοσοφίας ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς φιλοσοφίας. Ἐνταῦθα σημειοῦμεν μόνον τὰ ἑξῆς:

Ἡ Πλατωνικὴ φιλοσοφία διαιρεῖται 1) εἰς τὴν **διαλεκτικήν**, περιλαμβάνουσαν τὴν **λογικὴν**, τὴν **γνωσιολογίαν** καὶ τὴν **μεταφυσικὴν**, 2) τὴν **φυσικὴν** καὶ 3) τὴν **ἠθικὴν**.

α) Ἡ διαλεκτικὴ ἢ ἡ περὶ ἰδεῶν θεωρία ἔχει σκοπὸν τὴν γνῶσιν τῶν ἰδεῶν, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὸ κέντρον τῆς Πλατωνικῆς φιλοσοφίας. Ὁ Σωκράτης ἐδίδαξεν ὅτι μόνη ἡ γνῶσις τῶν ἐννοιῶν παρέχει ἀληθῆ γνῶσιν τῆς οὐσίας τῶν ὄντων. Εἰς ταύτην λοιπὸν τὴν Σωκρατικὴν θεωρίαν τῆς γνώσεως στηριζόμενος ὁ Πλάτων προχωρεῖ περαιτέρω εἰς τὴν ἀξίωσιν, ὅτι μόνον τὸ ἐν ταῖς ἐννοίαις νοούμενον, οἱ τύποι τῶν ὄντων, **αἱ ἰδέαι**, εἶναι ἀληθῆ καὶ ἀρχικά ὄντα. Πᾶν ὅ,τι αἰσθανόμεθα, ὑπόκειται (ὡς ἔδειξεν ὁ Ἡράκλειτος) εἰς ἀδιάλειπτον μεταβολήν, οὐδεμίαν δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἰδιοτήτων παριστᾷ καθαρὰν καὶ πλήρη· μόνι-

1) Εἶναι ἡ τελευταία φιλοσοφικὴ σχολὴ τῆς ἀρχαιότητος, ἤκμασε δὲ τὸν τρίτον αἰῶνα μ. Χ. Οἱ Νεοπλατωνικοὶ ὑπῆρξαν πιστοὶ μαθηταὶ καὶ ἐξηγηταὶ τοῦ Πλάτωνος· σπουδαιότερος δὲ αὐτῶν εἶναι ὁ Πλωτῖνος (204 — 270 μ. Χ.).

μόν τι, ὅμοιον ἑαυτῷ, παντὸς ἑτέρου ἀμιγῆς δύναται νὰ εἶναι μόνον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον διὰ μόνης τῆς νοήσεως γνωρίζεται. Κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ διακρίνεται ἡ ὑπὲρ αἴσθησιν οὐσία τῶν πραγμάτων, ὡς τὸ μόνον ὄντως ὄν, ἀπὸ τῆς κατ' αἴσθησιν ἐμφανίσεως αὐτῶν. Ταύτην τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων βλέπει ὁ Πλάτων εἰς τὴν μορφήν, τὸ εἶδος ἢ τὴν ἰδέαν τῶν πραγμάτων. Ἰδέαι ὑπάρχουν τόσαι, ὅσαι καὶ αἱ γενικαὶ ἔννοιαι. Αἱ ἰδέαι εἶναι τὰ ἀρχέτυπα τῶν αἰσθητῶν ὄντων, οἱ ἀμετάβλητοι τῶν πραγμάτων τύποι εἰς ἀπάσας τὰς τοῦ κόσμου τῶν φαινομένων μεταβολάς· ὑψίστη δὲ αὐτῶν εἶναι *ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἰδέα*, ἡ περιλαμβάνουσα καὶ διέπουσα πάσας τὰς λοιπάς, ἡ αἰτία πάσης τελειότητος, πάσης οὐσίας καὶ γνώσεως· ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀγαθὸν συμπίπτει ὁ θεῖος νοῦς, *ἡ θεότης*. Διὰ τὸν Πλάτωνα αἱ ἰδέαι ἔχουν ὑπαρξιν πραγματικὴν, ὑπάρχουν εἰς τὸν ἰδανικὸν ἢ ὑπὲρ αἴσθησιν κόσμον καὶ ἡ ψυχὴ λαμβάνει γνῶσιν αὐτῶν οὐχὶ διὰ τῶν αἰσθήσεων ἀλλὰ διὰ τῆς ἀναμνήσεως· τὰ αἰσθητὰ δηλ. πράγματα ὡς ἀείποτε μεταβαλλόμενα καὶ κυμαινόμενα δὲν δύνανται νὰ μᾶς γνωρίσουν τὰς μονίμους καὶ ἀναλλοιώτους ἰδέας. Καθ' ὅσον ὅμως ἀπεικονίζουν τὰς ἰδέας *ἀτελῶς* συντελοῦν ὡς ἐκ τῆς ὁμοιότητος αὐτῶν ταύτης ν' ἀναμνησθῇ ἡ ψυχὴ τὰς ἰδέας ἀπὸ τὴν ὑπερκόσμιον ζωὴν τῆς (πρὶν ἢ μετὰ τοῦ σώματος συνδεθῇ)· ἐπομένως αἱ ἰδέαι εἶναι *ἐμφυτοι*.

β) Τὴν φυσικὴν πραγματεύεται ὁ Πλάτων μὲ μυθικὸν τρόπον ἐν τῷ Τιμαίῳ. Ὁ δημιουργὸς θεὸς κατασκεύασε τὸν κόσμον ἀποβλέπων εἰς τὰς ἰδέας ὡς εἰς πρότυπα. Οὕτω ἐκ τοῦ ἀσωμάτου καὶ ὑπεραισθητοῦ κόσμου τῶν ἰδεῶν παρήχθη ὁ αἰσθητὸς καὶ σωματικὸς κόσμος. Τὸ πρῶτον βῆμα δὲ πρὸς τὴν πλάσιν τοῦ κόσμου ὑπῆρξεν ἡ δημιουργία τῆς ψυχῆς τοῦ κόσμου, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ζωὴ τῆς κινήσεως τοῦ παντός, καὶ εἶτα ἡ πλάσις τῶν κυριωτάτων αὐτοῦ συστατικῶν μερῶν, τῶν τεσσάρων στοιχείων, ἤτοι τοῦ πυρός, τοῦ ἀέρος, τοῦ ὕδατος καὶ τῆς γῆς.

Εἰς τὴν φυσικὴν περιλαμβάνει ὁ Πλάτων καὶ τὴν ψυχολογίαν (Φαίδρος, Φαίδων). Ὅπως εἰς τὸ σύμπαν ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου, οὕτω καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐδόθη ὑπὸ τοῦ θεοῦ διακοσμητικὴ ἀρχή, ἡ ψυχὴ, ἡ ὁποία εἶναι ὁ φορεὺς τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἡ κινήτρια καὶ ἀθάνατος δύναμις τοῦ σώματος. Πρὶν ἢ συνδεθῇ μὲ τὸ σῶμα ὑπάρχει εἰς τὸν ὑπεραισθητὸν κό-

σιμον καὶ γνωρίζει τὰ πάντα, τῶν ὁποίων διατηρεῖ τὴν ἀνάμνησιν καὶ ἀφοῦ μετὰ τοῦ σώματος συνδεθῆ.

Ἡ ψυχὴ ἔχει τρία μέρη τὸ *λογιστικόν*, τὸ *θυμοειδές* καὶ τὸ *ἐπιθυμητικόν*. Ἡ διαίρεσις ὅμως αὕτη ἀφήνει ἀνεξήγητον τὴν ἐνότητα τῆς προσωπικῆς ζωῆς καὶ ἄγνωστον τὸ ἐνιαῖον κέντρον ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκπορεύεται ἡ ποικιλόμορφος σειρά τῶν ψυχικῶν ἐνεργειῶν.

γ) Ἡ ἠθικὴ τοῦ Πλάτωνος συνδέεται στενότερα πρὸς τὰς μεταφυσικὰς ἀρχὰς αὐτοῦ. Ὁ ἀληθὴς προσορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἢ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου φυγὴ καὶ ἢ μετὰ τοῦ θεοῦ ὁμοίωσις, ἢ ὁποία ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς *σοφίας*, *ἀνδρίας* καὶ *σωφροσύνης*, ἀρετῶν, αἱ ὁποῖαι ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰ τρία μέρη τῆς ψυχῆς (λογιστικόν, θυμοειδές καὶ ἐπιθυμητικόν). Μὲ τὴν ἠθικὴν συνδέεται καὶ ἡ περὶ πολιτείας διδασκαλία τοῦ Πλάτωνος, περὶ τῆς ὁποίας θὰ γίνῃ λόγος κατωτέρω.

Τὸ φιλοσοφικόν του σύστημα ἀνέπτυξεν ὁ Πλάτων εἰς τὰ συγγράμματά του, τοὺς διαλόγους του, οἱ ὅποιοι παρέχουν ἐναργεστάτην εἰκόνα τῆς λογοτεχνικῆς κινήσεως κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα π. Χ.

Καὶ ἀληθῶς παρ' οὐδενὸς ἄλλου συγγραφέως μανθάνομεν ὡς παρὰ τοῦ Πλάτωνος τὰ τοῦ πνευματικοῦ βίου τῶν Ἀθηνῶν, τὴν εἰς τὰς στοάς καὶ τοὺς περιπάτους κοινωνικὴν καὶ πλήρη πνευματικῆς ζωῆς ἀναστροφὴν, τὰς ἀπερίττως εὐθύμους καὶ εὐφρεῖς συνδιαλέξεις εἰς τὰ συμπόσια, τὴν διὰ πνευματικῶν δεσμῶν συνεχομένην φιλίαν τῶν μαθητῶν καὶ τῶν διδασκάλων καὶ ἐν γένει τὴν λαμπρὰν ὄψιν τοῦ Ἀττικοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ βίου.

Ἡ δὲ μορφή τοῦ διαλόγου, τὴν ὁποίαν περιβάλλονται τὰ συγγράμματά του εἶναι φυσικὴ τις ἀναπαράστασις τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Σωκράτης ὠμίλει πρὸς τοὺς μαθητάς του. Εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Πλάτωνος ὁ Ἀττικὸς πεζὸς λόγος καὶ ὁ διάλογος εὔρον τὸν τέλειον τεχνίτην των, διότι τοὺς διαλόγους του χαρακτηρίζει ποικιλία καὶ πολυμέρεια, σκηρικὴ περιγραφή καὶ λεπτὴ ζωγραφία τῶν χαρακτήρων, εὐστοχος καὶ μετ' ἀγχινοίας ἀνάπτυξις τῶν ἰδεῶν, ζωὴ, ἐνάργεια καὶ ἁρμονία. Ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ ποίησις ἐνωμέναι εἰς τοὺς διαλόγους του ἀποσπῶσι τὴν συμπάθειαν καὶ τὸν θαυμασμόν τοῦ ἀναγνώστου καὶ ἐξασοῦν μεγίστην ἐπίδρασιν ἐπ' αὐτόν.

Πολιτεία. Ὁ διάλογος οὗτος πλὴν τῆς ἐπιγραφῆς *πολιτεία*, ἢ ὁποία μόνη προέρογεται ἐκ τοῦ Πλάτωνος, ἔχει καὶ δευτέραν *περὶ δικαίου*, τὴν ὁποίαν προσέθηκε μεταγενεστέρα χεὶρ πρὸς χαρακτηρισμὸν τοῦ οὐσιώδους περιεχομένου. Ἡ δευτέρα αὕτη ἐπιγραφή τῷ ὄντι ἀρμόζει ὄχι μόνον εἰς τὸ πρῶτον βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον συζητοῦνται διάφοροι ὀρισμοὶ τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἑννέα βιβλία τοῦ διαλόγου τούτου, διότι ὁ Πλάτων εἰς τὸ πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν περιεχόμενον τοῦ διαλόγου ἐρευνᾷ τὴν φύσιν τοῦ δικαίου.

Σκοπὸς τῆς πολιτείας εἶναι ἡ ἀγωγή τῶν πολιτῶν πρὸς ἀρετὴν καὶ διὰ ταύτης πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν. Ἡ εὐδαιμονία ὅμως δημιουργεῖται μόνον διὰ τῆς δικαιοσύνης, ἢ ὁποία εἶναι σοφία, εἶναι ἢ ἀληθῶς ἐνοῦσα ἀρχὴ ἐν τῇ ζωῇ τῶν ἐπὶ μέρους, καθὼς ἐπίσης ἐν τῇ ζωῇ τῆς πολιτείας· ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἐκεῖνο διὰ τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἔργον τῆς κατορθοῦ καὶ δημιουργεῖ οὕτω τὴν εὐδαιμονίαν.

Ὡς τοιαύτη κατὰ Πλάτωνα εἶναι τι ἐσωτερικὸν καὶ ἔγκειται ἐν τούτῳ, ὅτι ἕκαστον μέρος τῆς ψυχῆς τὸν σκοπὸν τοῦ ἐκπληροῦ. Λέγεται δὲ τρία μέρη τῆς ψυχῆς, τὸ *λογιστικόν*, διὰ τοῦ ὁποίου κοινωνεῖ μετὰ τῶν ἰδεῶν, τὸ *θυμοειδές*, «τὸ φερόμενον πρὸς τιμᾶς, πρὸς δύναμιν καὶ δόξαν» καὶ τὸ *ἐπιθυμητικόν*, τὸ «πρὸς ἐδωδὰς καὶ ποτὰ τεῖνον». Ἐκ τῶν τριῶν τούτων μερῶν μόνον τὸ πρῶτον (*ὁ λόγος*) εἶναι τὸ θεῖον καὶ ἀθάνατον αὐτῆς μέρος· τὰ δὲ ἕτερα δύο ἀποτελοῦν τὸ θνητὸν μέρος τῆς ψυχῆς, τὸ ὁποῖον μόνον κατὰ τὴν εἰς τὸ σῶμα εἴσοδον τοῦ θείου μέρους (*τοῦ λόγου*) συννεοῦται μετ' αὐτοῦ. Ὁ *λόγος* ἔχει τὴν ἔδραν του εἰς τὴν κεφαλὴν, ὁ *θυμὸς* εἰς τὸ στήθος καὶ τὸ *ἐπιθυμητικόν ἢ φιλοχρήματον* εἰς τὴν γαστέρα. Ἡ δικαιοσύνη λοιπὸν ἔχει νὰ φροντίσῃ περὶ τούτου, ὅπως ἕκαστον μέρος τῆς ψυχῆς ἐν ἀρμονίᾳ πρὸς τὰ ἄλλα ἐκπληρώσῃ τὸ εἰς ἑαυτὸ ἀρμόζον ἔργον, χωρὶς νὰ πολυπραγομῆ περὶ τῶν λοιπῶν.

Αὕτη εἶναι ἐπομένως ἡ ὁρῖσα πάσης σωφροσύνης καὶ ἐνεργεῖ ἵνα ὁ ἀνθρώπος διὰ τοῦ ἑαυτοῦ του μόνον καὶ διὰ μόνου τούτου γίνῃ εὐδαίμων.

Ὅπως ὅμως ἡ δικαιοσύνη εἶναι ἡ διευθετοῦσα ἀρχὴ ἐν τῇ ζωῇ τῶν ἐπὶ μέρους, οὕτως εἶναι ἐπίσης ἡ αὕτη ἐν τῇ πολιτειακῇ ζωῇ, ἐν τῇ πολιτείᾳ. Εἰς ταύτην, κατὰ τὸν Πλάτωνα, ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία πρέπει νὰ ἐξαφανίζεται ἐν τῇ τελείᾳ ἀφοσιώσει εἰς

τὴν κοινότητα, ἢ ὁποῖα πάλιν πρέπει νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν ἐξύψωσιν τῶν ἀτόμων.

Ὅπως ἐν τῇ ψυχῇ δέχεται τρία μέρη οὕτω καὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν διαιρεῖ εἰς τρεῖς τάξεις, **ἄρχοντας, φύλακας** καὶ **δημιουργούς**, ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὰ τρία μέρη τῆς ψυχῆς (λογιστικόν, θυμοειδές, ἐπιθυμητικόν). Ἡ πρώτη τάξις μεριμνᾷ περὶ τῆς νομοθεσίας καὶ τῆς διοικήσεως, ἡ δευτέρα περὶ τῆς ἀσφαλείας τῆς πολιτείας καὶ ἡ τρίτη περὶ τῶν ὑλικῶν τάσεων τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ἵνα ὅμως ἐκπληροῦν πάντες τὸ ἑαυτοῖς ἀρμόζον ἔργον ἐν ἀρμονίᾳ καὶ οὕτω δημιουργεῖται ἡ εὐδαιμονία, συντελεῖ ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἐνοῦσα αὕτη ἀρχή, ἡ θεμελιώδης ἰδέα τῆς κοινότητος. Τοιουτοτρόπως εἰς τὴν ἰδανικὴν τοῦ πολιτείας ὁ Πλάτων δέχεται τὴν ἀρχὴν τῆς κατανομῆς τῆς ἐργασίας ἢ τῆς εἰδικεύσεως τῶν ἱκανοτήτων. Ὅταν ἕκαστος κατέχῃ πᾶν ὅ,τι ἀνήκει εἰς αὐτὸν καὶ ἀποδίδῃ τὰς συμφόρους πρὸς τὴν εἰδικότητά του ὑπηρεσίας, ἡ ἰδέα τῆς δικαιοσύνης ἔχει πραγματοποιηθῆ.

Εἰς τὴν πολιτείαν τοῦ ὁ Πλάτων τὰ πάντα ὑπάγει εἰς τὴν ἀρετὴν, εἰς τὴν ἠθικὴν. Ὁ γάμος, ἡ ἐκπαίδεσις, ἡ θρησκεία, αἱ καλὰ τέχναι καὶ αὐτὴ ἡ δημοτικὴ πρέπει νὰ ἐξυπηρετοῦν τὴν ἠθικὴν, διότι μόνον διὰ ταύτης πληροῦται ὁ σκοπὸς τῆς πολιτείας.

Συντομωτάτη περίληψις τῆς Πολιτείας. Τὸ I βιβλίον περιέχει τὴν ἔρευναν περὶ τοῦ ζητήματος, τί εἶναι **δικαίον**, καθ' ὃν τρόπον εἰς τοὺς μικροὺς διαλόγους ἐρευνᾶται, τί εἶναι ἀνδρία, σωφροσύνη κλπ.

Τὸ II καὶ III βιβλίον περιλαμβάνουν τὴν ἴδρυσιν καὶ ὀργάνωσιν τῆς πολιτείας ἐκείνης, εἰς τὴν ὁποίαν σωματοῦται ἡ ἰδέα τῆς δικαιοσύνης.

Κύριον δὲ ὑποκείμενον τοῦ μέρους τούτου εἶναι ἡ παιδεία τοῦ νοῦ (δηλ. ἡ μουσικὴ) καὶ ἡ τοῦ σώματος (δηλ. ἡ γυμναστικὴ) τῶν μετεχόντων τῆς πολιτείας.

Εἰς τὸ IV βιβλίον ἐξετάζονται αἱ ἀρεταὶ ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι ἀναγκαίως πρέπει νὰ ὑπάρχουν εἰς καλῶς ὀργανωμένην πολιτείαν, ἕνεκα αὐτῆς τῆς παιδείας τῶν πολιτῶν, ἡ φρόνησις, ἡ σοφία, ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη.

Εἰς τὰ βιβλία V—VII ὁ Σωκράτης ὀρμώμενος ἐκ τῶν ἐν τῷ τετάρτῳ βιβλίῳ λεχθέντων ἐπιχειρεῖ νὰ πραγματοποιηθῆ περὶ

τῶν κακῶν καὶ ἡμαρτημένων πολιτειῶν, ἀλλ' ἡ περὶ τούτου συζήτησις ἀναβιβάζεται ἕνεκα τῶν ἐνστάσεων τοῦ Πολεμάρχου καὶ ἐξετάζεται τὸ ζήτημα τῆς κοινωνίας τῶν παιδῶν καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῆς παιδείας τῶν ἐπιδόξων ἀρχόντων τῆς πολιτείας. Ἐνταῦθα δὲ ἀπόκεινται αἱ βαθύταται περὶ φιλοσοφίας ἔννοιαι καὶ ἕνεκα τούτου ἐξελέφθη τὸ μέρος τοῦτο τῆς πολιτείας ὡς ὁ διάλογος *Φιλόσοφος*, τὸν ὁποῖον ὁ Πλάτων ἀναγγέλλει εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ *Σοφιστοῦ*.

Τὰ βιβλία VIII καὶ IX ἐπανερχοῦνται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ πέμπτου βιβλίου καὶ πραγματεύονται, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν μορφήν τῆς πολιτείας εἰς τὴν ὁποῖαν βασιλεύουν οἱ φιλόσοφοι, περὶ τῶν τεσσάρων εἰδῶν τῶν κακῶν καὶ ἡμαρτημένων πολιτειῶν, τῆς τιμοκρατίας, ὀλιγαρχίας, δημοκρατίας καὶ τυραννίδος. Ἐν συναφείᾳ δὲ πρὸς ταῦτα μεταβαίνει ὁ φιλόσοφος εἰς τὴν *εὐδαιμονίαν*, τῆς ὁποίας ἀπολαύει τελείως μόνον ὁ *δίκαιος*. Τοιοῦτοτρόπως ἐπανερχεται πάλιν ὁ Πλάτων εἰς τὸ σημεῖον ἐκ τοῦ ὁποίου ὠρμήθη ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ.

Εἰς δὲ τὸ X βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ πῶς ἐπίμετρόν τι καὶ συμπλήρωμα τοῦ τελείως ἀπρητισμένου ἤδη ἔργου, κατὰ πρῶτον μὲν ἐπανερχεται καὶ πάλιν εἰς τὴν ποίησιν καὶ ἐπιμένον εἰς τὴν προτέραν του γνώμην περὶ τῆς ὀρθῆς παιδείας ἀποκλείει ἐκ τῆς ἰδανικῆς του πολιτείας, παρὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κλίσιν, πᾶσαν μιμητικὴν ποίησιν. Μετὰ ταῦτα δὲ ὡς κατακλείδα ἐπεισάγει πάλιν τὴν θεωρίαν περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία ὑπισχνεῖται εἰς τὸν δίκαιον καὶ αἰώνιον ἀμοιβήν.

Τόπος καὶ χρόνος. Ὁ διάλογος οὗτος ἔγινεν εἰς τὴν ἐν Πειραιεῖ οἰκίαν τοῦ Κεφάλου. Ὡς πρὸς τὸν χρόνον δὲ δυνάμεθα μὲν νὰ ὀρίσωμεν ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ ἔτος.

Ἐγινε δηλ. τὴν 20ὴν Θωρηγηλιῶνος (Ἰουνίου), ὁπότε πρῶτην φορὰν ἐτελοῦντο τὰ Βενδίδεια. Τὴν ἡμέραν ἔγινε *πομπή*, τὴν ἑσπέραν *λαμπὰς* καὶ τὴν νύκτα *παννυχίς*.

Ὁ διάλογος ἤρχισε μετὰ τὴν πομπὴν καὶ ἐξηκολούθησεν ἄνευ διακοπῆς, χωρὶς νὰ γίνεταί μνεῖα τῆς συμμετοχῆς τῶν διαλεγόμενων εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς ἑορτῆς τῆς Βενδίδος. Ἀτυχῶς δὲν παρεδόθη εἰς ἡμᾶς ὅτε εἰσήχθη ἡ ἑορτὴ αὕτη εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἐκ τῶν σχέσεων ὅμως τῶν ἐν τῷ διαλόγῳ ἀναφερομένων προσώπων δυνάμεθα περίπου νὰ ὀρίσωμεν ὅτι ὁ διάλογος ἔγινε τὸ 408 π. X.

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΤΑ ΤΟΥ ΜΙΑΣΤΟΥ ΠΡΩΤΙΑ

ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΕΡΜΟΥΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Κ Ε Ι Μ Ε Ν Ο Ν

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΓΛΑΥΚΩΝ, ΠΟΛΕΜΑΡΧΟΣ, ΘΡΑΣΥΜΑΧΟΣ,
ΛΔΕΙΜΑΝΤΟΣ, ΚΕΦΑΛΟΣ.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Κεφ. Α'.

Κατέβην χθές εἰς Πειραιᾶ μετὰ Γλαύκωνος τοῦ Ἄρι- 827
στονος, προσευξέμενός τε τῇ θεῷ καὶ ἅμα τὴν ἑορτὴν βου-
λόμενος θεάσασθαι τίνα τρόπον ποιήσουσιν, ἅτε νῦν πρῶτον
ἄγοντες. καλὴ μὲν οὖν μοι καὶ ἡ τῶν ἐπιχωρίων πομπὴ ἔδο-
ξεν εἶναι, οὐ μέντοι ἤτιτον ἐφαίνετο πρέπειν ἢν οἱ Θοῤᾰκες
ἔπεμπον. προσευξάμενοι δὲ καὶ θεωρήσαντες ἀπῆμεν πρὸς Β
τὸ ἄστυ. κατιδὼν οὖν πόρρωθεν ἡμᾶς εἶκαδε ὠρμημένους
Πολέμαρχος ὁ Κεφάλου ἐκέλευσε δραμόντα τὸν παῖδα περι-
μεῖναι ἢ κελεῦσαι. καὶ μου ὄπισθεν ὁ παῖς λαβόμενος τοῦ
ἱματίου, Κελεύει ὑμᾶς, ἔφη, Πολέμαρχος περιμεῖναι. καὶ
ἐγὼ μετεστράφην τε καὶ ἠρόμην ὅπου αὐτὸς εἶη. Οὗτος,
ἔφη, ὄπισθεν προσέρχεται· ἀλλὰ περιμένετε. Ἄλλὰ περιμε- C
νοῦμεν, ἢ δ' ὅς ἐστι Γλαύκων. καὶ ὀλίγῳ ὕστερον ὅτε Πολέ-
μαρχος ἦκε καὶ Ἄδειμαντος ὁ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφὸς καὶ
Νικήρατος ὁ Νικίου καὶ ἄλλοι τινές, ὡς ἀπὸ τῆς πομπῆς.
ὁ οὖν Πολέμαρχος ἔφη· ὦ Σώκρατες, δοκεῖτέ μοι πρὸς
ἄστυ ὠρμηῆσθαι ὡς ἀπιόντες. Οὐ γὰρ κακῶς δοξάζεις, ἦν
δ' ἐγώ. Ὅραξ οὖν ἡμᾶς, ἔφη, ὅσοι ἐσμέν; Πῶς γὰρ οὐ;

Ἦ τοίνυν τούτων, ἔφη, κρείττους γένεσθε ἢ μένετ' αὐτοῦ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ἔτι ἐλλείπεται τὸ ἦν πείσωμεν ὑμᾶς, ὡς χρὴ ἡμᾶς ἀφεῖναι; Ἦ καὶ δύναισθ' ἄν, ἦ δ' ὅς, πείσαι μὴ ἀκούοντας; Οὐδαμῶς, ἔφη ὁ Γλαύκων. Ὡς τοίνυν μὴ ἀκουσόμενων, οὕτω διανοεῖσθε. καὶ ὁ Ἀδείμαντος, Ἦ ἄρα γε, ἦ δ' ὅς, οὐδ' ἴστε ὅτι λαμπὰς ἔσται πρὸς ἐσπέραν ἀφ' ἵππων 328 τῇ θεῷ; Ἦ ἀφ' ἵππων; ἦν δ' ἐγώ, καινόν γε τοῦτο. λαμπὰς διαέχοντες διαδώσουσιν ἀλλήλοις ἀμιλλώμενοι τοῖς ἵπποις; ἦ πῶς λέγεις; Οὕτως, ἔφη ὁ Πολέμαρχος· καὶ πρὸς γε παννυχίδα ποιήσουσιν, ἦν ἄξιον θεάσασθαι. ἐξαναστησόμεθα γὰρ μετὰ τὸ δεῖπνον καὶ τὴν παννυχίδα θεασόμεθα καὶ ξυνεσόμεθά τε πολλοῖς τῶν νέων αὐτόθι καὶ διαλεξόμεθα. ἀλλὰ μένετε καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖτε. καὶ ὁ Γλαύκων, Ἦ εἰσικεν, ἔφη, Β μενετέον εἶναι. Ἦ ἄλλ' εἰ δοκεῖ, ἦν δ' ἐγώ, οὕτω χρὴ ποιεῖν.

Κεφ. Β'.

Ἦ μιν οὖν οἴκαδε εἰς τοῦ Πολεμάρχου, καὶ Λυσίαν τε αὐτόθι κατελάβομεν καὶ Εὐθύδημον, τοὺς τοῦ Πολεμάρχου ἀδελφούς, καὶ δὴ καὶ Θρασύμαχον τὸν Καλκηδόνιον καὶ Χαρμαντίδην τὸν Παιανιέα καὶ Κλειτοφῶντα τὸν Ἀριστωνόμου· ἦν δ' ἔνδον καὶ ὁ πατήρ ὁ τοῦ Πολεμάρχου Κέφαλος, καὶ μάλα πρεσβύτης μοι ἔδοξεν εἶναι· διὰ χρόνου γὰρ καὶ ἐωράκη αὐτόν. καθῆστο δὲ ἐστεφανωμένος ἐπὶ τινας 3 προσκεφαλαίου τε καὶ δίφρου· τεθυκῶς γὰρ ἐτύγχανεν ἐν τῇ αὐλῇ. ἐκαθεζόμεθα οὖν παρ' αὐτόν· ἔκαιντο γὰρ δίφροι τινὲς αὐτόθι κύκλῳ. εὐθύς οὖν με ἰδὼν ὁ Κέφαλος ἠσπάζετό τε καὶ εἶπεν· ὦ Σώκρατες, οὐδὲ θαμίζεις ἡμῖν καταβαίνων εἰς τὸν Πειραιᾶ· χρὴν μέντοι. εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ ἔτι ἐν δυνάμει ἦν τοῦ ῥαδίως πορεύεσθαι πρὸς τὸ ἄστυ, οὐδὲν ἄν σε ἔδει δεῦρο 4 ἰέναι, ἀλλ' ἡμεῖς ἄν παρὰ σὲ ἦμεν· νῦν δὲ σε χρὴ πυκνότερον δεῦρο ἰέναι· ὡς εὖ ἴσθι ὅτι ἔμοιγε, ὅσον αἰ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναὶ ἀπομαραίνονται, τοσοῦτον αὔξονται αἰ περὶ

τοὺς λόγους ἐπιθυμία τε καὶ ἡδοναί. μὴ οὖν ἄλλως ποίει, ἀλλὰ τοῖσδέ τε τοῖς νεανίαις ξύνισθι καὶ δεῦρο παρ' ἡμᾶς φοῖτα ὡς παρὰ φίλου τε καὶ πάνυ οἰκείου. Καὶ μὴν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Κέφαλε, χαίρω γε διαλεγόμενος τοῖς σφόδρα πρεσβύταις. δοκεῖ γάρ μοι χρῆναι παρ' αὐτῶν πυνθάνεσθαι, Ε ὡσπερ τινὰ ὁδὸν προεληλυθότων, ἦν καὶ ἡμᾶς ἴσως δεήσει πορεύεσθαι, ποία τίς ἐστι, τραχεῖα καὶ χαλεπή, ἢ ῥαδία καὶ εὐπορος· καὶ δὴ καὶ σοῦ ἡδέως ἂν πυθοίμην, ὃ τί σοι φαίνεται τοῦτο — ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἤδη εἰ τῆς ἡλικίας, ὃ δὴ ἐπὶ γήραος οὐδὲ φασὶν εἶναι οἱ ποιηταὶ — πότερον χαλεπὸν τοῦ βίου ἢ πῶς σὺ αὐτὸ ἐξαγγέλλεις.

Κεφ. Γ'.

Ἐγὼ σοι, ἔφη, νῆ τὸν Δία ἐρῶ, ὦ Σώκρατες, οἷόν γέ 329 μοι φαίνεται. πολλάκις γὰρ συνερχόμεθά τινες εἰς ταυτὸ παραπλησίαν ἡλικίαν ἔχοντες, διασφίζοντες τὴν παλαιὰν παροιμίαν. οἱ οὖν πλεῖστοι ἡμῶν ὀλοφύρονται ξυνιόντες, τὰς ἐν τῇ νεότητι ἡδονὰς ποθοῦντες καὶ ἀναμιμνησκόμενοι περὶ τε τὰ φροδίσια καὶ περὶ πότους καὶ εὐωχίας καὶ ἄλλ' ἅττα ἃ τῶν τοιούτων ἔχεται, καὶ ἀγανακτοῦσιν ὡς μεγάλων τινῶν ἀπεστερημένοι καὶ τότε μὲν εἰ ζῶντες, νῦν δὲ οὐδὲ Β ζῶντες· ἔνιοι δὲ καὶ τὰς τῶν οἰκείων προπηλακίσεις τοῦ γήρωος ὀδύρονται, καὶ ἐπὶ τούτῳ δὴ τὸ γήραος ὕμνοισιν ὄσων κακῶν σφίσιν αἴτιον. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὦ Σώκρατες, οὗτοι οὐ τὸ αἴτιον αἰτιᾶσθαι. εἰ γὰρ ἦν τοῦτ' αἴτιον, κἂν ἐγὼ τὰ αὐτὰ ταῦτα ἐπεπόνθη ἕνεκά γε γήρωος καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ὅσοι ἐνταῦθα ἤλθον ἡλικίας. ἀλλὰ καὶ τούτων πέρι καὶ τῶν Δ γε πρὸς τοὺς οἰκείους μία τις αἰτία ἐστίν, οὐ τὸ γήραος, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὁ τρόπος τῶν ἀνθρώπων. ἂν μὲν γὰρ κόσμιοι καὶ εὐκόλοι ᾧσι, καὶ τὸ γήραος μετρίως ἐστὶν ἐπίπονον· εἰ δὲ μὴ, καὶ γήραος, ὦ Σώκρατες, καὶ νεότης χαλεπὴ τῷ τοιούτῳ συμβαίνει.

Κεφ. Δ'.

Καὶ ἐγὼ ἀγασθεὶς αὐτοῦ εἰπόντος ταῦτα, βουλόμενος
 E ἔτι λέγειν αὐτὸν ἐκίνουν καὶ εἶπον· ὦ Κέφαλα, εἰμαί σου
 τοὺς πολλοὺς, ἔταν ταῦτα λέγῃς, οὐκ ἀποδέχεσθαι, ἀλλ'
 ἡγεῖσθαι σε βραδίως τὸ γῆρας φέρειν οὐ διὰ τὸν τρόπον, ἀλλὰ
 διὰ τὸ πολλὴν οὐσίαν κεκτῆσθαι· τοῖς γὰρ πλουσίοις πολλὰ
 παραμύθια φασιν εἶναι. Ἄληθῆ, ἔφη, λέγεις· οὐ γὰρ ἀπο-
 δέχονται. καὶ λέγουσι μὲν τι, οὐ μέντοι γε ὅσον οἶονται,
 ἀλλὰ τὸ τοῦ Θεμιστοκλέους εὐ ἔχει, ὅς τῳ Σεριφίῳ λοιδο-
 330 ρουμένῳ καὶ λέγοντι, ὅτι οὐ δι' αὐτὸν ἀλλὰ διὰ τὴν πόλιν
 εὐδοκιμοί, ἀπεκρίνατο, ὅτι οὗτ' ἂν αὐτὸς Σεριφίος ὢν ὀνο-
 μαστὸς ἐγένετο οὗτ' ἐκεῖνος Ἀθηναῖος. καὶ τοῖς δὴ μὴ
 πλουσίοις, χαλεπῶς δὲ τὸ γῆρας φέρουσιν, εὐ ἔχει ὁ αὐτὸς
 λόγος, ὅτι οὗτ' ἂν ὁ ἐπιεικὴς πάνυ τι βραδίως γῆρας μετὰ
 πενίας ἐνέγκοι, οὗθ' ὁ μὴ ἐπιεικὴς πλουτήσας εὐκόλως ποτ'
 ἂν ἑαυτῷ γένοιτο. Πότερον δέ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Κέφαλα, ὢν
 B κέκτησαι τὰ πλείω παρέλαβες ἢ ἐπεκτήσω; Ποί'
 ἐπεκτηράμην, ἔφη, ὦ Σώκратες; μέσος τις γέγονα
 χρηματιστῆς τοῦ τε πάππου καὶ τοῦ πατρὸς. ὁ μὲν
 γὰρ πάππος τε καὶ ὁμώνυμος ἐμοὶ σχεδὸν τι ὅσην ἐγὼ νῦν
 οὐσίαν κέκτημαι παραλαβὼν πολλάκις τοσαύτην ἐποίησε,
 Λυσανίας δὲ ὁ πατὴρ ἔτι ἐλάττω αὐτὴν ἐποίησε τῆς νῦν οὐσης
 ἐγὼ δὲ ἀγαπῶ, ἐὰν μὴ ἐλάττω καταλίπω τουτοισί, ἀλλὰ
 βραχεὶ γέ τιμι πλείω ἢ παρέλαβον. Οὐ τοι ἔνεκα ἠρόμην, ἦν
 δ' ἐγώ, ὅτι μοι ἔδοξας οὐ σφόδρα ἀγαπᾶν τὰ χρήματα.
 C τοῦτο δὲ ποιεῖσιν ὡς τὸ πολὺ οἱ ἂν μὴ αὐτοὶ κτήσωνται· οἱ
 δὲ κτησόμενοι διπλῆ ἢ οἱ ἄλλοι ἀσπάζονται αὐτά. ὡσπερ
 γὰρ οἱ ποιηταὶ τὰ αὐτῶν ποιήματα καὶ οἱ πατέρες τοὺς
 παῖδας ἀγαπῶσι, ταύτη τε δὴ καὶ οἱ χρηματιστάμενοι περὶ
 τὰ χρήματα σπουδάζουσιν ὡς ἔργον ἑαυτῶν καὶ κατὰ τὴν
 χρείαν, ἢ περ οἱ ἄλλοι. χαλεποὶ οὖν καὶ ξυγγενέσθαι εἰσίν,

οὐδὲν ἐθέλοντες ἐπαινεῖν ἀλλ' ἢ τὸν πλοῦτον. Ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις.

Κεφ. Ε΄.

Πάνυ μὲν οὖν, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλὰ μοι ἐτι τοσόνδε εἶπέ τί Δ μέγιστον οἶει ἀγαθὸν ἀπολελαυκέναι τοῦ πολλῆν οὐσίαν κεκτηῖσθαι; Ὁ, ἦ δ' ὅς, ἴσως οὐκ ἂν πολλοὺς πείσοιμι λέγων. εὖ γὰρ ἴσθι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὅτι, ἐπειδὴν τις ἐγγὺς ἢ τοῦ οἴεσθαι τελευτήσῃ, εἰσέρχεται αὐτῷ δέος καὶ φροντίς περὶ ὧν ἔμπροσθεν οὐκ εἰρήη. οἱ τε γὰρ λεγόμενοι μῦθοι περὶ τῶν ἐν Ἄιδου, ὡς τὸν ἐνθάδε ἀδικήσαντα δεῖ ἐκεῖ διδόναι δίκην, καταγελῶμενοι τέως, τότε δὴ στρέφουσιν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν μὴ ἀλγθῆις ὡς· καὶ αὐτὸς ἦτοι ὑπὸ τῆς E τοῦ γήρωτος ἀσθενείας ἢ καὶ ὡσπερ ἤδη ἐγγυτέρω ὧν τῶν ἐκεῖ μᾶλλον τι καθορᾷ αὐτά. ὑποψίας δ' οὖν καὶ δείματος μεστὸς γίγνεται καὶ ἀναλογίζεται ἤδη καὶ σκοπεῖ, εἴ τινά τι ἠδίκηκεν. ὁ μὲν οὖν εὐρίσκων ἑαυτοῦ ἐν τῇ βίῳ πολλὰ ἀδικήματα καὶ ἐκ τῶν ὕπνων, ὡσπερ οἱ παῖδες, θαμὰ ἐγειρόμενος δειμαίνει καὶ ζῆ μετὰ κακῆς ἐλπίδος· τῷ δὲ μηδὲν 331 ἑαυτῷ ἄδικον ξυνειδῶτι ἠδεῖα ἐλπίς ἀεὶ πάρεστι καὶ ἀγαθὴ γηροτρόφος, ὡς καὶ Πίνδαρος λέγει. χαριέντως γάρ τοι, ὦ Σώκρατες, τοῦτ' ἐκεῖνος εἶπεν, ὅτι ὅς ἂν δικαίως καὶ δόσιως τὸν βίον διαγάγῃ,

γλυκεῖά οἱ καρδίαν ἀτάλλοισα γηροτρόφος συναορεῖ ἐλπίς, ἃ μάλιστα θνατῶν πολύστροφον γνώμαν κυβερνᾷ. εὖ οὖν λέγει θαυμαστῶς ὡς σφόδρα. πρὸς δὲ τοῦτ' ἔγωγε τίθημι τὴν τῶν χρημάτων κτήσιν πλείστου ἀξίαν εἶναι, οὐ τι παντὶ ἀνδρὶ, ἀλλὰ τῷ ἐπιεικεῖ. τὸ γὰρ μηδὲ B ἄκοντά τινα ἐξαπατῆσαι ἢ ψεύσασθαι, μηδ' αὐτὸν ὀφείλοντα ἢ θεῶν θυσίας τινὰς ἢ ἀνθρώπων χρήματα ἔπειτα ἐκεῖσε ἀπιέναι· δεδιότα, μέγα μέρος εἰς τοῦτο ἢ τῶν χρημάτων κτήσις συμβάλλεται. ἔχει δὲ καὶ ἄλλας χρεῖας πολλὰς· ἀλλὰ γε ἐν

ἀνθ' ἐνός οὐκ ἐλάχιστον ἔγωγε θείην ἂν εἰς τοῦτο ἀνδρὶ
 νοῦν ἔχοντι, ὦ Σώκρατες, πλοῦτον χρησιμώτατον εἶναι.
 C Παγκάλως, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις, ὦ Κέφαλα. τοῦτο δ' αὐτό,
 τὴν δικαιοσύνην, πότῃ τὴν ἀλήθειαν αὐτὸ φήσομεν εἶναι
 ἀπλῶς οὕτως καὶ τὸ ἀποδιδόναι, ἂν τίς τι παρά του λάβῃ,
 ἢ καὶ αὐτὰ ταῦτα ἔστιν ἐνίοτε μὲν δικαίως, ἐνίοτε δὲ ἀδίκως
 ποιεῖν; οἷον τοιόνδε λέγω· πᾶς ἂν που εἴποι, εἴ τις λάβοι
 παρά φίλου ἀνδρὸς σωφρονούντος ὄπλα, εἴ μανεῖς ἀπαιτοῖ,
 ὅτι οὔτε χρὴ τὰ τοιαῦτα ἀποδιδόναι, οὔτε δίκαιος ἂν εἴη ὁ
 ἀποδιδούς, οὐδ' αὖ πρὸς τὸν οὕτως ἔχοντα πάντα ἐθέλων
 Δ τάληθῃ λέγειν. Ὅρθως, ἔφη, λέγεις. Οὐκ ἄρα οὗτος ὅρος
 ἐστὶ δικαιοσύνης, ἀληθῆ τε λέγειν καὶ ἂ ἂν λάβῃ τις ἀπο-
 διδόναι. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὑπολαβὼν ὁ Πολέ-
 μαρχος, εἴπερ γέ τι χρὴ Σιμωνίδῃ παῖθεσθαι. Καὶ μέντοι,
 ἔφη ὁ Κέφαλος, καὶ παραδίδωμι ὑμῖν τὸν λόγον· δεῖ γάρ με
 ἤδη τῶν ἱερῶν ἐπιμεληθῆναι. Οὐκοῦν, ἔφην ἐγώ, ὁ Πολέ-
 μαρχος τῶν γε σῶν κληρονόμος; Πάνυ γε, ἦ δ' ὅς γε λά-
 σας· καὶ ἅμα ἦει πρὸς τὰ ἱερά.

Κεφ. ΣΤ'.

E Λέγε δῆ, εἶπον ἐγώ, σὺ ὁ τοῦ λόγου κληρονόμος, τί
 φῆς τὸν Σιμωνίδῃ λέγοντα ὀρθῶς λέγειν περὶ δικαιοσύνης;
 Ὅτι, ἦ δ' ὅς, τὸ τὰ ὀφειλόμενα ἐκάστῳ ἀποδιδόναι δίκαιόν
 ἐστὶ· τοῦτο λέγων δοκεῖ ἔμοιγε καλῶς λέγειν. Ἄλλὰ μέ-
 ντοι, ἦν δ' ἐγώ, Σιμωνίδῃ γε οὐ ῥάδιον ἀπιστεῖν· σοφὸς γάρ
 καὶ θεῖος ἀνὴρ· τοῦτο μέντοι ὃ τί ποτε λέγει, σὺ μὲν, ὦ
 Πολέμαρχε, ἴσως γινώσκεις, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ. δῆλον γάρ
 ὅτι οὐ τοῦτο λέγει, ὅπερ ἄρτι ἐλέγομεν, τό τινας παρακα-
 ταθεμένου τι ὀφειδὸν μὴ σωφρόνως ἀπαιτοῦντι ἀποδιδόναι·
 καίτοι γε ὀφειλόμενόν πού ἐστι τοῦτο, ὃ παρακατέθετο· ἦ
 332 γάρ; Ναί. Ἀποδοτέον δέ γε οὐδ' ὀπωσιεῖν τότε, ὅποτε
 τις μὴ σωφρόνως ἀπαιτοῖ; Ἀληθῆ, ἦ δ' ὅς. Ἄλλο δῆ τι ἦ

τὸ τοιοῦτον, ὡς ἔοικε, λέγει Σιμωνίδης τὸ τὰ ὀφειλόμενα δίκαιον εἶναι ἀποδιδόναι. Ἄλλο μέντοι νῆ Δί', ἔφη· τοῖς γὰρ φίλοις οἶεται ὀφείλειν τοὺς φίλους ἀγαθὸν μὲν τι δρᾶν, κακὸν δὲ μηδέν. Μανθάνω, ἦν δ' ἐγώ· ὅτι οὐ τὰ ὀφειλόμενα Β ἀποδίδωσιν, ὅς ἂν τῷ χρυσίον ἀποδοῖ παρακαταθεμένῳ, ἐάν- περ ἡ ἀπόδοσις καὶ ἡ λήψις βλαβερὰ γίγνηται, φίλοι δὲ ὧσιν ἔτε ἀπολαμβάνων καὶ ὁ ἀποδιδούς· οὐχ οὕτω λέγειν φῆς τὸν Σιμωνίδην; Πάνυ μὲν οὖν. Τί δέ; τοῖς ἐχθροῖς ἀποδοτέον, ὅ τι ἂν τύχη ὀφειλόμενον; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη, ὅ γε ὀφεί- λεται αὐτοῖς. ὀφείλεται δέ γε, οἶμαι, παρά γε τοῦ ἐχθροῦ τῷ ἐχθρῷ, ὅπερ καὶ προσήκει, κακὸν τι.

Κεφ. Ζ'.

Ἦνίξατο ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὡς ἔοικεν, ὁ Σιμωνίδης ποιητι-^ς κῶς τὸ δίκαιον ὅ εἶη· διανοεῖτο μὲν γάρ, ὡς φαίνεται, ὅτι τοῦτ' εἶη δίκαιον, τὸ προσῆκον ἐκάστῳ ἀποδιδόναι, τοῦτο δὲ ὠνόμασεν ὀφειλόμενον. Ἄλλὰ τί οἶει; Ὡ πρὸς Δίος, ἦν δ' ἐγώ, εἰ οὖν τις αὐτὸν ἤρετο· ὦ Σιμωνίδη, ἡ τίσιν οὖν τί ἀπο- διδοῦσα ὀφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη ἱατρικὴ καλεῖται; τί ἂν οἶει ἡμῖν αὐτὸν ἀποκρίνασθαι; Δῆλον ὅτι, ἔφη ἡ σώ- μασι φάρμακά τε καὶ σιτία καὶ ποτά. Ἡ δὲ τίσι τί ἀποδι- δοῦσα ὀφειλόμενον καὶ προσῆκον τέχνη μαγειρικὴ καλεῖται; Ἡ τοῖς ὄφιοις τὰ ἠδύσματα. Εἰεν· ἡ οὖν δὴ τίσι τί ἀποδι-^Δ δοῦσα τέχνη δικαιοσύνη ἂν καλοῖτο; Εἰ μὲν τι, ἔφη, δεῖ ἀκολουθεῖν, ὦ Σώκρατες, τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένοισι, ἡ τοῖς φίλοις τε καὶ ἐχθροῖς ὠφελείας τε καὶ βλάβας ἀποδιδούσα. Τὸ τοὺς φίλους ἄρα εὖ ποιεῖν καὶ τοὺς ἐχθροὺς κακῶς δικαιοσύνην λέγει; Δοκεῖ μοι. Τίς οὖν δυνατώτατος κάμνον- τας φίλους εὖ ποιεῖν καὶ ἐχθροὺς κακῶς πρὸς νόσον καὶ^Ε ὕγίειαν; Ἰατροί. Τίς δὲ πλέοντας πρὸς τὸν τῆς θαλάττης κίνδυνον; Κυβερνήτης. Τί δὲ ὁ δίκαιος; ἐν τίνι πράξει καὶ πρὸς τί ἔργον δυνατώτατος φίλους ὠφελεῖν καὶ ἐχθροὺς βλά-

πτειν; Ἐν τῷ προσπολεμαῖν καὶ ἐν τῷ ξυμμαχεῖν, ἔμοιγε
 δοκεῖ. Ἐλεν· μὴ κάμνουσί γε μήν, ὦ φίλε Πολέμαρχε, ἱατρὸς
 ἀχρηστος. Ἀληθῆ. Καὶ μὴ πλέουσι δὴ κυβερνήτης. Ναί.
 Ἄρα καὶ τοῖς μὴ πολεμοῦσιν ὁ δίκαιος ἀχρηστος; Οὐ πάνυ
 333 μοι δοκεῖ τοῦτο. Χρήσιμον ἄρα καὶ ἐν εἰρήνῃ δικαιοσύνη;
 Χρήσιμον. Καὶ γὰρ γεωργία· ἢ οὐ; Ναί. Πρὸς γε καρποῦ
 κτήσιν; Ναί. Καὶ μὴν καὶ σκυτοτομική; Ναί. Πρὸς γε ὑπο-
 δημάτων ἄν, οἶμαι, φαίης κτήσιν. Πάνυ γε. Τί δὲ δὴ; τὴν
 δικαιοσύνην πρὸς τίνος χρεῖαν ἢ κτήσιν ἐν εἰρήνῃ φαίης ἄν
 χρήσιμον εἶναι; Πρὸς τὰ ξυμβόλαια, ὦ Σώκρατες. Ξυμβό-
 λαια δὲ λέγεις κοινωνήματα, ἢ τι ἄλλο; Κοινωνήματα
 δῆτα. Ἄρ' οὖν ὁ δίκαιος ἀγαθὸς καὶ χρήσιμος κοινωνὸς εἰς
 Β πεττῶν θέσιν, ἢ ὁ πεττευτικός; (Ὁ πεττευτικός. Ἄλλ' εἰς
 πλίνθων καὶ λίθων θέσιν ὁ δίκαιος χρησιμώτερός τε καὶ
 ἀμείνων κοινωνὸς τοῦ εἰκοδομικοῦ; Οὐδαμῶς. Ἄλλ' εἰς
 τίνα δὴ κοινωνίαν ὁ δίκαιος ἀμείνων κοινωνὸς τοῦ κιθαρι-
 στικοῦ, ὡσπερ ὁ κιθαριστικὸς τοῦ δικαίου εἰς κρουμάτων;
 Εἰς ἀργυρίου, ἔμοιγε δοκεῖ. Πλὴν γ' ἴσως, ὦ Πολέμαρχε,
 πρὸς τὸ χρῆσθαι ἀργυρίῳ, ὅταν δέῃ ἀργυρίου κοινῇ πρίασθαι
 ἢ ἀποδόσθαι ἵππον· τότε δέ, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ὁ ἱππικός· ἢ
 C γάρ; Φαίνεται. Καὶ μὴν ὅταν γε πλοῖον, ὁ ναυπηγὸς ἢ ὁ κυ-
 βερνήτης. Ἔοικεν. Ὅταν οὖν τί δέῃ ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ κοινῇ
 χρῆσθαι, ὁ δίκαιος χρησιμώτερός τῶν ἄλλων; Ὅταν παρα-
 ρακαταθέσθαι καὶ σῶν εἶναι, ὦ Σώκρατες. Οὐκοῦν λέγεις,
 ὅταν μηδὲν δέῃ αὐτῷ χρῆσθαι ἀλλὰ κείσθαι; Πάνυ γε.
 Ὅταν ἄρα ἀχρηστον ἢ ἀργύριον, τότε χρήσιμος ἐπ' αὐτῷ ἢ
 Δ δικαιοσύνη; Κινδυνεύει. Καὶ ὅταν δὴ δρέπανον δέῃ φυ-
 λάττειν, ἢ δικαιοσύνη χρήσιμος καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ· ὅταν δὲ
 χρῆσθαι, ἢ ἀμπελοργική; Φαίνεται. Φήσεις δὲ καὶ ἀσπίδα
 καὶ λύραν ὅταν δέῃ φυλάττειν καὶ μηδὲν χρῆσθαι, χρήσι-
 μον εἶναι τὴν δικαιοσύνην, ὅταν δὲ χρῆσθαι, τὴν ἐπιτιτικὴν
 καὶ τὴν μουσικήν; Ἀνάγκη. Καὶ περὶ τὰλλα δὴ πάντα

ἢ δικαιοσύνη ἐκάστου ἐν μὲν χρήσει ἄχρηστος, ἐν δὲ ἀχρη-
στία χρήσιμος; Κινδυνεύει.

Κεφ. Η'.

Οὐκ ἂν οὖν, ὦ φίλε, πάνυ γέ τι σπουδαῖον εἶη ἢ δικαιο- Ε
σύνη, εἰ πρὸς τὰ ἄχρηστα χρήσιμον ὄν τυγχάνει. τότε δὲ
σκεψώμεθα. ἄρ' οὐχ, ὁ πατάξαι δεινότατος ἐν μάχῃ εἴτε πυ-
κτικῇ εἴτε τινὶ καὶ ἄλλῃ, οὗτος καὶ φυλάξασθαι; Πάνυ γε.
Ἄρ' οὖν καὶ νόσον ὅστις δεινὸς φυλάξασθαι καὶ λαθεῖν, οὗτος
δεινότατος ἐμποιῆσαι; Ἐμοιγε δοκεῖ. Ἄλλὰ μὴν στρατο- 334
πέδου γε ὁ αὐτὸς φύλαξ ἀγαθός, ὅσπερ καὶ τὰ τῶν πολεμίων
κλέψαι καὶ βουλευμάτα καὶ τὰς ἄλλας πράξεις. Πάνυ γε.
Ἔοικεν οὖν τις ἄρα δεινὸς φύλαξ, τούτου καὶ φῶρ δεινός. Ἔοικεν.
Εἰ ἄρα ὁ δίκαιος ἀργύριον δεινὸς φυλάττειν, καὶ κλέπτειν
δεινός. Ὡς γοῦν ὁ λόγος, ἔφη, σημαίνει. Κλέπτῃς ἄρα τις
ὁ δίκαιος, ὡς ἔοικεν, ἀνκπέφανται' καὶ κινδυνεύεις παρ' Ὀμή-
ρου μεμαθηκέναι αὐτό. καὶ γὰρ ἐκεῖνος τὸν τοῦ Ὀδυσσεῶς
πρὸς μητρὸς πάππον Αὐτόλυκον ἀγαπᾷ τε καὶ φησιν αὐτὸν
πάντας ἀνθρώπους κεκῶσθαι κλεπτοσύνη θ' ὄρκω τε. ἔοικεν Β
οὖν ἢ δικαιοσύνη καὶ κατὰ σέ καὶ κατ' Ὀμηρον καὶ κατὰ Σι-
μωνίδην κλεπτική τις εἶναι, ἐπ' ὠφελείᾳ μέντοι τῶν φίλων
καὶ ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἐχθρῶν. οὐχ οὕτως ἔλεγες; Οὐ μὰ τὸν
Δί', ἔφη, ἀλλ' οὐκέτι οἶδα ἔγωγε ὅ τι ἔλεγον· τούτο μέντοι
ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι, ὠφελεῖν μὲν τοὺς φίλους ἢ δικαιοσύνη, βλά-
πτειν δὲ τοὺς ἐχθρούς. Φίλους δὲ λέγεις εἶναι πότερον τοὺς
δοκῶντας ἐκάστῳ χρηστοὺς εἶναι, ἢ τοὺς ὄντας, κἂν μὴ C
δοκῶσι, καὶ ἐχθροὺς ὡσαύτως; Εἰκὸς μὲν, ἔφη, οὐς ἂν τις
ἠγγῆται χρηστούς, φιλεῖν, οὐς δ' ἂν πονηρούς, μισεῖν. Ἄρ'
οὖν οὐχ ἁμαρτάνουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τούτου, ὥστε δοκεῖν
αὐτοῖς πολλοὺς μὲν χρηστοὺς εἶναι, μὴ ὄντας, πολλοὺς δὲ
τούναντίον; Ἄμαρτάνουσιν. Τούτους ἄρα οἱ μὲν ἀγαθοὶ
ἐχθροί, οἱ δὲ κακοὶ φίλοι; Πάνυ γε. Ἄλλ' ὅμως δίκαιον τότε

τούτοις, τοὺς μὲν πονηροὺς ὠφελεῖν, τοὺς δὲ ἀγαθοὺς βλά-
 Δ πτειν. Φαίνεται. Ἄλλὰ μὴν οἷ γε ἀγαθοὶ δίκαιοί τε καὶ
 εἶσι μὴ ἀδικεῖν. Ἄληθῆ. Κατὰ δὲ τὸν ὄν λόγον τοὺς μη-
 δὲν ἀδικούντας δίκαιον κακῶς ποιεῖν. Μηδαμῶς, ἔφη, ὦ
 Σώκρατες· πονηρὸς γὰρ ἔοικεν εἶναι ὁ λόγος. Τοὺς ἀδίκους
 ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δίκαιον βλάπτειν, τοὺς δὲ δικαίους ὠφε-
 λεῖν. Οὗτος ἐκείνου καλλίων φαίνεται. Πολλοὶς ἄρα, ὦ Πο-
 λέμαρχε, ξυμβήσεται, ὅσοι διημαρτήκασι τῶν ἀνθρώπων,
 δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν φίλους βλάπτειν· πονηροὶ γὰρ αὐτοῖς
 Ε εἶσι· τοὺς δ' ἐχθροὺς ὠφελεῖν· ἀγαθοὶ γάρ· καὶ οὕτως ἐρου-
 μεν αὐτὸ τοῦναντίον ἢ τὸν Σιμωνίδην ἔφαμεν λέγειν. Καὶ
 μάλα, ἔφη, οὕτω ξυμβάινει. ἀλλὰ μεταθώμεθα· κινδυνεύομεν
 γὰρ οὐκ ὀρθῶς τὸν φίλον καὶ ἐχθρὸν θέσθαι. Πῶς θέμενοι,
 ὦ Πολέμαρχε; Τὸν δοκούντα χρηστὸν, τοῦτον φίλον εἶναι.
 Νῦν δὲ πῶς, ἦν δ' ἐγώ, μεταθώμεθα; Τὸν δοκούντά τε, ἢ
 δ' ὅς, καὶ τὸν ὄντα χρηστὸν φίλον· τὸν δὲ δοκούντα μὲν,
 835 ὄντα δὲ μὴ, δοκεῖν ἀλλὰ μὴ εἶναι φίλον· καὶ περὶ τοῦ
 ἐχθροῦ δὲ ἢ αὐτῇ θέσει· Φίλος μὲν δὴ, ὡς ἔοικε, τούτῳ τῷ
 λόγῳ ὁ ἀγαθὸς ἔσται, ἐχθρὸς δὲ ὁ πονηρὸς. Ναί. Κελεύσεις
 δὴ ἡμᾶς προσθεῖναι τῷ δικαίῳ ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἐλέγομεν,
 λέγοντες δίκαιον εἶναι τὸν μὲν φίλον εὖ ποιεῖν, τὸν δὲ
 ἐχθρὸν κακῶς· νῦν πρὸς τούτῳ ὧδε λέγειν, ὅτι ἔστι δίκαιον
 Β ὄντα βλάπτειν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη, οὕτως ἂν μοι δοκεῖ
 καλῶς λέγεσθαι.

Κεφ. Θ'.

Ἔστιν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δικαίου ἀνδρὸς βλάπτειν καὶ
 ὄντινούν ἀνθρώπων; Καὶ πάνυ γε, ἔφη, τοὺς γε πονηροὺς τε
 καὶ ἐχθροὺς δεῖ βλάπτειν. Βλαπτόμενοι δ' ἵπποι βελτίους ἢ
 χείρους γίνονται; Χείρους. Ἄρα εἰς τὴν τῶν κυνῶν ἀρε-
 τήν, ἢ εἰς τὴν τῶν ἵππων; Εἰς τὴν τῶν ἵππων. Ἄρ' οὖν

καὶ κύνες βλαπτόμενοι χεῖρους γίνονται εἰς τὴν τῶν κυνῶν, ἀλλ' οὐκ εἰς τὴν τῶν ἵππων ἀρετὴν; Ἄνάγκη. Ἀνθρώπους δέ, ὦ ἑταῖρε, μὴ οὕτω φῶμεν, βλαπτομένους εἰς τὴν ἀνθρωπεῖαν ἀρετὴν χεῖρους γίνεσθαι; Πάνυ μὲν οὖν. Ἄλλ' ἢ δικαιοσύνη οὐκ ἀνθρωπεῖα ἀρετὴ; Καὶ τοῦτ' ἀνάγκη. Καὶ τοὺς βλαπτομένους ἄρα, ὦ φίλε, τῶν ἀνθρώπων ἀνάγκη ἀδικωτέρους γίνεσθαι. Ἔοικεν. Ἄρ' οὖν τῇ μουσικῇ οἱ μουσικοὶ ἀμούσους δύνανται ποιεῖν; Ἀδύνατον. Ἀλλὰ τῇ ἵππικῇ οἱ ἵππικοὶ ἀφίππους; Οὐκ ἔστιν. Ἀλλὰ τῇ δικαιοσύνῃ δὴ οἱ δίκαιοι ἀδίκους; ἢ καὶ ξυλλήθεδον ἀρετὴ οἱ ἀγαθοὶ κακοὺς; Ἀλλὰ ἀδύνατον. Οὐ γὰρ θερμότητος, οἶμαι, ἔργον φύχειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Ναί. Οὐδὲ ξηρότητας ὑγραίνειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Πάνυ γε. Οὐδὲ δὴ τοῦ ἀγαθοῦ βλάπτειν, ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου. Φαίνεται. Ὁ δέ γε δίκαιος ἀγαθός; Πάνυ γε. Οὐκ ἄρα τοῦ δικαίου βλάπτειν ἔργον, ὦ Πολέμαρχε, οὔτε φίλον οὔτ' ἄλλον οὐδένα ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου, τοῦ ἀδίκου. Παντάπασι μοι δοκεῖς ἀληθῆ λέγειν, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Εἰ ἄρα τὰ ὑφειλόμενα ἐκάστη ἀποδιδόναι φησὶ Ἐ τις δίκαιον εἶναι, τοῦτο δὲ δὴ νοεῖ αὐτῷ, τοῖς μὲν ἐχθροῖς βλάβην ὑφείλεσθαι παρὰ τοῦ δικαίου ἀνδρός, τοῖς δὲ φίλοις ὠφέλειαν, οὐκ ἦν σοφὸς ἐ ταῦτα εἰπών· οὐ γὰρ ἀληθῆ ἔλεγεν· οὐδαμῶς γὰρ δίκαιον οὐδένα ἡμῖν ἐφάνη ὄν βλάπτειν. Συγχωρῶ, ἦ δ' ὅς. Μαχοῦμεθα ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, κοινῇ ἐγώ τε καὶ σύ, ἐάν τις αὐτὸ φῆ ἢ Σιμωνίδην ἢ Βίαντα ἢ Πιπτακὸν εἰρηκέναι ἢ τιν' ἄλλον τῶν σοφῶν τε καὶ μακαρίων ἀνδρῶν. Ἐγωγ' οὖν, ἔφη, ἑτοιμός εἰμι κοινωεῖν τῆς μάχης. Ἄλλ' οἶσθα, ἦν δ' ἐγώ, οὐ μοι δοκεῖ εἶναι τὸ ῥῆμα τὸ φάναι δίκαιον εἶναι τοὺς μὲν φίλους ὠφελεῖν, τοὺς δ' ἐχθροὺς βλάπτειν; Τίνος; ἔφη. Οἶμαι αὐτὸ Περιάνδρου εἶναι ἢ Περδίκκου ἢ Ξέρξου ἢ Ἰομηνίου τοῦ Θηβαίου ἢ τινος ἄλλου μέγα οἰομένου δύνασθαι πλουσίῳ ἀνδρός. Ἀληθέστατα, ἔφη, λέγεις. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ τοῦτο

ἐφάνη ἢ δικαιοσύνη ὄν οὐδὲ τὸ δίκαιον, τί ἂν ἄλλο τις αὐτὸ φαίη εἶναι;

Κεφ. Γ'.

- B Καὶ ὁ Θρασύμαχος πολλάκις μὲν καὶ διαλεγομένων ἡμῶν μεταξὺ ὄρμα ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ λόγου, ἔπειτα ὑπὸ τῶν παρακαθημένων διεκωλύετο βουλομένων διακοῦσαι τὸν λόγον· ὡς δὲ διεπαυσάμεθα καὶ ἐγὼ ταῦτ' εἶπον, οὐκέτι ἡσυχίαν ἤγεν, ἀλλὰ συστρέψας ἑαυτὸν ὡσπερ θηρίον ἤκειν ἐφ' ἡμᾶς ὡς διαρπασόμενος. καὶ ἐγὼ τε καὶ ὁ Πολέμαρχος δαίσαντες διεπτοήθημεν· ὁ δ' εἰς τὸ μέσον φθεγγόμενος·
- C Τίς, ἔφη, ὑμᾶς πάλαι φλυαρία ἔχει, ὦ Σώκратες; καὶ τί εὐηθίζεσθε πρὸς ἀλλήλους ὑπακατακλινόμενοι ὑμῖν αὐτοῖς; ἀλλ' εἴπερ ὡς ἀληθῶς βούλει εἰδέναι τὸ δίκαιον ὅ τι ἐστὶ, μὴ μόνον ἐρώτα μῆδὲ φιλοτιμοῦ ἐλέγχων, ἐπειδὴν τίς τι ἀποκρίνηται, ἐγνωκῶς τοῦτο, ὅτι ῥᾶρον ἐρωτᾶν ἢ ἀποκρίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἀπόκριναί καὶ εἰπέ, τί φῆς εἶναι τὸ
- Δ δίκαιον· καὶ ὅπως μοι μὴ ἐρεῖς, ὅτι τὸ δέον ἐστὶ μῆδ' ὅτι τὸ ὠφέλιμον μῆδ' ὅτι τὸ λυσιτελοῦν μῆδ' ὅτι τὸ κερδαλέον μῆδ' ὅτι τὸ ξυμφέρον, ἀλλὰ σαφῶς μοι καὶ ἀκριβῶς λέγε ὅ τι ἂν λέγῃς· ὡς ἐγὼ οὐκ ἀποδέξομαι, ἐὰν ὑθλοῦς τοιούτους λέγῃς. καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἐξεπλάγην καὶ προσβλέπων αὐτὸν ἐφοβούμην, καὶ μοι δοκῶ, εἰ μὴ πρότερος ἐωράκη αὐτὸν ἢ ἐκεῖνος ἐμέ, ἄφωνος ἂν γενέσθαι, νῦν δὲ ἡνίκα ὑπὸ τοῦ λόγου ἤρχετο ἐξαγριαίνεσθαι, προσέβλεψα αὐτὸν πρότερος, ὥστε αὐτῷ σίός τ' ἐγενόμην ἀποκρίνασθαι, καὶ εἶπον
- E ὑποτρέμων· ὦ Θρασύμαχε, μὴ χαλεπὸς ἡμῖν ἴσθι· εἰ γὰρ ἐξαμαρτάνομεν ἐν τῇ τῶν λόγων σκέψει ἐγὼ τε καὶ ὄδε, εὐ ἴσθι ὅτι ἄκοντες ἀμαρτάνομεν. μὴ γὰρ δὴ οἶου, εἰ μὲν χρυσίον ἐζητοῦμεν, οὐκ ἂν ποτε ἡμᾶς ἐκόντας εἶναι ὑποκατακλίνεσθαι ἀλλήλοις ἐν τῇ ζητήσῃ καὶ διαφθεῖρειν τὴν εὐρεσιν αὐτοῦ, δικαιοσύνην δὲ ζητοῦντας, πρᾶγμα πολλῶν

χρυσίων τιμιώτερον, ἔπειθ' οὕτως ἀνοήτως ὑπέικειν ἀλλήλοισι
καὶ οὐ σπουδάζειν ὅ τι μάλιστα φανῆναι αὐτό. οἷου γε σύ, ὦ 337
φίλει· ἀλλ', οἶμαι, οὐ δυνάμεθα· ἐλεεῖσθαι οὖν ἡμᾶς πολλὸ
μᾶλλον εἰκός ἐστί που ὑπὸ ὑμῶν τῶν δεινῶν ἢ χαλε-
παίνεσθαι.

Κεφ. ΙΑ'.

Καὶ ὃς ἀκούσας ἀνεκάγχασέ τε μάλα σαρδάνιον καὶ εἶπεν
ᾧ Ἡράκλειος, ἔφη, αὐτῆ· κείνη ἢ εἰθυσία εἰρωνεῖα Σωκρά-
τους, καὶ ταῦτ' ἐγὼ ἤδη τε καὶ τούτοις προύλεγον, ὅτι οὐ
ἀποκρίνασθαι μὲν οὐκ ἐθελήσοις, εἰρωνεύσοιο δὲ καὶ πάντα
μᾶλλον ποιήσοις ἢ ἀποκρινοῖο, εἴ τίς τί σε ἐρωτᾷ. Σοφὸς
γὰρ εἶ, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Θρασύμαχε· εὐ οὖν ἤδησθα ὅτι, εἴ τινα
ἔροιο ὅποσα ἐστί τὰ δώδεκα, καὶ ἐρόμενος προσεῖποις αὐτῷ
ὅπως μοι, ὦ ἄνθρωπε, μὴ ἐρεῖς, ὅτι ἐστί τὰ δώδεκα δις ἕξ Β
μηδ' ὅτι τρίς τέτταρα μηδ' ὅτι ἑξάκις δύο μηδ' ὅτι τετράκις
τρία· ὡς οὐκ ἀποδέξομαι σου, ἐὰν τοιαῦτα φλυαρήσῃς· δῆλον,
οἶμαι, σοὶ ἦν ὅτι οὐδεὶς ἀποκρινοῖτο τῷ οὕτω πυνθανομένῳ,
ἀλλ' εἴ σοι εἶπεν· ὦ Θρασύμαχε, πῶς λέγεις; μὴ ἀποκρί-
νομαι ὧν προσεῖπες μηδέν; πότερον, ὦ θαυμάσιε, μηδ' εἰ
τούτων τι τυγχάναι ὄν, ἀλλ' ἕτερον εἶπω τι τοῦ ἀληθοῦς; ἢ
πῶς λέγεις; τί ἂν αὐτῷ εἶπες πρὸς ταῦτα; Εἶπεν, ἔφη· ὡς δὴ C
ὅμοιον τοῦτο ἐκαίνῳ. Ὀὐδέν γε κωλύει, ἦν δ' ἐγὼ· εἰ δ' οὖν
καὶ μὴ ἔστιν ὅμοιον, φαίνεται δὲ τῷ ἐρωτηθέντι τοιοῦτον,
ἤτιόν τι αὐτὸν οἶει ἀποκρινεῖσθαι τὸ φαινόμενον ἑαυτῷ,
ἐὰν τε ἡμεῖς ἀπαγορεύωμεν ἐὰν τε μὴ; Ἄλλο τι οὖν, ἔφη,
καὶ οὐ οὕτω ποιήσεις; ὧν ἐγὼ ἀπεῖπον, τούτων τι ἀποκρι-
νεῖ; Οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, ἦν δ' ἐγὼ, εἴ μοι σκεφασμένῳ οὕτω
δόξαιεν· Τί οὖν, ἔφη, ἂν ἐγὼ δείξω ἑτέραν ἀπόκρισιν παρὰ
πάσας ταύτας περὶ δικαιοσύνης βελτίω τούτων; τί ἀξιότις
παθεῖ; Τί ἄλλο, ἦν δ' ἐγὼ, ἢ ὅπερ προσήκει πάσχειν τῷ μὴ Δ
εἰδῶτι; προσήκει δὲ που μαθεῖν παρὰ τοῦ εἰδῶτος· καὶ ἐγὼ

οὖν τοῦτο ἀξιῶ παθεῖν. Ἡδὺς γὰρ εἶ, ἔφη· ἀλλὰ πρὸς τῷ μαθεῖν καὶ ἀπότισον ἀργύριον. Οὐκοῦν ἐπειδὴν μοι γένηται, εἶπον. Ἄλλ' ἔστιν, ἔφη ὁ Γλαύκων· ἀλλ' ἔνεκα ἀργυρίου, ὦ Θρασύμαχε, λέγει· πάντες γὰρ ἡμεῖς Σωκράτει εἰσοίσομεν. Εἰ Πάνυ γε, οἶμαι, ἢ δ' ὅς, ἵνα Σωκράτης τὸ εἰωθὸς διαπράξῃται, αὐτὸς μὲν μὴ ἀποκρίνηται, ἄλλου δ' ἀποκρινομένου λαμβάνῃ λόγον καὶ ἐλέγχῃ. Πῶς γὰρ ἂν, ἔφην ἐγώ, ὦ βέλτιστε, τις ἀποκρίναιτο πρῶτον μὲν μὴ εἰδὼς μηδὲ φάσκων εἰδέναι, ἔπειτα, εἴ τι καὶ οἶεται περὶ τούτων, ἀπειρημένον αὐτῷ εἶη, ὅπως μηδὲν ἐρεῖ ὧν ἠγείται, ὑπ' ἀνδρὸς οὐ φαύλου; ἀλλὰ σὲ δὴ μάλλον εἰκὸς λέγειν· σὺ γὰρ δὴ φῆς 338 εἰδέναι καὶ ἔχειν εἰπεῖν. μὴ οὖν ἄλλως ποιεῖ, ἀλλ' ἐμοί τε χαρίζου ἀποκρινόμενος καὶ μὴ φθονήσης καὶ Γλαύκωνα τόνδε διδάξαι καὶ τοὺς ἄλλους.

Κεφ. IB'.

Εἰπόντος δὲ μου ταῦτα ὁ τε Γλαύκων καὶ οἱ ἄλλοι ἐδέοντο αὐτοῦ μὴ ἄλλως ποιεῖν· καὶ ὁ Θρασύμαχος φανερὸς μὲν ἦν ἐπιθυμῶν εἰπεῖν, ἔν' εὐδοκιμήσειεν, ἠγούμενος ἔχειν ἀπόκρισιν παγκάλῃν· προσεποιεῖτο δὲ φιλονικεῖν πρὸς τὸ ἐμὲ εἶναι τὸν ἀποκρινόμενον. τελευτῶν δὲ ξυνεχώρησε, Β κάπειτα Αὐτῆ δὴ, ἔφη, ἢ Σωκράτους σοφία, αὐτὸν μὲν μὴ ἐθέλειν διδάσκειν, παρὰ δὲ τῶν ἄλλων περιούσια μαθηάνειν καὶ τούτων μηδὲ χάριν ἀποδιδόναι. Ὅτι μὲν, ἦν δ' ἐγώ, μαθηάνω παρὰ τῶν ἄλλων, ἀληθῆ εἶπες, ὦ Θρασύμαχε· ὅτι δὲ οὐ με φῆς χάριν ἐκτίνειν, ψεύδεις. ἐκτίνω γὰρ ὄσση δύναμαι· δύναμαι δὲ ἐπαινεῖν μόνον· χρήματα γὰρ οὐκ ἔχω· ὡς δὲ προθύμως τοῦτο ὄρω, ἐάν τις μοι δοκῇ εὖ λέγειν, εὖ εἴσει αὐτίκα δὴ μάλα, ἐπειδὴν ἀποκρίνη· οἶμαι γὰρ C σε εὖ ἐρεῖν. Ἄκουε δὴ, ἢ δ' ὅς. φημί γὰρ ἐγώ εἶναι τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλο τι ἢ τὸ τοῦ κρείττονος συμφέρον. ἀλλὰ τί οὐκ ἐπαινεῖς; ἀλλ' οὐκ ἐθελήσεις. Ἐάν μάθω γε πρῶτον,

ἔφη, τί λέγεις· νῦν γάρ οὐπω εἶδα. τὸ τοῦ κρείττονος φῆς
 ξυμφέρον δίκαιον εἶναι. καὶ τοῦτο, ὦ Θρασύμαχε, τί ποτε
 λέγεις; οὐ γάρ που τό γε τοιόνδε φῆς· εἰ Πουλυδάμας
 ἡμῶν κρείττων ὁ παγκρατιαστῆς καὶ αὐτῷ ξυμφέρει τὰ βόεια
 κρέα πρὸς τὸ σῶμα, τοῦτο τὸ σιτίον εἶναι καὶ ἡμῖν τοῖς ἤτ-
 τοςιν ἐκείνου ξυμφέρον ἅμα καὶ δίκαιον. Βδελυρὸς γάρ εἰ, Δ
 ἔφη, ὦ Σώκρατες, καὶ ταύτη ὑπολαμβάνεις, ἢ ἂν κακουρ-
 γήσῃς μάλιστα τὸν λόγον. Οὐδαμῶς, ὦ ἄριστε, ἦν δ' ἐγώ·
 ἀλλὰ σαφέστερον εἶπέ, τί λέγεις. Εἴτ' οὐκ οἶσθ', ἔφη, ὅτι
 τῶν πόλεων αἱ μὲν τυραννοῦνται, αἱ δὲ δημοκρατοῦνται, αἱ
 δὲ ἀριστοκρατοῦνται; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν τοῦτο κρατεῖ
 ἐν ἐκάστῃ πόλει, τὸ ἄρχον; Πάνυ γε. Τίθεται δέ γε τοὺς νό- Ε
 μους ἐκάστη ἢ ἀρχὴ πρὸς τὸ αὐτῇ ξυμφέρον, δημοκρατία
 μὲν δημοκρατικούς, τυραννίς δὲ τυραννικούς, καὶ αἱ ἄλλαι
 οὕτω· θέμεναι δὲ ἀπέφηναν τοῦτο δίκαιον τοῖς ἀρχομένοις
 εἶναι, τὸ σφίσι ξυμφέρον, καὶ τὸν τοῦτου ἐκβαίνοντα κολά-
 ζουσιν ὡς παρανομοῦντά τε καὶ ἀδικοῦντα. τοῦτ' οὖν ἐστίν,
 ὦ βέλτιστα, ὃ λέγω ἐν ἀπάσαις ταῖς πόλεσι ταυτὸν εἶναι δι-
 καιον, τὸ τῆς καθεστηκυίας ἀρχῆς ξυμφέρον· αὕτη δὲ πού 339
 κρατεῖ, ὥστε ξυμβαίνει τῷ ὀρθῶς λογιζομένῳ πανταχοῦ εἶναι
 τὸ αὐτὸ δίκαιον, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον. Νῦν, ἦν
 δ' ἐγώ, ἔμαθον ὃ λέγεις· εἰ δὲ ἀληθὲς ἢ μὴ, πειράσομαι
 μαθεῖν· τὸ ξυμφέρον μὲν οὖν, ὦ Θρασύμαχε, καὶ οὐ ἀπε-
 κρίνω δίκαιον εἶναι· καί τοι ἔμοιγε ἀπηγόρευες ὅπως μὴ τοῦτο
 ἀποκρινοίμην· πρόσσεσι δὲ δὴ αὐτίθι τὸ τοῦ κρείττονος.
 Σμικρά γε ἴσως, ἔφη, προσθήκη. Οὐπω δῆλον οὐδ' εἰ με· Β
 γάλη· ἀλλ' ὅτι μὲν τοῦτο σκεπτέον εἰ ἀληθῆ λέγεις, δῆ-
 λον. ἐπειδὴ γὰρ ξυμφέρον γέ τι εἶναι καὶ ἐγὼ ὁμολογῶ
 τὸ δίκαιον, οὐ δὲ προστίθης καὶ αὐτὸ φῆς εἶναι τὸ τοῦ
 κρείττονος, ἐγὼ δὲ ἀγνοῶ, σκεπτέον δῆ. Σκόπει, ἔφη.

Κεφ. ΙΓ'.

Ταῦτ' ἔσται, ἦν δ' ἐγώ, καί μοι εἰπέ· οὐ καὶ παίθεσθαι
 C μέντοι τοῖς ἄρχουσι δίκαιον φῆς εἶναι; Ἐγώ γε. Πότερον δὲ
 ἀναμάρτητοί εἰσιν οἱ ἄρχοντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἐκάσταις ἢ
 οἰοί τε καὶ ἀμαρτεῖν; Πάντως που, ἔφη, οἰοί τι καὶ ἀμαρτεῖν.
 Οὐκοῦν ἐπιχειροῦντες νόμους τιθέναι τοὺς μὲν ὀρθῶς τιθέασαι,
 τοὺς δὲ τινὰς οὐκ ὀρθῶς; Οἶμαι ἔγωγε. Τὸ δὲ ὀρθῶς ἄρα τὸ
 τὰ ξυμφέροντά ἐστι τίθεσθαι ἑαυτοῖς, τὸ δὲ μὴ ὀρθῶς ἀξύμ-
 φορα; ἢ πῶς λέγεις; Οὕτως. Ἄ δ' ἂν θῶνται, ποιητέον τοῖς
 Δ ἀρχομένοις, καὶ τοῦτό ἐστι τὸ δίκαιον; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐ μόνον
 ἄρα δίκαιόν ἐστι κατὰ τὸν σὸν λόγον τὸ τοῦ κρείττονος
 ξυμφέρον ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῦναντίον τὸ μὴ ξυμφέρον. Τί
 λέγεις σὺ; ἔφη. Ἄ σὺ λέγεις, ἔμοιγε δοκῶ σκοπῶμεν δὲ
 βέλτιον. οὐχ ὠμολόγηται τοὺς ἄρχοντας τοῖς ἀρχομένοις
 προστάττοντας ποιεῖν ἅττα ἐνίστε δικμαρτάνειν τοῦ ἑαυτοῖς
 βελτίστου, ἃ δ' ἂν προστάττωσιν οἱ ἄρχοντες, δίκαιον εἶναι
 E τοῖς ἀρχομένοις ποιεῖν; ταῦτ' οὐχ ὠμολόγηται; Οἶμαι ἔγωγε,
 ἔφη. Οἴου τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὸ ἀξύμφορα ποιεῖν τοῖς
 ἀρχουσί τε καὶ κρείττοσι δίκαιον εἶναι ὠμολογησθαί σοι,
 εἴταν οἱ μὲν ἄρχοντες ἄκοντες κακὰ αὐτοῖς προστάττωσι,
 τοῖς δὲ δίκαιον εἶναι φῆς ταῦτα ποιεῖν, ἃ ἐκεῖνοι προσέτα-
 ξαν· ἄρα τότε, ὦ σοφώτατε Θρασύμαχε, οὐκ ἀναγκαῖον συμ-
 βαίνειν αὐτὸ οὕτως, δίκαιον εἶναι ποιεῖν τοῦναντίον ἢ ὃ σὺ
 λέγεις; τὸ γὰρ τοῦ κρείττονος ἀξύμφορον δήπου προστάττε-
 ται τοῖς ἥττοσι ποιεῖν.

340 Καὶ μὰ Δί', ἔφη, ὦ Σώκρατες, ὁ Πολέμαρχος, σαφέ-
 στατά γε. Ἐὰν σὺ γ', ἔφη, αὐτῷ μαρτυρήσῃς, ὁ Κλειτο-
 φῶν ὑπολαβῶν. Καὶ τί, ἔφη, δεῖται μάρτυρος; αὐτὸς γὰρ
 Θρασύμαχος ὁμολογεῖ τοὺς μὲν ἄρχοντας ἐνίστε ἑαυτοῖς
 κακὰ προστάττειν, τοῖς δὲ ἀρχομένοις δίκαιον εἶναι ταῦτα
 ποιεῖν. Τὸ γὰρ τὰ καλυόμενα ποιεῖν, ὦ Πολέμαρχε, ὑπὸ

τῶν ἀρχόντων δίκαιον εἶναι ἔθετο Θρασύμαχος. Καὶ γὰρ τὸ τοῦ κρείττονος, ὡς Κλειτοφῶν, ξυμφέρον δίκαιον εἶναι ἔθετο. ταῦτα δὲ ἀμφοτέρωθεν θέμενος ὡμολόγησεν αὐτῷ ἐνίστασθαι τοὺς κρείττους τὰ αὐτοῖς ἀξίωμα κελεύειν τοὺς ἥττους τε καὶ ἀρχομένους ποιεῖν. ἐκ δὲ τούτων τῶν ὁμολογιῶν οὐδὲν μᾶλλον τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον δίκαιον ἂν εἴη ἢ τὸ μὴ ξυμφέρον. Ἄλλ', ἔφη ὁ Κλειτοφῶν, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον ἔλεγεν ὃ ἡγοῖτο ὁ κρείττων αὐτῷ ξυμφέρειν τοῦτο ποιητέον εἶναι τῷ ἥττονι, καὶ τὸ δίκαιον τοῦτο ἐτίθετο. Ἄλλ' οὐχ οὕτως, ἢ δ' ὅς ὁ Πολέμαρχος, ἐλέγετο. Οὐδέν, ἦν δ' ἐγὼ, ὡς Πολέμαρχε, διαφέρει, ἀλλ' εἰ νῦν οὕτω λέγει Θρασύμαχος, οὕτως αὐτοῦ ἀποδεχόμεθα.

Κεφ. ΙΔ'.

Καὶ μοι εἰπέ, ὦ Θρασύμαχε· τοῦτο ἦν ὃ ἐβούλου λέγειν τὸ δίκαιον, τὸ τοῦ κρείττονος ξυμφέρον δοκοῦν εἶναι τῷ κρείττονι, εἴαν τε ξυμφέρῃ εἴαν τε μὴ; Οὕτω σε φῶμεν λέγειν; Ἡμιστά γ', ἔφη· ἀλλὰ κρείττω με εἶε καλεῖν τὸν ἑξαμαρτάνοντα, ὅταν ἑξαμαρτάνῃ; Ἐγώ γε, εἶπον, ἤμην σε τοῦτο λέγειν, ὅτε τοὺς ἀρχοντας ὡμολόγεις οὐκ ἀναμαρτήτους εἶναι, ἀλλὰ τι καὶ ἑξαμαρτάνειν. Συκοφάντης γὰρ εἶ, ἔφη, ὦ Σώκρατες, ἐν τοῖς λόγοις· ἐπεὶ αὐτίκα ἱατρὸν καλεῖς σὺ τὸν ἑξαμαρτάνοντα περὶ τοὺς κάμνοντας κατ' αὐτὸ τοῦτο ὃ ἑξαμαρτάνει; ἢ λογιστικόν, ὅς ἂν ἐν λογισμῷ ἀμαρτάνῃ, τότε ὅταν ἀμαρτάνῃ, κατὰ ταύτην τὴν ἀμαρτίαν; ἀλλ', οἶμαι, λέγομεν τῷ βήματι οὕτως, ὅτι ὁ ἱατρὸς ἐξήμαρτε καὶ ὁ λογιστὴς ἐξήμαρτε καὶ ὁ γραμματιστής· τὸ δ', οἶμαι, ἕκαστος τούτων, καθ' ἑσὸν τοῦτ' ἔστιν ὃ προσαγορεύομεν αὐτόν, οὐδέποτε ἀμαρτάνει· ὥστε κατὰ τὸν ἀκριβῆ λόγον, ἐπειδὴ καὶ σὺ ἀκριβολογεῖ, οὐδεὶς τῶν δημιουργῶν ἀμαρτάνει. ἐπιλιπούσης γὰρ ἐπιστήμης ὁ ἀμαρτάνων ἀμαρτάνει, ἐν ᾧ οὐκ ἔστι δημιουργός· ὥστε δημιουργὸς ἢ σοφὸς ἢ ἀρ-

χων οὐδείς ἀμαρτάνει τότε ὅταν ἄρχων ᾖ, ἀλλὰ πᾶς γ' ἂν εἴποι, ὅτι ὁ ἰατρός ἤμαρτε καὶ ὁ ἄρχων ἤμαρτε. τοιοῦτον οὖν δὴ σοὶ καὶ ἐμὲ ὑπόλαβε νῦν δὴ ἀποκρίνασθαι· τὸ δὲ ἀκριβέστατον ἐκεῖνο τυγχάνει ὄν, τὸν ἄρχοντα, καθ' ὅσον
 311 ἄρχων ἐστί, μὴ ἀμαρτάνειν, μὴ ἀμαρτάνοντα δὲ τὸ αὐτῷ βέλτιστον τίθεσθαι, τοῦτο δὲ τῷ ἀρχομένῳ ποιητέον, ὥστε, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, δίκαιον λέγω τὸ τοῦ κρείττονος ποιεῖν συμφέρον.

Κεφ. ΙΕ'.

Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε· δοκῶ σοὶ συκοφαντεῖν; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. Οἶει γὰρ με ἐξ ἐπιβουλῆς ἐν τοῖς λόγοις κακουργοῦντά σε ἐρέσθαι ὡς ἠρόμην; Εὐ μὲν οὖν οἶδα, ἔφη· καὶ οὐδὲν γέ σοι πλέον ἔσται· οὔτε γὰρ ἂν με λάθοις
 B κακουργῶν, οὔτε μὴ λαθῶν βιάσασθαι τῷ λόγῳ δύναιο. Οὐδὲ γ' ἂν ἐπιχειρήσαιμι, ἦν δ' ἐγώ, ὦ μακάριε· ἀλλ' ἵνα μὴ αὐθις ἡμῖν τοιοῦτον ἐγγένηται, διόρισαι, ποτέρως λέγεις τὸν ἄρχοντά τε καὶ τὸν κρείττονα, τὸν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἢ τὸν ἀκριβεῖ λόγῳ, ὃν νῦν δὴ ἔλεγε, οὐ τὸ συμφέρον κρείττονος ὄντος δίκαιον ἔσται τῷ ἥττονι ποιεῖν. Τὸν τῷ ἀκριβεστάτῳ, ἔφη, λόγῳ ἄρχοντα ὄντα. πρὸς ταῦτα κακούργει καὶ συκοφάνται, εἴ τι δύνασαι — οὐδὲν σου παρίεμαι — ἀλλ' οὐ μὴ οἶός τ' ἦς.
 C Οἶει γὰρ ἂν με, εἶπον, οὕτω μανῆναι ὥστε ξυρεῖν λέοντα καὶ συκοφαντεῖν Θρασύμαχον; Νῦν γοῦν, ἔφη, ἐπεχείρησας, οὐδὲν ὄν καὶ ταῦτα. Ἄδην, ἦν δ' ἐγώ, τῶν τοιούτων. ἀλλ' εἰπέ μοι· ὁ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ ἰατρός, ὃν ἄρτι ἔλεγε, πότερον χρηματιστής ἐστίν ἢ τῶν καμνόντων θεραπευτής; καὶ λέγε τὸν τῷ ὄντι ἰατρὸν ὄντα. Τῶν καμνόντων, ἔφη, θεραπευτής. Τί δὲ κυβερνήτης; ὁ ὀρθῶς κυβερνήτης ναυτῶν ἄρχων ἐστίν
 Δ ἢ ναύτης; Ναυτῶν ἄρχων. Οὐδὲν, οἶμαι, τοῦτο ὑπολογιστέον, ὅτι πλεῖ ἐν τῇ νηϊ, οὐδ' ἐστὶ κλητέος ναύτης· οὐ γὰρ κατὰ τὸ πλεῖν κυβερνήτης καλεῖται, ἀλλὰ κατὰ τὴν τέχνην

καὶ τὴν τῶν ναυτῶν ἀρχήν. Ἀληθῆ, ἔφη. Οὐκοῦν ἐκάστῳ τούτων ἔστι τι συμφέρον; Πάνυ γε. Οὐ καὶ ἡ τέχνη, ἣν δ' ἐγώ, ἐπὶ τούτῳ πέφυκεν, ἐπὶ τῷ τὸ συμφέρον ἐκάστῳ ζητεῖν τε καὶ ἐκπορίζειν; Ἐπὶ τούτῳ, ἔφη. Ἄρ' οὖν καὶ ἐκάστη τῶν τεχνῶν ἔστι τι συμφέρον ἄλλο ἢ ὃ τι μάλιστα τελέαν εἶναι; Πῶς τοῦτο ἐρωτᾷς; Ὡσπερ, ἔφην ἐγώ, εἴ με ἔροιο, εἰ ἐξαρκεῖ σώματι εἶναι σώματι ἢ προσδεῖται τις, E εἴποιμ' ἂν ὅτι παντάπασιν μὲν οὖν προσδεῖται. διὰ ταῦτα καὶ ἡ τέχνη ἐστὶν ἡ ἰατρικὴ νῦν εὐρηγμένη, ὅτι σῶμά ἐστι πονηρὸν καὶ οὐκ ἐξαρκεῖ αὐτῷ τοιούτῳ εἶναι. τούτῳ οὖν ὅπως ἐκπορίζῃ τὰ συμφέροντα, ἐπὶ τούτῳ παρεσκευάσθη ἡ τέχνη. ἢ ὀρθῶς σοι δοκῶ, ἔφην, ἂν εἰπεῖν οὕτω λέγων, ἢ οὐ; Ὅρθῶς, ἔφη. Τί δὲ δὴ; αὐτὴ ἡ ἰατρικὴ ἐστὶ πονηρὰ, ἢ 342 ἄλλη τις τέχνη ἔσθ' ὃ τι προσδεῖται τις ἀρετῆς, ὡσπερ ὀφθαλμοὶ ὄψεως καὶ ὠτα ἀκοῆς καὶ διὰ ταῦτα ἐπ' αὐτοῖς δεῖ τινὸς τέχνης τῆς τὸ συμφέρον εἰς ταῦτα σκεψομένης τε καὶ ἐκπορίζουσας; ἄρα καὶ ἐν αὐτῇ τῇ τέχνῃ ἐνι τις πονηρία, καὶ δεῖ ἐκάστη τέχνῃ ἄλλης τέχνης, ἣτις αὐτῇ τὸ συμφέρον σκέπεται, καὶ τῇ σκοπούμενῃ ἑτέρας αὐ τοιαύτης, καὶ τοῦτ' ἔστιν ἀπέραντον; ἢ αὐτὴ αὐτῇ τὸ συμφέρον σκέπεται; B ἢ οὔτε αὐτῆς οὔτε ἄλλης προσδεῖται ἐπὶ τὴν αὐτῆς πονηρίαν τὸ συμφέρον σκοπεῖν· οὔτε γὰρ πονηρία οὔτε ἀμαρτία οὐδεμίᾳ οὐδεμιᾷ τέχνῃ πάρεστιν, οὐδὲ προσήκει τέχνῃ ἄλλῃ τὸ συμφέρον ζητεῖν ἢ ἐκείνῳ οὐ τέχνῃ ἐστίν, αὐτῇ δὲ ἀβλαβῆς καὶ ἀκέραιός ἐστιν ὀρθῇ οὕσα, ἔωσπερ ἂν ἡ ἐκάστη ἀκριβῆς ὄλη ἢ ἵπερ ἐστί; καὶ σκόπει ἐκείνῳ τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ· οὕτως ἢ ἄλλως ἔχει; Οὕτως, ἔφη, φαίνεται. Οὐκ ἄρα, ἣν δ' ἐγώ, ἰατρικὴ ἰατρικῇ τὸ συμφέρον σκοπεῖ ἀλλὰ σώματι. Ναί, ἔφη. Οὐδὲ ἵππικὴ ἵππικῇ ἀλλ' ἵπποις· οὐδὲ C ἄλλη τέχνη οὐδεμίᾳ ἑαυτῇ, οὐδὲ γὰρ προσδεῖται, ἀλλ' ἐκείνῳ οὐ τέχνῃ ἐστίν. Φαίνεται, ἔφη, οὕτως. Ἀλλὰ μήν, ὦ Θρασύμαχε, ἀρχουσί γε αἱ τέχναι καὶ κρατοῦσιν ἐκείνου,

οὐπὲρ εἶσι τέχνηι. Συνεχώρησεν ἐνταῦθα καὶ μάλα μόγις. Οὐκ ἄρα ἐπιστήμη γε οὐδεμία τὸ τοῦ κρείττονος συμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἥττονός τε καὶ ἀρχο-
 Δ μένου ὑπὸ ἐαυτῆς. Συνωμολόγησε μὲν καὶ ταῦτα τελευ-
 τῶν, ἐπεχείρει δὲ περὶ αὐτὰ μάχεσθαι· ἐπειδὴ δὲ ὠμολόγη-
 σεν, "Ἄλλο τι οὖν, ἦν δ' ἐγώ, οὐδὲ ἱατρός οὐδεὶς, καθ'
 ὅσον ἱατρός, τὸ τῷ ἱατρῷ συμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει,
 ἀλλὰ τὸ τῷ κάμνοντι; ὠμολόγηται γὰρ ὁ ἀκριβοῦς ἱατρός
 σωμάτων εἶναι ἄρχων ἀλλ' οὐ χρηματιστής· ἢ οὐχ ὠμολό-
 γηται; Εὐνέφῃ. Οὐκοῦν καὶ ὁ κυβερνήτης ὁ ἀκριβοῦς ναυ-
 Ε τῶν εἶναι ἄρχων ἀλλ' οὐ ναύτης; ὠμολόγηται. Οὐκ ἄρα
 ὅ γε τοιοῦτος κυβερνήτης τε καὶ ἄρχων τὸ τῷ κυβερνήτῃ
 συμφέρον σκέπεται τε καὶ προστάζει, ἀλλὰ τὸ τῷ ναύτῃ
 τε καὶ ἀρχομένῳ. Εὐνέφῃσε μόγις. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ
 Θρασύμαχε, οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς ἐν οὐδεμιᾷ ἀρχῇ, καθ' ὅσον
 ἄρχων ἐστὶ, τὸ αὐτῷ συμφέρον σκοπεῖ οὐδ' ἐπιτάττει, ἀλλὰ
 τὸ τῷ ἀρχομένῳ καὶ ᾧ ἂν αὐτὸς δημιουργῇ, καὶ πρὸς ἐκεῖνο
 βλέπων καὶ τὸ ἐκεῖνῳ συμφέρον καὶ πρέπον καὶ λέγει ἂ
 λέγει καὶ ποιεῖ ἂ ποιεῖ ἅπαντα.

Κεφ. ΙΣΤ'.

343 Ἐπειδὴ οὖν ἐνταῦθα ἤμιν τοῦ λόγου καὶ πᾶσι κατα-
 φανὲς ἦν, ὅτι ὁ τοῦ δικαίου λόγος εἰς τοῦναντίον περιει-
 στήκει, ὁ Θρασύμαχος ἀντὶ τοῦ ἀποκρίνεσθαι, Εἰπέ μοι, ἔφη,
 ὦ Σώκρατες, τίθη σοι ἔστιν; Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ· οὐκ ἀπο-
 κρίνεσθαι χρῆν μᾶλλον ἢ τριαῦτα ἐρωτᾶν; Ὅτι τοί σε, ἔφη,
 κορυζῶντα περιορᾷ καὶ οὐκ ἀπομύττει δεόμενον, ὅς γε αὐτῇ
 οὐδὲ πρόβατα οὐδὲ ποιμένας γινώσκεις. Ὅτι δὲ τί μάλι-
 στα; ἦν δ' ἐγώ. Ὅτι οἶει τοὺς ποιμένας ἢ τοὺς βουκόλους
 Β τὸ τῶν προβάτων ἢ τὸ τῶν βοῶν ἀγαθὸν σκοπεῖν καὶ πα-
 χύνειν αὐτοὺς καὶ θεραπεύειν πρὸς ἄλλο τι βλέποντας ἢ τὸ
 τῶν δεσποτῶν ἀγαθὸν καὶ τὸ αὐτῶν· καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐν ταῖς

πόλεις ἄρχοντας, οἳ ὡς ἀληθῶς ἄρχουσιν, ἄλλως πως ἤγει
 διανοεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀρχομένους ἢ ὡς περ ἂν τις πρὸς πρό-
 βατα διατεθεῖη, καὶ ἄλλο τι σκοπεῖν αὐτοὺς διὰ νυκτὸς καὶ
 ἡμέρας ἢ τοῦτο ἔθεν αὐτοὶ ὠφελήσονται. καὶ οὕτω πόρρω C
 εἶπερ τε τοῦ δίκαιου καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδίκου τε καὶ
 ἀδικίας, ὥστε ἀγνοεῖς, ὅτι ἡ μὲν δικαιοσύνη καὶ τὸ δίκαιον
 ἀλλότριον ἀγαθὸν τῷ ὄντι, τοῦ κρείττονός τε καὶ ἄρχοντος
 συμφέρον, οἰκεία δὲ τοῦ πειθόμενου τε καὶ ὑπηρετοῦντος
 βλάβη, ἡ δὲ ἀδικία τὸναντίον, καὶ ἄρχει τῶν ὡς ἀληθῶς
 εὐηθικῶν τε καὶ δικαίων, οἳ δ' ἄρχόμενοι ποιοῦσι τὸ ἐκείνου
 συμφέρον κρείττονος ὄντος, καὶ εὐδαιμόνα ἐκείνον ποιοῦσιν
 ὑπηρετοῦντες αὐτῷ, ἑαυτοὺς δὲ οὐδ' ὀπωσιοῦν. σκοπεῖσθαι Δ
 δέ, ὡ εὐηθέστατε Σώκρατες, οὕτωςι χρῆ, ὅτι δίκαιος ἀνὴρ
 ἀδίκου πανταχοῦ ἔλαττον ἔχει. πρῶτον μὲν ἐν τοῖς πρὸς
 ἀλλήλους συμβολαίοις, ὅπου ἂν ὁ τοιοῦτος τῷ τοιοῦτῳ κοι-
 νωνήσῃ, οὐδαμοῦ ἂν εὔροις ἐν τῇ διαλύσει τῆς κοινωνίας
 πλέον ἔχοντα τὸν δίκαιον τοῦ ἀδίκου ἀλλ' ἔλαττον· ἔπειτα ἐν
 τοῖς πρὸς τὴν πόλιν, ἔταν τέ τινες εἰσφοραὶ ὡσιν, ὁ μὲν
 δίκαιος ἀπὸ τῶν ἴσων πλέον εἰσφέρει, ὁ δ' ἔλαττον, ὅταν τε E
 λήψεις, ὁ μὲν οὐδέν, ὁ δὲ πολλὰ κερδαίνει. καὶ γὰρ ὅταν
 ἀρχὴν τινα ἄρχῃ ἐκάτερος, τῷ μὲν δικαίῳ ὑπάρχει, καὶ εἰ
 μηδεμίᾳ ἄλλῃ ζημίᾳ, τά γε οἰκεία δι' ἀμέλειαν μοχθηροτέ-
 ρως ἔχειν, ἐκ δὲ τοῦ δημοσίου μηδὲν ὠφελείσθαι διὰ τὸ δι-
 καιον εἶναι, πρὸς δὲ τούτοις ἀπέχθεσθαι τοῖς τε οἰκείοις καὶ
 τοῖς γνωρίμοις, ὅταν μηδὲν ἐθέλῃ αὐτοῖς ὑπηρετεῖν παρὰ τὸ
 δίκαιον· τῷ δὲ ἀδίκῳ πάντα τούτων τάναντία ὑπάρχει. λέ- 344
 γω γὰρ ὅνπερ νῦν δὴ ἔλεγον, τὸν μέγала δυνάμενον πλεο-
 νεκτεῖν. τοῦτον οὖν σκόπει, εἴπερ βούλει κρίνειν, ὅσῳ μάλ-
 λον συμφέροι ἰδίᾳ αὐτῷ ἀδικον εἶναι ἢ τὸ δίκαιον. πάντων
 δὲ βᾶστα μαθήσει, ἐὰν ἐπὶ τὴν τελευτάτην ἀδικίαν ἔλθῃς,
 ἢ τὸν μὲν ἀδικήσαντα εὐδαιμονέστατον ποιεῖ, τοὺς δὲ ἀδικη-
 θέντας καὶ ἀδικῆσαι οὐκ ἂν ἐθέλοντας ἀθλιωτάτους. ἔστι δὲ

τούτο τυραννίς, ἢ οὐ κατὰ σμικρὸν τὰλλότρια καὶ λάθρα
 Β καὶ βία ἀφαιρεῖται, καὶ ἱερὰ καὶ ὄσια καὶ ἴδια καὶ δημόσια,
 ἀλλὰ συλλήβδην· ὧν ἐφ' ἐκάστη μέρει ὅταν τις ἀδικήσας μὴ
 λάθῃ, ζημιούται τε καὶ ὀνειδῆ ἔχει τὰ μέγιστα· καὶ γὰρ
 ἱερόσυλοι καὶ ἀνδραποδισταὶ καὶ τοιχωρύχοι καὶ ἀποστερη-
 τὰ καὶ κλέπται οἱ κατὰ μέρη ἀδικούντες τῶν τοιούτων κα-
 κουργημάτων καλοῦνται· ἐπειδὴν δέ τις πρὸς τοῖς τῶν πο-
 λιτῶν χρήμασι καὶ αὐτοὺς ἀνδραποδισάμενος δουλώσῃται,
 C ἀντὶ τούτων τῶν αἰσχυρῶν ὀνομάτων εὐδαίμονες καὶ μακά-
 ριοι κέκληνται, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀλλὰ καὶ ὑπὸ
 τῶν ἄλλων, ὅσοι ἂν πύθωνται αὐτὸν τὴν ὅλην ἀδικίαν ἡδι-
 κηκότα· οὐ γὰρ τὸ ποιεῖν τὰ ἄδικα ἀλλὰ τὸ πάσχειν φο-
 βούμενοι ὀνειδίζουσιν οἱ ὀνειδίζοντες τὴν ἀδικίαν. οὕτως, ὡς
 Σώκρατες, καὶ ἰσχυρότερον καὶ ἐλευθεριώτερον καὶ δεσπο-
 τικώτερον ἀδικία δικαιοσύνης ἐστὶν ἱκανῶς γιγνομένη, καὶ
 ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, τὸ μὲν τοῦ κρείττονος ἕμφέρον τὸ
 δίκαιον τυγχάνει ὄν, τὸ δ' ἄδικον ἑαυτῷ λυσιτελοῦν τε καὶ
 ἕμφέρον.

Κεφ. ΙΖ'.

Δ Ταῦτα εἰπὼν ὁ Θρασύμαχος ἐν νῷ εἶχεν ἀπιέναι, ὡςπερ
 βαλανεὺς ἡμῶν καταντλήσας κατὰ τῶν ὄτων ἀθρόον καὶ
 πολλὸν τὸν λόγον, οὐ μὴν εἶασάν γε αὐτὸν οἱ παρόντες, ἀλλ'°
 ἠνάγκασαν ὑπομείναι τε καὶ παρασχεῖν τῶν εἰρημένων λό-
 γον· καὶ δὴ ἔγωγε καὶ αὐτὸς πάνυ ἐδεόμην τε καὶ εἶπον·
 *ὦ δαιμόνιε Θρασύμαχε, εἶλον ἐμβαλὼν λόγον ἐν νῷ ἔχεις
 ἀπιέναι, πρὶν διδάξαι ἱκανῶς ἢ μαθεῖν εἴτε οὕτως εἴτε ἄλ-
 Ε λως ἔχει; ἢ σμικρὸν σθεῖ ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα διορίζεσθαι,
 ἀλλ' οὐ βίου διαγωγὴν, ἢ ἂν διαγόμενος ἕκαστος ἡμῶν λυ-
 σιτελεστάτην ζωὴν ζῆ; *Ἐγὼ γὰρ οἶμαι, ἔφη ὁ Θρασύ-
 μαχος, τουτί ἄλλως ἔχειν; *Ἐοικας, ἦν δ' ἐγώ, ἦτοι ἡμῶν
 γε οὐδὲν κήδεσθαι, οὐδέ τι φροντίζειν εἴτε χεῖρον εἴτε βέλ-

τιον βιωζόμεθα ἀγνοοῦντες ὃ σὺ φῆς εἰδέναι. ἀλλ', ὦ * γαθέ, προθυμοῦ καὶ ἡμῖν ἐνδειξασθαι· οὔτοι κακῶς σοι κείσεται, 345
 ὅ τι ἂν ἡμᾶς τοσοῦδε ὄντας εὐεργετήσης. ἐγὼ γάρ δῆ σοι λέγω τὸ γ' ἐμόν, ὅτι οὐ πείθομαι οὐδ' οἶμαι ἀδικίαν δικαιοσύνης κερδαλεώτερον εἶναι, οὐδ' ἐὰν ἐᾷ τις αὐτήν καὶ μὴ διακωλύῃ πράττειν ἃ βούλεται· ἀλλ', ὦ * γαθέ, ἔστω μὲν ἀδικος, δυνάσθω δὲ ἀδικεῖν ἢ τῷ λανθάνειν ἢ τῷ διαμάχεσθαι, ὅμως ἐμέ γε οὐ πείθει ὡς ἔστι τῆς δικαιοσύνης κερδαλεώτερον. ταῦτ' οὖν καὶ ἕτερος ἴσως τις ἡμῶν πέπονθεν, B
 οὐ μόνος ἐγώ. πείσον οὖν, ὦ μακάριε, ἱκανῶς ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ὀρθῶς βουλευόμεθα δικαιοσύνην ἀδικίας περὶ πλείονος ποιοῦμενοι. Καὶ πῶς, ἔφη, σὲ πείσω; εἰ γὰρ οἷς νῦν δῆ ἔλεγον μὴ πέπεισαι, τί σοι ἔτι ποιήσω; ἢ εἰς τὴν ψυχὴν φέρων ἐνθῶ τὸν λόγον; Μὰ Δι', ἦν δ' ἐγώ, μὴ σὺ γε· ἀλλὰ πρῶτον μὲν, ἃ ἂν εἴπησ, ἔμμενε τούτοις, ἢ ἐὰν μετατιθῆ, φανερώς μετατίθεσο καὶ ἡμᾶς μὴ ἐξαπάτα. νῦν δὲ ὄραξ, ὦ Θρασύμαχ, C
 ἔτι γὰρ τὰ ἔμπροσθεν ἐπισκεψόμεθα, ὅτι τὸν ὡς ἀληθῶς ἰατρὸν τὸ πρῶτον ὀριζόμενος τὸν ὡς ἀληθῶς ποιμένα οὐκέτι ἄφου δεῖν ὕστερον ἀκριβῶς φυλάξαι, ἀλλὰ πιαίνειν οἶει αὐτὸν τὰ πρόβατα, καθ' ὅσον ποιμὴν ἔστιν, οὐ πρὸς τὸ τῶν προβάτων βέλτιστον βλέποντα, ἀλλ' ὡς περ δαιτυμόνα τινὰ καὶ μέλλοντα ἐσιχᾶσθαι πρὸς τὴν εὐωχίαν, ἢ αὖ πρὸς τὸ ἀποδόσθαι, ὡς περ χρηματιστὴν ἀλλ' οὐ ποιμένα. τῇ δὲ Δ
 ποιμενικῇ οὐ δῆπου ἄλλου του μέλει ἢ, ἐφ' ᾧ τέτακται, ὅπως τούτῳ τὸ βέλτιστον ἐμποριεῖ· ἐπεὶ τὰ γε αὐτῆς, ὡστ' εἶναι βελτίστη, ἱκανῶς δῆπου ἐκπεπόρισται, ἕως γ' ἂν μηδὲν ἐνδέξῃ τοῦ ποιμενικῆ εἶναι· οὕτω δὲ ᾧμην ἔγωγε νῦν δὲ ἀναγκαῖον εἶναι ἡμῖν ὁμολογεῖν, πᾶσαν ἀρχήν, καθ' ὅσον ἀρχή, μηδενὶ ἄλλῳ τὸ βέλτιστον σκοπεῖσθαι ἢ ἐκείνῳ τῷ ἀρχομένῳ τε καὶ θεραπευμένῳ, ἔν τε πολιτικῇ καὶ ἰδιωτικῇ ἀρχῇ. σὺ δὲ τοὺς ἀρχοντας ἐν ταῖς πόλεσι, τοὺς ἀλη- E

θῶς ἄρχοντας, ἐκόντας εἶει ἄρχειν; Μὰ Δι' οὐκ, ἔφη, ἀλλ' εὖ οἶδα.

Κεφ. ΙΗ'.

Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, τὰς ἄλλας ἀρχὰς οὐκ ἐννοεῖς ὅτι οὐδεὶς ἐθέλει ἄρχειν ἐκόν, ἀλλὰ μισθὸν αἰτοῦσιν, ὡς οὐχὶ αὐτοῖσιν ὠφέλειαν ἐσομένην ἐκ τοῦ ἄρχειν ἀλλὰ
 346 τοῖς ἀρχομένοις; ἐπεὶ τοσόνδε εἶπέ· οὐχὶ ἐκάστην μένται φαρμὲν ἐκάστοτε τῶν τεχνῶν τούτῳ ἐτέραν εἶναι, τῇ ἐτέραν τὴν δύναμιν ἔχειν; καί, ὦ μακάριε, μὴ παρὰ δόξαν ἀποκρίνου, ἵνα τι καὶ περαίνωμεν. Ἄλλὰ τούτῳ, ἔφη, ἐτέρα. Οὐκοῦν καὶ ὠφέλειαν ἐκάστη ἰδίαν τινὰ ἡμῖν παρέχεται, ἀλλ' οὐ κοινήν, οἷον ἰατρικὴ μὲν ὑγίειαν, κυβερνητικὴ δὲ σωτηρίαν ἐν τῇ πλεῖν καὶ αἱ ἄλλαι οὕτως; Πάνυ γε. Οὐκοῦν καὶ μισθωτικὴ μισθόν; αὕτη γὰρ αὐτῆς ἢ δύναμις ἢ τὴν ἰατρικὴν οὐ καὶ τὴν κυβερνητικὴν τὴν αὐτὴν καλεῖς; ἢ ἐάνπερ βούλη ἀκριθῶς διορίζειν, ὡσπερ ὑπέθου, οὐδέν τι μᾶλλον, ἐὰν τις κυβερνῶν ὑγιῆς γίγνηται διὰ τὸ ξυμφέρον αὐτῷ πλεῖν ἐν τῇ θαλάττῃ, ἔνεκα τούτου καλεῖς μᾶλλον αὐτὴν ἰατρικὴν; Οὐ δῆτα, ἔφη. Οὐδέ γ', οἶμαι, τὴν μισθωτικὴν, ἐὰν ὑγιαίνῃ τις μισθαρνῶν. Οὐ δῆτα. Τί δέ; τὴν ἰατρικὴν μισθαρνητικὴν, ἐὰν ἰώμενός τις μισθαρνῇ; Οὐκ, ἔφη.
 C Οὐκοῦν τὴν γε ὠφέλειαν ἐκάστης τῆς τέχνης ἰδίαν ὠμολογήσαμεν εἶναι; Ἔστω, ἔφη. Ἦντινα ἄρα ὠφέλειαν κοινήν ὠφελούνται πάντες οἱ δημιουργοί, δηλον ὅτι κοινήν τι τῷ αὐτῷ προσχρῶμενοι ἀπ' ἐκείνου ὠφελούνται. Ἔοικεν, ἔφη. Φαρμὲν δέ γε τὸ μισθὸν ἀρνημένους ὠφελεῖσθαι τοὺς δημιουργοὺς ἀπὸ τοῦ προσχρῆσθαι τῇ μισθωτικῇ τέχνῃ γίγνεσθαι αὐτοῖς. Ἐυνέφη μόγις. Οὐκ ἄρα ἀπὸ τῆς αὐτοῦ τέχνης
 Δ ἐκάστῳ αὕτη ἢ ὠφέλειά ἐστιν, ἢ τοῦ μισθοῦ λήψις, ἀλλ', εἰ δεῖ ἀκριθῶς σκοπεῖσθαι, ἢ μὲν ἰατρικὴ ὑγίειαν ποιεῖ, ἢ δὲ μισθαρνητικὴ μισθόν, καὶ ἢ μὲν οἰκοδομικὴ οἰκίαν, ἢ δὲ

μισθαρνητικῇ αὐτῇ ἐπομένῃ μισθόν, καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι εὐτῷ τὸ αὐτῆς ἐκάστη ἔργον ἐργάζεται καὶ ὠφελεῖ ἐκεῖνο, ἔφ' ᾧ τέτακται. ἐὰν δὲ μὴ μισθὸς αὐτῇ προσγίγνηται, ἔσθ' ὅ τι ὠφελεῖται ὁ δημιουργὸς ἀπὸ τῆς τέχνης; Οὐ φαίνεται, ἔφη. Ἄρ' οὖν οὐδ' ὠφελεῖ τότε, ὅταν προῖκα ἐργάζεται; Οἶμαι ἔγωγε. Οὐκοῦν, ὦ Θρασύμαχε, τοῦτο ἤδη δῆλον, E ὅτι οὐδεμία τέχνη οὐδὲ ἀρχὴ τὸ αὐτῇ ὠφέλιμον παρασκευάζει, ἀλλ', ὅπερ πάλαι ἐλέγομεν, τὸ τῷ ἀρχομένῳ καὶ παρασκευάζει καὶ ἐπιτάττει, τὸ ἐκείνου ξυμφέρον ἤττονος ὄντος σκοποῦσα, ἀλλ' οὐ τὸ τοῦ κρείττονος. διὰ δὲ ταῦτα ἔγωγε, ὦ φίλε Θρασύμαχε, καὶ ἄρτι ἔλεγον μηδένα ἐθέλειν ἐκόντα ἄρχειν καὶ τὰ ἀλλότρια κακὰ μεταχειρίζεσθαι ἀνορθοῦντα, ἀλλὰ μισθὸν αἰτεῖν, ὅτι ὁ μέλλων καλῶς τῇ τέχνῃ πράξειν οὐδέποτε αὐτῷ τὸ βέλτιστον πράττει οὐδ' ἐπιτάττει 317 κατὰ τὴν τέχνην ἐπιτάττων, ἀλλὰ τῷ ἀρχομένῳ ὧν δὲ ἕνεκα, ὡς ἔοικε, μισθὸν δεῖν ὑπάρχειν τοῖς μέλλουσιν ἐθελήσειν ἄρχειν, ἢ ἀργύριον, ἢ τιμὴν, ἢ ζημίαν, ἐὰν μὴ ἄρχῃ.

Κεφ. ΙΘ'.

Πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες; ἔφη ὁ Γλαύκων. τοὺς μὲν γὰρ δύο μισθοὺς γιγνώσκω· τὴν δὲ ζημίαν ἤντινα λέγεις καὶ ὡς ἐν μισθοῦ μέρει εἴρηκας, οὐ ξυνῆκα. Τὸν τῶν βελτί- B στων ἄρα μισθόν, ἔφην, οὐ ξυνιεῖς, δι' ὃν ἄρχουσιν οἱ ἐπιεικέστατοι, ὅταν ἐθέλωσιν ἄρχειν. ἢ οὐκ οἶσθα, ὅτι τὸ φιλότιμόν τε καὶ φιλόργυρον εἶναι ὄνειδος λέγεται τε καὶ ἔστιν; Ἐγώ γε, ἔφη. Διὰ ταῦτα τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, οὔτε χρημάτων ἕνεκα ἐθέλουσιν ἄρχειν οἱ ἀγαθοὶ οὔτε τιμῆς· οὔτε γὰρ φανερώς πραττόμενοι τῆς ἀρχῆς ἕνεκα μισθὸν μισθωτοὶ βούλονται κεκληῖσθαι, οὔτε λάθρα αὐτοὶ ἐκ τῆς ἀρχῆς λαμβάνοντες κλέπται· οὐδ' αὖ τιμῆς ἕνεκα· οὐ γὰρ εἰσι φιλότιμοι. δεῖ δὲ αὐτοῖς ἀνάγκην προσεῖναι καὶ ζημίαν, εἰ μέλλουσιν ἐθέ- C λειν ἄρχειν· ὅθεν κινδυνεύει τὸ ἐκόντα ἐπὶ τὸ ἄρχειν ἵεναι

ἀλλὰ μὴ ἀνάγκην περιμένειν αἰσχροὺς νενομίσθαι. τῆς δὲ ζη-
 μίας μεγίστη τὸ ὑπὸ πονηροτέρου ἄρχεσθαι, ἐὰν μὴ αὐτὸς
 ἐθέλη ἄρχειν· ἦν δεισαντὲς μοι φαίνονται ἄρχειν, ὅταν ἄρ-
 χωσιν, οἱ ἐπιεικεῖς, καὶ τότε ἔρχονται ἐπὶ τὸ ἄρχειν, οὐχ
 ὡς ἐπὶ ἀγαθόν τι ἰόντες οὐδ' ὡς εὐπαθήσοντες ἐν αὐτῷ, ἀλλ'
 ὡς ἐπὶ ἀναγκαῖον καὶ οὐκ ἔχοντες ἑαυτῶν βελτίοσιν ἐπιτρέ-
 ψαι οὐδὲ ὁμοίους. ἐπεὶ κινδυνεύει, πόλις ἀνδρῶν ἀγαθῶν εἰ
 Δ γένοιτο, περιμάχητον ἂν εἶναι τὸ μὴ ἄρχειν, ὥσπερ νυνὶ τὸ
 ἄρχειν, καὶ ἔνταυθ' ἂν καταφανὲς γενέσθαι, ὅτι τῷ ὄντι
 ἀληθινὸς ἄρχων οὐ πέφυκε τὸ αὐτῷ ζυμφέρον σκοπεῖσθαι,
 ἀλλὰ τὸ τῷ ἀρχομένῳ ὥστε πᾶς ἂν ὁ γιγνώσκων τὸ ὠφει-
 λεῖσθαι μᾶλλον ἔλαιοτο ὑπ' ἄλλου ἢ ἄλλον ὠφελῶν πρά-
 γματα ἔχειν. τοῦτο μὲν οὖν ἔγωγε οὐδαμῆ συγχωρῶ Θρασυ-
 μάχῳ, ὡς τὸ δίκαιόν ἐστι τὸ τοῦ κρείττονος ζυμφέρον.

Ἄλλὰ τοῦτο μὲν δὴ καὶ εἰσαυθὺς σκεψόμεθα· πολὺ δέ
 μοι δοκεῖ μείζον εἶναι, ὃ νῦν λέγει Θρασύμαχος, τὸν τοῦ
 Ε ἀδίκου βίον φάσκων εἶναι κρείττω ἢ τὸν τοῦ δικαίου. σὺ οὖν
 πότερον, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, αἰρεῖ καὶ ποτέρως ἀληθε-
 στέρως δοκεῖ σοι λέγεσθαι; Τὸν τοῦ δικαίου ἔγωγε, ἔφη,
 348 λυσιτελέστερον βίον εἶναι. Ἦκουσας, ἦν δ' ἐγώ, ὅσα ἄρτι
 Θρασύμαχος ἀγαθὰ διήλθε τῷ τοῦ ἀδίκου; Ἦκουσα, ἔφη,
 ἀλλ' οὐ πείθομαι. Βούλει οὖν αὐτὸν πείθωμεν, ἂν δυνώμε-
 θά πη ἐξευρεῖν, ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγει; Πῶς γὰρ σὺ βούλο-
 μαι; ἦ δ' ὅς. Ἄν μὲν τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, ἀντικατατείναντες
 λέγωμεν αὐτῷ λόγον παρὰ λόγον, ὅσα αὐτὸ ἀγαθὰ ἔχει τὸ δί-
 καιον εἶναι, καὶ αὐθὺς εὗτος, καὶ ἄλλον ἡμεῖς, ἀριθμεῖν
 Β δεήσει τάγαθὰ καὶ μετρεῖν, ὅσα ἐκάτεροι ἐν ἐκατέρῳ λέγο-
 μεν, καὶ ἤδη δικαστῶν τινῶν τῶν διακρινούντων δεησόμεθα·
 ἂν δὲ ὥσπερ ἄρτι ἀνομολογούμενοι πρὸς ἀλλήλους σκοπώ-
 μεν, ἅμα αὐτοὶ τε δικασταὶ καὶ ῥήτορες ἐσόμεθα. Πάνυ μὲν
 οὖν, ἔφη. Ποτέρως οὖν σοι, ἦν δ' ἐγώ, ἀρέσκει; Οὕ-
 τως, ἔφη.

Κεφ. Κ΄.

Ἴθι δὴ, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, ἀπέκριναι ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς τὴν τελεάν ἀδικίαν τελέας οὐσης δικαιοσύνης λυσιτελεστέραν φῆς εἶναι; Πάνυ μὲν οὖν καὶ φημί, ἔφη, καὶ δι' ἅ, εἴρηκα. Φέρε δὴ τὸ τοιόνδε περὶ αὐτῶν πῶς λέγεις; τὸ μὲν ^C που ἀρετὴν αὐτοῖν καλεῖς, τὸ δὲ κακίαν; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν τὴν μὲν δικαιοσύνην ἀρετὴν, τὴν δὲ ἀδικίαν κακίαν; Εἰκόσ γ', ἔφη, ὦ ἤδιστε, ἐπειδὴ καὶ λέγω ἀδικίαν μὲν λυσιτελεῖν, δικαιοσύνην δ' οὐ. Ἄλλὰ τί μήν; Τοῦναντίον, ἦ δ' ^C ὅς. Ἡ τὴν δικαιοσύνην κακίαν; Οὐκ, ἀλλὰ πάνυ γενναίαν εὐθήϊαν. Τὴν ἀδικίαν ἄρα κακοθήϊαν καλεῖς; Οὐκ, ἀλλ' ^Δ εὐβουλίαν, ἔφη. Ἡ καὶ φρόνιμοί σοι, ὦ Θρασύμαχε, δοκοῦσιν εἶναι καὶ ἀγαθοὶ οἱ ἄδικοι; Οἷ γε τελέως, ἔφη, οἷοί τε ἀδικεῖν, πόλεις τε καὶ ἔθνη δυνάμενοι ἀνθρώπων ὑφ' ἑαυτοῦς ποιεῖσθαι· οὐ δὲ οἷε με ἴσως τοὺς τὰ βαλάντια ἀποτέμνοντας λέγειν. λυσιτελεῖ μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐάνπερ λανθάνῃ. ἔστι δὲ οὐκ ἄξια λόγου, ἀλλ' ἂ νῦν δὴ ἔλεγον. Τοῦτο μέντοι, ἔφη, οὐκ ἀγνοῶ ὅ τι βούλει λέγειν· ἀλλ' ^E ἄ τὸδε ἐθαύμασα, εἰ ἐν ἀρετῆς καὶ σοφίας τίθης μέρει τὴν ἀδικίαν, τὴν δὲ δικαιοσύνην ἐν τοῖς ἐναντίοις. Ἄλλὰ πάνυ οὕτω τίθημι. Τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἤδη στερεώτερον, ὦ ἑταῖρε, καὶ οὐκέτι ῥάδιον ἔχειν ὅ τι τις εἶπη. εἰ γὰρ λυσιτελεῖν μὲν τὴν ἀδικίαν ἐτίθεσο, κακίαν μέντοι ἦ αἰσχρὸν αὐτὸ ὁμολόγεις εἶναι, ὥσπερ ἄλλοι τινές, εἴχομεν ἂν τι λέγειν κατὰ τὰ νομιζόμενα λέγοντες· νῦν δὲ δηλὸς εἶ ὅτι φήσεις αὐτὸ καὶ καλὸν καὶ ἰσχυρὸν εἶναι καὶ τἄλλα αὐτῷ πάντα προσθήσεις, ἃ ἡμεῖς τῷ δικαίῳ προσετίθεμεν, ἐπειδὴ γε καὶ ἐν ³⁴⁹ ἀρετῇ αὐτὸ καὶ σοφία ἐτόλμησας θεῖναι. Ἀληθέστατα, ἔφη, μαντεύει. Ἄλλ' οὐ μέντοι, ἦν δ' ἐγώ, ἀποκνητέον γε τῷ λόγῳ ἐπαξελεθεῖν σκοπούμενον, ἕως ἂν σε ὑπολαμβάνω λέγειν ἄπερ διανοεῖ. ἐμοὶ γὰρ δοκεῖς σύ, ὦ Θρασύμαχε, ἀτεχνῶς νῦν οὐ σκώπτειν, ἀλλὰ τὰ δοκούντα περὶ τῆς ἀληθείας λέ-

γειν. Τί δέ σοι, ἔφη, τοῦτο διαφέρει, εἴτε μοι δοκεῖ εἴτε μή,
 B ἀλλ' οὐ τὸν λόγον ἐλέγχεις; Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ. ἀλλὰ τότε
 μοι πειρῶ ἔτι πρὸς τούτοις ἀποκρίνασθαι· ὁ δίκαιος τοῦ δι-
 καίου δοκεῖ τί σοι ἂν ἐθέλειν πλέον ἔχειν; Οὐδαμῶς, ἔφη·
 οὐ γὰρ ἂν ἦν ἀστεῖος, ὥσπερ νῦν, καὶ εὐθήθης. Τί δέ; τῆς
 δικαίας πράξεως; Οὐδὲ τῆς δικαίας, ἔφη. Τοῦ δὲ ἀδίκου
 πότερον ἀξιοῖ ἂν πλεονεκτεῖν καὶ ἡγοῖτο δίκαιον εἶναι, ἢ
 οὐκ ἂν ἡγοῖτο δίκαιον; Ἐγοῖτ' ἂν, ἢ δ' ὅς, καὶ ἀξιοῖ, ἀλλ'
 οὐκ ἂν δύναται. Ἄλλ' οὐ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ
 C τοῦ μὲν δικαίου μὴ ἀξιοῖ πλέον ἔχειν μηδὲ βούλεται ὁ δι-
 καίος, τοῦ δὲ ἀδίκου; Ἄλλ' οὕτως, ἔφη, ἔχει. Τί δὲ δὴ ὁ
 ἀδικός; Ἄρα ἀξιοῖ τοῦ δικαίου πλεονεκτεῖν καὶ τῆς δικαίας
 πράξεως; Πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη, ὅς γε πάντων πλέον ἔχειν
 ἀξιοῖ. Οὐκοῦν καὶ ἀδίκου ἀνθρώπου τε καὶ πράξεως ὁ ἀδι-
 κος πλεονεκτῆσαι καὶ ἀμιλλήσεται, ὡς ἀπάντων πλεῖστον
 αὐτὸς λάβῃ; Ἔστι ταῦτα.

Κεφ. ΚΑ'.

Ὡδα δὴ λέγωμεν, ἔφη, ὁ δίκαιος τοῦ μὲν ὁμοίου οὐ
 πλεονεκτεῖ, τοῦ δὲ ἀνομοίου, ὁ δὲ ἀδικός τοῦ τε ὁμοίου καὶ
 Δ τοῦ ἀνομοίου. Ἄριστα, ἔφη, εἴρηκας. Ἔστι δέ γε, ἔφη, φρο-
 νιμὸς τε καὶ ἀγαθὸς ὁ ἀδικός, ὁ δὲ δίκαιος οὐδέτερος.
 Καὶ τοῦτ', ἔφη, εὐ. Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἔοικε τῷ φρο-
 νίμῳ καὶ τῷ ἀγαθῷ ὁ ἀδικός, ὁ δὲ δίκαιος οὐκ ἔοικεν; Πῶς
 γὰρ οὐ μέλλει, ἔφη, ὁ τοιοῦτος ὢν καὶ εἰκέναι τοῖς τοιού-
 τοις, ὁ δὲ μὴ εἰκέναι; Καλῶς. τοιοῦτος ἄρα ἐστὶν ἐκάτε-
 ρος αὐτῶν οἷσπερ ἔοικεν. Ἄλλὰ τί μέλλει; ἔφη. Εἶεν, ὦ
 Θρασύμαχε· μουσικὸν δὲ τινα λέγεις, ἕτερον δὲ ἄμουσον;
 E Ἐγώ γε. Πότερον φρόνιμον καὶ πότερον ἄφρονα; Τὸν μὲν
 μουσικὸν δῆπου φρόνιμον, τὸν δὲ ἄμουσον ἄφρονα. Οὐκοῦν
 καὶ ἄπερ φρόνιμον, ἀγαθόν, ἃ δὲ ἄφρονα, κακόν; Ναί. Τί
 δὲ ἰατρικόν; οὐχ οὕτως; Οὕτως. Δοκεῖ ἂν οὖν τίς σοι, ὦ

ἀριστε, μουσικὸς ἀνὴρ ἀρμοττόμενος λύραν ἐθέλειν μουσικοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ ἐπιτάσει καὶ ἀνέσει τῶν χορδῶν πλεονεκτεῖν ἢ ἀξιούν πλέον ἔχειν ; Οὐκ ἔμοιγε. Τί δέ ; ἀμούσου ; Ἐνάγκη, ἔφη. Τί δὲ ἱατρικὸς ; ἐν τῇ ἐδωδῇ ἢ πρόσει ἐθέλειν ἂν τι ἱα- 350 τρικοῦ πλεονεκτεῖν ἢ ἀνδρὸς ἢ πράγματος ; Οὐ δῆτα. Μὴ ἱατρικοῦ δέ ; Ναί. Περὶ πάσης δὲ ὄρα ἐπιστήμης τε καὶ ἀνεπιστημοσύνης, εἴ τίς σοι δοκεῖ ἐπιστήμων ὅστισοῦν πλείω ἂν ἐθέλειν αἰρεῖσθαι ἢ ὅσα ἄλλος ἐπιστήμων ἢ πράττειν ἢ λέγειν, καὶ οὐ ταυτὰ τῷ ὁμοίῳ ἑαυτῷ εἰς τὴν αὐτὴν πράξιν. Ἐνάγκη, ἔφη, ἀνάγκη τοῦτό γε οὕτως ἔχειν. Τί δὲ ὁ ἀνεπιστήμων ; οὐχὶ ὁμοίως μὲν ἐπιστήμονος πλεονεκτῆσαιεν ἂν, ὁμοίως δὲ ἀνεπιστήμονος ; Ἴσως. Ὁ δὲ ἐπιστήμων σο- B φός ; Φημί. Ὁ δὲ σοφὸς ἀγαθός ; Φημί. Ὁ ἄρα ἀγαθός τε καὶ σοφὸς τοῦ μὲν ὁμοίου οὐκ ἐθελήσει πλεονεκτεῖν, τοῦ δὲ ἀνομοίου τε καὶ ἐναντίου. Ἐοικεν, ἔφη. Ὁ δὲ κακὸς τε καὶ ἀμαθὴς τοῦ τε ὁμοίου καὶ τοῦ ἐναντίου. Φαίνεται. Οὐκοῦν, ὦ Θρασύμαχε, ἦν δ' ἐγὼ, ὁ ἀδίκος ἡμῖν τοῦ ἀνομοίου τε καὶ ὁμοίου πλεονεκτεῖ ; ἢ οὐχ οὕτως ἔλεγες ; Ἐγώ γε, ἔφη. Ὁ C δὲ γε δίκαιος τοῦ μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτῆσει, τοῦ δὲ ἀνομοίου ; Ναί. Ἐοικεν ἄρα, ἦν δ' ἐγὼ, ὁ μὲν δίκαιος τῷ σοφῷ καὶ ἀγαθῷ, ὁ δὲ ἀδίκος τῷ κακῷ καὶ ἀμαθεῖ. Κινδυνεύει. Ἐπὶ μὲν ὁμολογοῦμεν, ὅτι γε ὁμοῖος ἐκάτερος εἶη, τοιοῦτον καὶ ἐκάτερον εἶναι. Ὁμολογοῦμεν γάρ. Ὁ μὲν ἄρα δίκαιος ἡμῖν ἀναπέφανται ὡς ἀγαθός τε καὶ σοφός, ὁ δὲ ἀδίκος ἀμαθὴς τε καὶ κακός.

Κεφ. ΚΒ'.

Ὁ δὲ Θρασύμαχος ὁμολόγησε μὲν πάντα ταῦτα, οὐχ ὡς ἐγὼ νῦν βραδίως λέγω, ἀλλ' ἐλκόμενος καὶ μόγις, μετὰ ἰδρωτὸς θαυμαστοῦ ὄσου, ἅτε καὶ θέρους ὄντος· τότε καὶ εἶδον Δ ἐγὼ, πρότερον δὲ οὐπω, Θρασύμαχον ἐρυθριῶντα. ἐπειδὴ δὲ οὐκ ὁμολογησάμεθα τὴν δικαιοσύνην ἀρετὴν εἶναι καὶ σο-

φίαν, τὴν δὲ ἀδικίαν κακίαν τε καὶ ἀμαθίαν, Εἶεν, ἦν δ' ἐγὼ, τοῦτο μὲν ἡμῖν οὕτω καίσθω, ἔφαμεν δὲ δὴ καὶ ἰσχυρὸν εἶναι τὴν ἀδικίαν· ἢ οὐ μέμνησαι, ὦ Θρασύμαχε; Μέμνημαι, ἔφη· ἀλλ' ἔμοιγε οὐδὲ ἄ νῦν λέγεις ἀρέτκει, καὶ ἔχω περὶ αὐτῶν λέγειν. εἰ οὖν λέγοιμι, εὐ

E οἶδ' ὅτι δημηγορεῖν ἂν με φαίης· ἢ οὖν ἔα με εἰπεῖν ὅσα βούλομαι, ἢ, εἰ βούλει ἐρωτᾶν, ἐρώτα· ἐγὼ δέ σοι, ὡσπερ ταῖς γραυσὶ ταῖς τοὺς μύθους λεγούσαις, εἶεν ἐρῶ καὶ κατανεύσομαι καὶ ἀνανεύσομαι. Μηδαμῶς, ἦν δ' ἐγὼ, παρά γε τὴν σαυτοῦ δόξαν. Ὡστε σοι, ἔφη, ἀρέσκειν, ἐπειδὴ περ οὐκ ἔαξ λέγειν. καίτοι τί ἄλλο βούλει; Οὐδὲν μὰ Δία, ἦν δ' ἐγὼ, ἀλλ' εἴπερ τοῦτο ποιήσεις, ποίει· ἐγὼ δὲ ἐρωτήσω. Ἐρώτα

351 δὴ. Τοῦτο τοίνυν ἐρωτῶ, ὅπερ ἄρτι, ἵνα καὶ ἐξῆς διασκεψώμεθα τὸν λόγον, ὁποῖόν τι τυγχάνει ὃν δικαιοσύνη πρὸς ἀδικίαν. ἐλέχθη γάρ που, ὅτι καὶ δυνατώτερον καὶ ἰσχυρότερον εἶη ἀδικία δικαιοσύνης· νῦν δέ γ', ἔφην, εἴπερ σοφία τε καὶ ἀρετὴ ἐστὶ δικαιοσύνη, βραδίως, οἶμαι, φανήσεται καὶ ἰσχυρότερον ἀδικίας, ἐπειδὴ περ ἐστὶν ἀμαθία ἢ ἀδικία. οὐδεὶς ἂν ἔτι τοῦτο ἀγνοήσειεν ἀλλ' οὔτι οὕτως ἀπλῶς, ὦ Θρασύ-

B μαχε, ἔγωγε ἐπιθυμῶ, ἀλλὰ τῆδέ πη σκέψασθαι· πόλιον φαίης ἂν ἀδικὸν εἶναι καὶ ἄλλας πόλεις ἐπιχειρεῖν δουλωθῆναι ἀδίκως καὶ καταδεδουλωθῆναι, πολλὰς δὲ καὶ ὑφ' ἑαυτῆ ἔχειν δουλωσαμένην; Πῶς γὰρ οὐκ; ἔφη· καὶ τοῦτό γε ἢ ἀρίστη μάλιστα ποιήσει καὶ τελειώτατα οὖσα ἀδικος. Μανθάνω, ἔφην, ὅτι σὺς οὗτος ἦν ὁ λόγος· ἀλλὰ τόδε περὶ αὐτοῦ σκοπῶ· πότερον ἢ κρείττων γιγνομένη πόλις πόλιως ἄνευ δικαιοσύνης τὴν δύναμιν ταύτην ἔξει, ἢ ἀνάγκη

C αὐτῆ μετὰ δικαιοσύνης; Εἰ μὲν, ἔφη, ὡς σὺ ἄρτι ἔλεγες ἔχει, ἢ δικαιοσύνη σοφία, μετὰ δικαιοσύνης· εἰ δ' ὡς ἐγὼ ἔλεγον, μετὰ ἀδικίας. Πάνυ ἀγαμαί, ἦν δ' ἐγὼ, ὦ Θρασύμαχε, ὅτι οὐκ ἐπιτεύεις μόνον καὶ ἀνανεύεις, ἀλλὰ καὶ ἀποκρίνεις πάνυ καλῶς. Σοὶ γάρ, ἔφη, χαρίζομαι.

Κεφ. ΚΓ'.

Εὐ γε οὐ ποιῶν· ἀλλὰ δὴ καὶ τότε μοι χάρισαι καὶ λέγε· δοκεῖς ἂν ἢ πόλιν ἢ στρατόπεδον ἢ ληστὰς ἢ κλέπτας ἢ ἄλλο τι ἔθνος, ὅσα κοινῇ ἐπὶ τι ἔρχεται ἀδίκως, πράξαι ἂν τι δύνασθαι, εἰ ἀδικοῖεν ἀλλήλους; Οὐ δῆτα, ἢ δ' ὅς. Τί δ' εἰ μὴ ἀδικοῖεν; οὐ μᾶλλον; Πάνυ γε. Στάσεις γάρ που, ὧ Θρασύμαχε, ἢ γε ἀδικία καὶ μίση καὶ μάχας ἐν ἀλλήλοις παρέχει, ἢ δὲ δικαιοσύνη ἑμόνοιαν καὶ φιλίαν· ἢ γάρ; Ἔστω, ἢ δ' ὅς, ἵνα σοι μὴ διαφέρωμαι. Ἄλλ' εὐ γε οὐ ποιῶν, ὧ ἄριστε. τότε δέ μοι λέγε· ἄρα εἰ τοῦτο ἔργον ἀδικίας, μίσος ἐμποιεῖν ὅπου ἂν ἐνῆ, οὐ καὶ ἐν ἐλευθέροις τε καὶ δούλοις ἐγγιγνομένη μισεῖν ποιήσει ἀλλήλους καὶ στασιάζειν καὶ ἀδύνατους εἶναι κοινῇ μετ' ἀλλήλων πράττειν; Πάνυ γε. Τί δέ; ἂν ἐν δυοῖν ἐγγένηται, οὐ διοίσονται καὶ Ἐμισήσουσι καὶ ἐχθροὶ ἔσονται ἀλλήλοις τε καὶ τοῖς δικαίοις; Ἔσονται, ἔφη. Ἐὰν δὲ δῆ, ὧ θαυμάσιε, ἐν ἐνὶ ἐγγένηται ἀδικία, μὴ ἀπολεῖ τὴν αὐτῆς δύναμιν; ἢ οὐδὲν ἤττον ἔξει; Μηδὲν ἤττον ἔχέτω, ἔφη. Οὐκοῦν τοιάνδε τινὰ φαίνεται ἔχουσα τὴν δύναμιν, οἷαν, ὧ ἂν ἐγγένηται, εἴτε πόλει τινὶ εἴτε γένει εἴτε στρατοπέδῳ εἴτε ἄλλῳ ὄψου, πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸ ποιεῖν πράττειν μεθ' αὐτοῦ διὰ τὸ στασιάζειν καὶ διαφέρεσθαι, ἔτι δ' ἐχθρὸν εἶναι ἑαυτῷ τε καὶ τῷ ἐναντίῳ παντὶ καὶ τῷ δικαίῳ; οὐχ οὕτως; Πάνυ γε. Καὶ ἐν ἐνὶ δῆ, οἶμαι, ἐνοῦσα ταῦτα πάντα ποιήσει, ἅπερ πέφυκεν ἐργάζεσθαι· πρῶτον μὲν ἀδύνατον αὐτὸν πράττειν ποιήσει στασιάζοντα καὶ οὐχ ἑμονοῦντα αὐτὸν ἑαυτῷ, ἔπειτα ἐχθρὸν καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς δικαίοις· ἢ γάρ; Ναί. Δίκαιοι δέ γ' εἰσὶν, ὧ φίλε, καὶ οἱ θεοί; Ἔστωσαν, ἔφη· Καὶ θεοὶς ἄρα ἐχθρὸς ἔσται ὁ ἀδικός, ὧ Θρασύμαχε, ὁ δὲ δίκαιος φίλος. Εὐωχοῦ τοῦ λόγου, ἔφη, θαρρῶν· οὐ γὰρ ἔγωγέ σοι ἐναντιώσομαι, ἵνα μὴ τοῖσδε ἀπέχθωμαι. Ἴθι δῆ ἦν δ' ἐγώ, καὶ τὰ λοιπὰ μοι τῆς ἐστιάσεως ἀποπλήρωσον ἀποκρινόμενος

ὥσπερ καὶ νῦν. ὅτι μὲν γὰρ καὶ σοφώτεροι καὶ ἀμείνους καὶ
 δυνατώτεροι πράττειν οἱ δίκαιοι φαίνονται, οἱ δὲ ἄδικοι οὐ-
 δὲν πράττειν μετ' ἀλλήλων οἷοί τε, ἀλλὰ δὴ καὶ οὖς φαμεν
 ἐρρωμένως πάποτε τι μετ' ἀλλήλων κοινῇ πράξαι ἀδίκους
 ὄντας, τοῦτο οὐ παντάπασιν ἀληθὲς λέγομεν—οὐ γὰρ ἂν
 ἀπείχοντο ἀλλήλων κομιδῇ ὄντες ἄδικοι, ἀλλὰ δῆλον ὅτι
 ἐνῆν τις αὐτοῖς δικαιοσύνη, ἢ αὐτοὺς ἐποίει μήτοι καὶ ἀλ-
 λήλους γε καὶ ἐφ' οὖς ἦσαν ἅμα ἀδικεῖν, δι' ἣν ἔπραξαν ἅ
 ἔπραξαν, ὠρμησαν δὲ ἐπὶ τὰ ἄδικα ἀδικία ἡμιμόχθηροι
 ὄντες, ἐπεὶ οἱ γε παμπόνηροι καὶ τελέως ἄδικοι τελέως εἰσι
 καὶ πράττειν ἀδύνατοι—, ταῦτα μὲν οὖν ὅτι οὕτως ἔχει,
 μανθάνω, ἀλλ' οὐχ ὡς σὺ τὸ πρῶτον ἐτίθεσο. εἰ δὲ καὶ
 ἄμεινον ζῶσιν οἱ δίκαιοι τῶν ἀδίκων καὶ εὐδαιμονέστεροί
 εἰσιν, ὅπερ τὸ ὕστερον προϋθέμεθα σκέψασθαι, σκεπτέον.
 φαίνονται μὲν οὖν καὶ νῦν, ὡς γέ μοι δοκεῖ, ἐξ ὧν εἰρήκα-
 μεν ὁμοῦ δ' ἔτι βέλτιον σκεπτέον. οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἐπιτυ-
 χόντος ὁ λόγος, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὄντινα τρόπον χρῆ ζῆν. Σκό-
 πει δὴ, ἔφη. Σκοπῶ, ἦν δ' ἐγώ· καὶ μοι λέγε· δοκεῖ τί σοι
 εἶναι ἵππου ἔργον; Ἐμοιγε. Ἄρ' οὖν τοῦτο ἂν θεῖης καὶ
 ἵππου καὶ ἄλλου ὄτουσιν ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνῳ ἐκείνῳ ποιῆ
 τις ἢ ἄριστα; Οὐ μανθάνω, ἔφη. Ἄλλ' ὧδε· ἔσθ' ὅτω ἂν
 ἄλλῳ ἴδοις ἢ ὀφθαλμοῖς; Οὐ δῆτα. Τί δέ; ἀκούσαις ἄλλῳ
 ἢ ὡσὶν; Οὐδαμῶς. Οὐκοῦν δικαίως ἂν ταῦτα τούτων φαμὲν
 ἔργα εἶναι; Πάνυ γε. Τί δέ; μαχαίρα ἂν ἀμπέλου κλήμα
 353 ἀποτέμοις καὶ σμίλη καὶ ἄλλοις πολλοῖς; Πῶς γὰρ οὐ;
 Ἄλλ' οὐδενί γ' ἂν, οἶμαι, οὕτω καλῶς, ὡς δρεπάνῳ τῷ ἐπὶ
 τοῦτο ἐργασθέντι. Ἀληθῆ. Ἄρ' οὖν οὐ τοῦτο τούτου ἔργον
 θήσομεν; Θήσομεν μὲν οὖν.

Κεφ. ΚΔ'.

Νῦν δὴ, οἶμαι, ἄμεινον ἂν μάθοις ὃ ἄρτι ἠρώτων πυν-
 θανόμενος, εἰ οὐ τοῦτο ἐκάστου εἶη ἔργον, ὃ ἂν ἢ μόνον τι

ἢ κάλλιστα τῶν ἄλλων ἀπεργάζεται. Ἄλλ', ἔφη, μανθάνω
 τε καὶ μοι δοκεῖ τοῦτο ἐκάστου πράγματος ἔργον εἶναι. B
 Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ· οὐκοῦν καὶ ἀρετὴ δοκεῖ σοι εἶναι ἐκάστω
 ὅπερ καὶ ἔργον τι προστέτακται; ἴωμεν δὲ ἐπὶ τὰ αὐτὰ
 πάλιν. ὀφθαλμῶν, φαμέν, ἔστιν ἔργον; Ἔστιν. Ἄρ' οὖν καὶ
 ἀρετὴ ὀφθαλμῶν ἔστιν; Καὶ ἀρετὴ. Τί δέ; ὥτων ἦν τι ἔρ-
 γον; Ναί. Οὐκοῦν καὶ ἀρετὴ; Καὶ ἀρετὴ. Τί δὲ πάντων περὶ
 τῶν ἄλλων; οὐχ οὕτω; Οὕτω. Ἐχε δὴ ἄρ' ἂν ποτε ὄμματα
 τὸ αὐτῶν ἔργον καλῶς ἀπεργάσαιντο μὴ ἔχοντα τὴν αὐτῶν
 οἰκείαν ἀρετὴν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς ἀρετῆς κακίαν; Καὶ πῶς
 ἂν; ἔφη· τυφλότητα γὰρ ἴσως λέγεις ἀντὶ τῆς ὀφθαλμοῦ.
 Ἦτις, C
 ἦν δ' ἐγώ, αὐτῶν ἢ ἀρετῆ· οὐ γάρ πω τοῦτο ἐρωτῶ, ἀλλ' εἰ
 τῇ οἰκείᾳ μὲν ἀρετῇ τὸ αὐτῶν ἔργον εὖ ἐργάσεται τὰ ἐργα-
 ζόμενα, κακίᾳ δὲ κακῶς. Ἀληθές, ἔφη, τοῦτό γε λέγεις.
 Οὐκοῦν καὶ ὅσα στερόμενα τῆς αὐτῶν ἀρετῆς κακῶς τὸ αὐ-
 τῶν ἔργον ἀπεργάσεται; Πάνυ γε. Τίθεμεν οὖν καὶ τὰλλα
 πάντα εἰς τὸν αὐτὸν λόγον; Ἐμοιγε δοκεῖ. Ἴθι δὴ, μετὰ
 ταῦτα τόδε σκέψαι· ψυχῆς ἔστι τι ἔργον, ὃ ἄλλω τῶν ὄντων Δ
 οὐδ' ἂν ἐνὶ πράξαις, οἷον τὸ τοιόνδε· τὸ ἐπιμελεῖσθαι
 καὶ ἄρχειν καὶ βουλευέσθαι καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ἔσθ' ἔτι
 ἄλλω ἢ ψυχῇ δικαίως ἂν αὐτὰ ἀποδοῖμεν καὶ φαῖμεν ἴδια
 ἐκείνης εἶναι; Οὐδενὶ ἄλλω. Τί δ' αὖ τὸ ζῆν; ψυχῆς φήσο-
 μεν ἔργον εἶναι; Μάλιστά γ', ἔφη. Οὐκοῦν καὶ ἀρετὴν φα-
 μέν τινα ψυχῆς εἶναι; Φαμέν. Ἄρ' οὖν ποτέ, ὦ Θρασύμαχε, E
 ψυχῇ τὰ αὐτῆς ἔργα εὖ ἀπεργάσεται στερομένη τῆς οἰκείας
 ἀρετῆς, ἢ ἀδύνατον; Ἀδύνατον. Ἀνάγκη ἄρα κακῇ ψυχῇ
 κακῶς ἄρχειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι, τῇ δὲ ἀγαθῇ πάντα ταῦτα
 εὖ πράττειν. Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ἀρετὴν γε ξυνεχωρήσαμεν
 ψυχῆς εἶναι δικαιοσύνην, κακίαν δὲ ἀδικίαν; Συνεχωρήσα-
 μεν γάρ. Ἡ μὲν ἄρα δικαία ψυχὴ καὶ ὁ δίκαιος ἀνὴρ εὖ
 βιώσεται, κακῶς δὲ ὁ ἄδικος. Φαίνεται, ἔφη, κατὰ τὸν 354
 σὸν λόγον. Ἀλλὰ μὴν ὃ γε εὖ ζῶν μακάριος τε καὶ εὐδαι-

μων, ὁ δὲ μὴ τάναντία. Πῶς γὰρ οὐ ; Ὁ μὲν δίκαιος ἄρα εὐ-
 δαίμων, ὁ δ' ἄδικος ἄθλιος. Ἔστωσαν, ἔφη. Ἄλλὰ μὴν
 ἄθλιόν γε εἶναι οὐ λυσιτελεῖ, εὐδαίμονα δέ. Πῶς γὰρ οὐ ;
 Οὐδέποτε ἄρα, ὦ μακάριε Θρασύμαχε, λυσιτελέστερον ἀδι-
 κία δικαιοσύνης.

Ταῦτα δὴ σοι, ἔφη, ὦ Σώκρατες, εἰσιτιάσθω ἐν τοῖς
 Βενδιδείοις. Ἰπὸ σοῦ γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Θρασύμαχε, ἐπειδὴ
 μοι πρῶτος ἐγένου καὶ χαλεπαίνων ἐπαύσω. οὐ μέντοι καλῶς
 B γε εἰσιτάμαι, δι' ἐμκυτόν, ἀλλ' οὐ διὰ σέ· ἀλλ' ὥσπερ οἱ
 λίχνοι τοῦ αἵλι παραφερομένου ἀπογεύονται ἀρπάζοντες,
 πρὶν τοῦ προτέρου μετρίως ἀπολαῦσαι, καὶ ἐγώ μοι δοκῶ
 οὕτω, πρὶν ὃ τὸ πρῶτον ἐσκοποῦμεν εὑρεῖν, τὸ δίκαιον ὅ τι
 ποτ' ἐστίν, ἀφέμενος ἐκείνου ὀρμηθεὶς ἐπὶ τὸ σκέψασθαι περὶ
 αὐτοῦ, εἴτε κακία ἐστὶ καὶ ἀμαθία εἴτε σοφία καὶ ἀρετή,
 καὶ ἐμπεσόντος αὐ ὕστερον λόγου, ὅτι λυσιτελέστερον ἢ ἀδι-
 κία τῆς δικαιοσύνης, οὐκ ἀπεσχόμεν τὸ μὴ οὐκ ἐπὶ τοῦτο
 C ἐλθεῖν ἀπ' ἐκείνου, ὥστε μοι νυνὶ γέγονεν ἐκ τοῦ διαλόγου
 μηδὲν εἰδέναι· ὁπότε γὰρ τὸ δίκαιον μὴ οἶδα ὅ ἐστι, σχολῆ
 εἶσομαι εἴτε ἀρετή τις οὔσα τυγχάνει εἴτε καὶ οὐ, καὶ πρό-
 τερον ὃ ἔχων αὐτὸ οὐκ εὐδαίμων ἐστὶν ἢ εὐδαίμων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Περίληψις τῶν Κεφ. Α'.—Γ'.

Ὁ Πλάτων εἰς τὸ δεῦτερον βιβλίον διευθύνει περαιτέρω τὴν
 συζήτησιν διὰ τοῦ Ἀδεμάντου καὶ τοῦ Γλαύκωνος. Καὶ πρῶτον ὁ
 Γλαύκων πρὸς ἀκριθεῖ ὀρισμὸν τῆς δικαιοσύνης μοιράζει τὰ ἀγαθὰ
 εἰς τρία εἶδη, εἰς ἓν τῶν ὁποίων κατατάσσει τὴν δικαιοσύνην.

Τὸ ἓν εἶδος τῶν ἀγαθῶν ἐπιζητούμεν ἕνεκα αὐτοῦ τούτου τοῦ
 ἀγαθοῦ (τὸ χαίρειν, ἀβλαβεῖς ἡδοναί). Τὸ δεῦτερον εἶδος ἐπι-
 ζητούμεν ἕνεκα αὐτοῦ τούτου τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων
 του. Τὸ δὲ τρίτον εἶδος ἐπιζητούμεν χάριν τῶν ἀποτελεσμάτων

(τὸ γυμνάζεσθαι, ἰατρεύεσθαι κάμνοντα) ταῦτα ἐπειδὴ περιέχουν κόπους, προσπάθειαν καὶ οὐδὲν εὐχάριστον εἶναι ἔμμεσα ἀγαθὰ.

Ὁ Σωκράτης κατατάσσει τὴν δικαιοσύνην εἰς τὸ δεύτερον εἶδος καὶ ἀντικρούει τὴν ὑπὸ τοῦ Γλαύκιωνος ἐκφρασθεῖσαν γνώμην τῶν πολλῶν ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἀνήκει εἰς τὸ ἐπίπονον εἶδος τῶν ἀγαθῶν. Προχωρῶν δὲ ὁ Γλαύκιων λέγει ὅτι πρέπει νὰ συζητηθῇ τὸ τί ἔστι τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀδίκον καὶ τίνα ἔχει δύναμιν καθ' αὐτό. Ἴνα δὲ σαφέστερον ἐκφράσῃ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν λέγει ὅτι θὰ ὁμιλήσῃ πρῶτον περὶ τῆς φύσεως τῆς δικαιοσύνης, εἶτα θὰ ἀναναπτύξῃ ὅτι εἶναι ἀναγκαῖον ἀλλ' ὄχι ἀγαθὸν καὶ τέλος ὅτι ὁ βίος τοῦ ἀδίκου εἶναι ἀμείνων τοῦ βίου τοῦ δικαίου (Κεφ. 4 καὶ 5). Μετὰ τὸν Γλαύκιωνα, ὅστις ἀνέπτυξε τὴν γνώμην τῶν πολλῶν, ὁμιλεῖ ὁ Ἀδείμαντος ὡς ἐκπρόσωπος ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀντιπαθοῦν μὲν τὴν ἀδικίαν ἀλλὰ καὶ τὴν δικαιοσύνην μόνον διὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐπιδιώκουν. Ἡ δικαιοσύνη, λέγει, εἶναι μὲν καλὸν ἀλλ' ἐπίπονον, ἡ δὲ ἀδικία αἰσχρὸν μὲν ἀλλ' εὐαπόκτητον καὶ λυσιτελέστερον (Κεφ. 7 καὶ 8). Τέλος ὁ Ἀδείμαντος τονίσας τὴν κακὴν ἐπίδρασιν τῶν ἀνωτέρω εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων καὶ ὅτι οὐδεὶς μέγχι τοῦδε ἐπήγεσε αὐτὴν ταύτην τὴν δικαιοσύνην, προτρέπει τὸν Σωκράτη νὰ ἐπικινήσῃ τοῦτι' αὐτὸ τῆς δικαιοσύνης, ὃ αὐτὴ δι' αὐτὴν τὸν ἔχοντα ὀνίνησι καὶ ἀδικία βλάπτει, καὶ τί ποιοῦσα ἐκατέρω τὸν ἔχοντα αὐτὴ δι' αὐτὴν ἢ μὲν ἀγαθὸν ἐστίν, ἢ δὲ κακόν (Κεφ. 9). Ὁ Σωκράτης (Κεφ. 10) ἀκούσας ταῦτα ἐπαινεῖ μὲν τὸν Γλαύκιωνα καὶ Ἀδείμαντον, διότι δὲν ἐπέστησαν ὅτι ἡ ἀδικία εἶναι καλυτέρα τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ λέγει ὅτι εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἀδυνατεῖ νὰ τοὺς βοηθήσῃ. Ἐπειδὴ ὅμως ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ ἀνυπεράσπιστον τὴν δικαιοσύνην κατηγορουμένην, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπειδὴ παντὶ τρόπῳ ἐθέοντο αὐτοῦ οἱ παρόντες, ἀπεφάσισε, ἀφου ἐδέχθησαν ὅτι πλείω δικαιοσύνη ὑπάρχει εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐπομένως εὐκολωτέρα ἢ ζήτησις παρὰ εἰς ἕνα ἄνδρα, νὰ προσπαθῆσουν νὰ παρακολουθήσουν τὴν πόλιν ἐν τῇ γενέσει τῆς, ἵνα συγχρόνως ἴδουν γιγνομένην τὴν τε δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀδικίαν.

Κεφ. ΙΑ'.

Γίγνεται τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, πόλις, ὡς ἐγῶμαι, ἐπειδὴ τυγχάνει ἡμῶν ἕκαστος οὐκ αὐτάρκης, ἀλλὰ πολλῶν ἐνδεής· ἢ τίν' οἶε ἀρχὴν ἄλλην πόλιν οἰκίσειν; Οὐδεμίαν, ἦ δ' ὅς.

Οὕτω δὴ ἄρα παραλαμβάνων ἄλλος ἄλλον ἐπ' ἄλλου, τὸν δ' ἐπ' ἄλλου χρεῖα, πολλῶν δεόμενοι, πολλοὺς εἰς μίαν οἰκῆσιν ἀγείραντες κοινωνοὺς τε καὶ βοηθοὺς, ταύτη τῇ ξυνοικίᾳ ἐθέμεθα πόλιν ὄνομα. ἦ γάρ; Πάνυ μὲν οὖν. Μεταδίδωσι δὴ ἄλλος ἄλλῳ, εἴ τι μεταδίδωσιν, ἢ μεταλαμβάνει οἰόμενος αὐτῷ ἄμεινον εἶναι. Πάνυ γε. Ἴθι δὴ, ἦν δ' ἐγώ, τῷ λόγῳ ἐξ ἀρχῆς ποιῶμεν πόλιν. ποιήσει δὲ αὐτήν, ὡς

Δ ἔοικεν, ἢ ἡμετέρα χρεῖα. Πῶς δ' οὐ; Ἀλλὰ μὴν πρώτη γε καὶ μεγίστη τῶν χρεῶν ἢ τῆς τροφῆς παρασκευὴ τοῦ εἶναι τε καὶ ζῆν ἕνεκα. Παντάπασι γε. Δευτέρα δὴ οἰκίσεως, τρίτη δὲ ἐσθῆτος καὶ τῶν τοιούτων. Ἔστι ταῦτα. Φέρε δὴ, ἦν δ' ἐγώ, πῶς ἢ πόλις ἀρκέσει ἐπὶ τσαύτην παρασκευήν; ἄλλο τι γεωργὸς μὲν εἷς, ὁ δὲ οἰκοδόμος, ἄλλος δὲ τις ὑφάντης; ἢ καὶ σκυτοτόμον αὐτόσε προσθήσομεν ἢ τιν' ἄλλον τῶν περὶ τὸ σῶμα θεραπευτήν; Πάνυ γε. Εἴη δ' ἂν ἢ γε

Ε ἀναγκαιοτάτη πόλις ἐκ τεττάρων ἢ πέντε ἀνδρῶν. Φαίνεται. Τί δὴ οὖν; ἓνα ἕκαστον τούτων δεῖ τὸ αὐτοῦ ἔργον ἅπασι κοινὸν κατατιθέναι, οἷον τὸν γεωργὸν ἓνα ὄντα παρασκευάζειν σιτία τέτταροι καὶ τετραπλάσιον χρόνον τε καὶ πόνον ἀναλίσκειν ἐπὶ σίτου παρασκευῇ, καὶ ἄλλοις κοινωνεῖν; ἢ ἀμελήσαντα ἑαυτῷ μόνον τέταρτον μέρος ποιεῖν

370 τούτου τοῦ σίτου ἐν τετάρτῳ μέρει τοῦ χρόνου, τὰ δὲ τρία, τὸ μὲν ἐπὶ τῇ τῆς οἰκίας παρασκευῇ διατρέθειν, τὸ δὲ ἱματίου, τὸ δὲ ὑποδημάτων, καὶ μὴ ἄλλοις κοινωνοῦντα πράγματα ἔχειν, ἀλλ' αὐτὸν δι' αὐτὸν τὰ αὐτοῦ πράττειν; καὶ ὁ Ἀδείμαντος ἔφη. Ἄλλ' ἴσως, ὦ Σώκρατες, οὕτω ῥᾶον ἢ κείνως. Οὐδέν, ἦν δ' ἐγώ, μὰ Δι' ἄτοπον. ἐνοῶ γάρ καὶ αὐτὸς εἰπόντος σοῦ, ὅτι πρῶτον μὲν φύεται ἕκαστος οὐ πάνυ

ὅμοιος ἐκάστῳ, ἀλλὰ διαφέρων τὴν φύσιν, ἄλλος ἐπ' ἄλλου B
 ἔργου πράξιν, ἢ οὐ δοκεῖ σοι; Ἐμοιγε. Τί δέ; πότερον κάλ-
 λιον πράττοι ἂν τις εἰς ὧν πολλὰς τέχνας ἐργαζόμενος, ἢ
 ὅταν μίαν εἰς; Ὅταν, ἢ δ' ὅς, εἰς μίαν. Ἀλλὰ μήν, οἶμαι,
 καὶ τόδε δῆλον, ὡς ἕαν τις τινος παρῆ ἔργου καιρόν, διόλλυ-
 ται. Δῆλον γάρ. Οὐ γάρ, οἶμαι, ἐθέλει τὸ πραττόμενον τὴν
 τοῦ πράττοντος σχολὴν περιμένειν, ἀλλ' ἀνάγκη τὸν πρᾶτ-
 τοντα τῷ πραττομένῳ ἐπακολουθεῖν μὴ ἐν παρέργου μέρει.
 Ἀνάγκη. Ἐκ δὴ τούτων πλείω τε ἕκαστα γίγνεται καὶ κάλ- C
 λιον καὶ βῆρον, ὅταν εἰς ἐν κατὰ φύσιν καὶ ἐν καιρῷ, σχολὴν
 τῶν ἄλλων ἄγων, πράττη. Παντάσασιν μὲν οὖν. Πλειόνων δὴ,
 ὦ Ἀδείμαντε, δεῖ πολιτῶν ἢ τεττάρων ἐπὶ τὰς παρασκευὰς
 ὧν ἐλέγομεν· ὁ γὰρ γεωργός, ὡς ἔοικεν, οὐκ αὐτὸς ποιήσεται
 ἑαυτῷ τὸ ἄροτρον, εἰ μέλλει καλὸν εἶναι, οὐδὲ σμινύην οὐδὲ
 τᾶλλα ὄργανα ὅσα περὶ γεωργίαν· οὐδ' αὖ ὁ οἰκοδόμος πολ- Δ
 λῶν δὲ καὶ τοῖσι δεῖ ὡσαύτως δ' ὁ ὑφάντης τε καὶ ὁ σκυ-
 τοτόμος. Ἀληθῆ. Τέκτονες δὴ καὶ χαλκῆες καὶ τοιοῦτοί
 τινες πολλοὶ δημιουργοί, κοινωνοὶ ἡμῖν τοῦ πολιχνίου γιγνώ-
 μενοι, συχνὸν αὐτὸ ποιοῦσιν. Πάνυ μὲν οὖν. Ἀλλ' οὐκ ἂν
 πῶ πάνυ γε μέγα τι εἴη, εἰ αὐτοῖς βουκόλους τε καὶ ποιμέ-
 νας τοὺς τε ἄλλους νομέας προσθεῖμεν, ἵνα οἱ τε γεωργοὶ E
 ἐπὶ τὸ ἄροῦν ἔχοιεν βοῆς οἱ τε οἰκοδόμοι πρὸς τὰς ἀγωγὰς
 μετὰ τῶν γεωργῶν χρῆσθαι ὑποζυγίοις, ὑφάνται δὲ καὶ σκυ-
 τοτόμοι δέρμασί τε καὶ ἐρίσις. Οὐδέ γε, ἢ δ' ὅς, σμικρὰ πό-
 λεις ἂν εἴη ἔχουσα πάντα ταῦτα. Ἀλλὰ μήν, ἦν δ' ἐγώ, κα-
 τοικίσαι γε αὐτὴν τὴν πόλιν εἰς τοιοῦτον τόπον, οὗ ἐπειρα-
 γωγίμων μὴ δεῖσεται, σχεδὸν τι ἀδύνατον. Ἀδύνατον γάρ.
 Προσδεῖται ἄρα ἔτι καὶ ἄλλων, οἱ ἐξ ἄλλης πόλεως αὐτῇ κο-
 μίσουσιν ὧν δεῖται. Δεῖται. Καὶ μήν κενὸς ἂν ἦ ὁ διάκονος, 371
 μῆδὲν ἄγων ὧν ἐκεῖνοι θέονται, παρ' ὧν ἂν κομίζωνται ὧν
 ἂν αὐτοῖς χρεῖα, κενὸς ἄπεισιν. ἢ γάρ; Δοκεῖ μοι. Δεῖ δὴ τὰ
 οἴκοι μὴ μόνον ἑαυτοῖς ποιεῖν ἱκανά, ἀλλὰ καὶ οἷα καὶ ὅσα

ἐκείνοις ὧν ἂν δέωνται. Δεῖ γάρ. Πλειόνων δὴ γεωργῶν τε καὶ τῶν ἄλλων δημιουργῶν δεῖ ἡμῖν τῆ πόλει. Πλειόνων γάρ. Καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων διακόνων που τῶν τε εἰσαξόντων καὶ ἐξαξόντων ἕκασται οὔτοι. δέ εἰσιν ἔμποροι ἢ γάρ ;
 B **Ναί.** Καὶ ἐμπόρων δὴ δεησόμεθα. Πάνυ γε. Καὶ ἐὰν μὲν γε κατὰ θάλατταν ἢ ἔμπορία γίγνηται, συχῶν καὶ ἄλλων προσδεήσεται τῶν ἐπιστημόνων τῆς περὶ τὴν θάλατταν ἐργασίας. Συχῶν μέντοι.

Κεφ. IB'.

Τί δὲ δὴ ἐν τῆ πόλει ; πῶς ἀλλήλοις μεταδώσουσιν ὧν ἂν ἕκαστοι ἐργάζωνται ; ὧν δὴ ἕνεκα καὶ κοινωνίαν ποιησάμενοι πόλιν ἠκίσαμεν. Δῆλον δὴ, ἢ δ' ὅς, ὅτι πωλοῦντες καὶ ὠνούμενοι. Ἄγορά δὴ ἡμῖν καὶ νόμισμα ἑμβολον τῆς ἀλλαγῆς ἕνεκα γενήσεται ἐκ τούτου. Πάνυ μὲν οὖν. Ἄν οὖν κομίσας ὁ γεωργὸς εἰς τὴν ἀγορὰν τι ὧν ποιεῖ ἢ τις
 C ἄλλος τῶν δημιουργῶν μὴ εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον ἦκη τοῖς δεομένοις τὰ παρ' αὐτοῦ ἀλλάξασθαι, ἀργήσει τῆς αὐτοῦ δημιουργίας καθήμενος ἐν ἀγορᾷ ; Οὐδαμῶς, ἢ δ' ὅς, ἀλλ' εἰσὶν οἱ τοῦτο ὀρώντες ἑαυτοὺς ἐπὶ τὴν διακονίαν τάττουσι ταύτην, ἐν μὲν ταῖς ὀρθῶς οἰκουμέναις πόλεσι σχεδόν τι οἱ ἀσθενέστατοι τὰ σώματα καὶ ἀχρεῖοί τι ἄλλο ἔργον πράττειν. αὐτοῦ γὰρ δεῖ μένοντας αὐτοὺς περὶ τὴν ἀγορὰν τὰ
 Δ μὲν ἀντ' ἀργυρίου ἀλλάξασθαι τοῖς τι δεομένοις ἀποδόσθαι, τοῖς δὲ ἀντὶ αὐτοῦ ἀργυρίου διαλλάττειν, ὅσοι τι δέονται πρᾶσθαι. Αὕτη ἄρα, ἢ δ' ἐγώ, ἢ χρεῖα καπήλων ἡμῖν γένεσιν ἔμποιεῖ τῆ πόλει. ἢ οὐ καπήλους καλοῦμεν τοὺς πρὸς ὠνήν τε καὶ πρᾶσιν διακονοῦντας ἰδρυμένους ἐν ἀγορᾷ, τοὺς δὲ πλανήτας ἐπὶ τὰς πόλεις ἐμπόρους ; Πάνυ μὲν οὖν. Ἔτι δὴ τινες, ὡς ἐγὼμαι, εἰσὶ καὶ ἄλλοι διάκονοι, οἱ ἂν τὰ μὲν
 E τῆς διανοίας μὴ πάνυ ἀξιοκοινωνήτοι ὦσι, τὴν δὲ τοῦ σώματος ἰσχὺν ἱκανὴν ἐπὶ τοὺς πόνους ἔχουσιν οἱ δὴ πωλοῦντες

τὴν τῆς ἰσχύος χρείαν, τὴν τιμὴν ταύτην μισθὸν καλοῦντες, κέκληνται, ὡς ἐγῶμαι, μισθωτοί· ἢ γάρ; Πάνυ μὲν οὖν. Πλήρωμα δὴ πόλεως εἰσιν, ὡς ἔοικε, καὶ μισθωτοί. Δοκεῖ μοι.

Ἄρ' οὖν ὧ Ἀδείμαντε, ἤδη ἡμῖν ἠϋξήται ἡ πόλις, ὥστε εἶναι τελέα; Ἴσως. Ποῦ οὖν ἂν ποτε ἐν αὐτῇ εἶη ἢ τε δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀδικία; καὶ τίνι ἄμα ἐγγενομένη ὧν ἐσκέμμεθα; Ἐγὼ μὲν, ἔφη, οὐκ ἐννοῶ, ὧ Σώκρατες, εἰ μὴ που ἐν αὐτῶν τούτων χρεῖα τινὶ τῇ πρὸς ἀλλήλους. Ἄλλ' Ἴσως, ἦν δ' ἐγώ, καλῶς λέγεις· καὶ σκεπτέον γε καὶ οὐκ ἀποκητέον, πρῶτον οὖν σκεψώμεθα, τίνα τρόπον διακίτησονται οἱ οὕτω παρεσκευασμένοι, ἄλλο τι ἢ σίτον τε ποιοῦντες καὶ οἶνον καὶ ἱμάτια καὶ ὑποδήματα, καὶ οἰκοδομησάμενοι οἰκίας, θέρους μὲν τὰ πολλὰ γυμνοὶ τε καὶ ἀνυπόδητοι ἐργάσονται, B τοῦ δὲ χειμῶνος ἡμφιεσμένοι τε καὶ ὑποδεδαμένοι ἱκανῶς; θρέφονται δὲ ἐκ μὲν τῶν κριθῶν ἀλφίτα σκευαζόμενοι, ἐκ δὲ τῶν πυρῶν ἄλευρα, τὰ μὲν πέφαντες, τὰ δὲ μάξαντες; μάζας γενναίας καὶ ἄρτους ἐπὶ κάλαμόν τινα παραβαλλόμενοι ἢ φύλλα καθαρὰ, κατακλινέντες ἐπὶ στιβάδων ἐστρωμένων μίλακί τε καὶ μυρρίναις, εὐωχῆσονται αὐτοὶ τε καὶ τὰ παιδία, ἐπιπίνοντες τοῦ οἴνου, ἐστεφανωμένοι καὶ ὑμνοῦντες τοὺς θεοὺς, ἡδέως ξυνόντες ἀλλήλοις, οὐχ ὑπὲρ τὴν οὐσίαν C ποιοῦμενοι τοὺς παῖδας, εὐλαβοῦμενοι πενίαν ἢ πόλεμον;

Κεφ. II'.

Καὶ ὁ Γλαύκιον ὑπολαβὼν, Ἄνευ ὄψου, ἔφη, ὡς ἔοικας, ποιεῖς τοὺς ἄνδρας ἐστιωμένους. Ἀληθῆ, ἦν δ' ἐγώ, λέγεις, ἐπελαθόμην ὅτι καὶ ὄψον ἐξοῦσιν· ἄλλας τε δῆλον ὅτι καὶ ἐλάας καὶ τυρόν, καὶ βολθοὺς καὶ λάχανα, οἷα δὴ ἐν ἀγροῖς ἐφήματα, ἐφήσονται· καὶ τραγῆματά που παραθήσομεν αὐτοῖς τῶν τε σύκων καὶ ἐρεβίνθων καὶ κυάμων, καὶ μύρτα καὶ φηγοὺς σποδιοῦσι πρὸς τὸ πῦρ, μετρίως ὑποπί-

- Δ νοντες· και οὕτω διάγοντες τὸν βίον ἐν εἰρήνῃ μετὰ ὑγιείας, ὡς εἰκός, γηραιοὶ τελευτῶντες ἄλλον τοιοῦτον βίον τοῖς ἐγγόνοις παραδώσουσιν. καὶ ὅς, Εἰ δὲ ὑὼν πόλιν, ὧ Σώκρατες, ἔφη, κατεσκευάζεις, τί ἂν αὐτὰς ἄλλο ἢ ταῦτα ἐχορτάζεις; Ἄλλὰ πῶς χρή, ἦν δ' ἐγώ, ὧ Γλαύκων; Ἄπερ νομίζεται, ἔφη· ἐπὶ τε κλινῶν κατακεῖσθαι, οἶμαι, τοὺς μέλλοντας μὴ ταλαιπωρεῖσθαι, καὶ ἀπὸ τραπεζῶν δαικνεῖν
- Ε καὶ ὄψα ἄπερ καὶ οἱ νῦν ἔχουσι καὶ τραγήματα. Εἶεν, ἦν δ' ἐγώ, μανθάνω· οὐ πόλιν, ὡς εἶοικε, σκοποῦμεν μόνον ὅπως γίνεταί, ἀλλὰ καὶ τρυφῶσαν πόλιν. ἴσως οὖν οὐδὲ κακῶς ἔχει· σκοποῦντες γὰρ καὶ τοιαύτην τάχ' ἂν κατίδοιμεν τήν τε δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν ὅπη ποτὲ ταῖς πόλεσιν ἐμφύονται. ἢ μὲν οὖν ἀληθινή πόλις δοκεῖ μοι εἶναι ἦν διεληλύθαμεν, ὡς περ ὑγιῆς τις· εἰ δ' αὖ βούλεσθε καὶ
- 373 φλεγμαίνουσαν πόλιν θεωρήσωμεν, οὐδὲν ἀποκωλύει. ταῦτα γὰρ δὴ τισιν, ὡς δοκεῖ, οὐκ ἐφαρκέσει, οὐδ' αὐτὴ ἢ διαίτα, ἀλλὰ κλῖναι τε προσέσονταί καὶ τράπεζαι καὶ τάλλα σκεύη, καὶ ὄψα δὴ καὶ μύρα καὶ θυμιάματα καὶ ἑταῖρα· καὶ πέμματα, ἕκαστα τούτων παντοδαπά· καὶ δὴ καὶ ἅ τὸ πρῶτον ἐλέγομεν οὐκέτι τὰ ἀναγκαῖα θετέον, οἰκίας τε καὶ ἱμάτια καὶ ὑποδήματα, ἀλλὰ τήν τε ζωγραφίαν κινητέον καὶ χρυ-
- Β οὖν καὶ ἐλέφαντα καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα κινητέον. ἢ γάρ; Ναι, ἔφη. Οὐκοῦν μείζονά τε αὐτὴν πόλιν δεῖ ποιεῖν; ἐκείνη γὰρ ἢ ὑγιεινὴ οὐκέτι ἱκανή, ἀλλ' ἤδη ὄγκου ἐμπληστέα καὶ πλήθους, ἃ οὐκέτι τοῦ ἀναγκαίου ἕνεκά ἐστιν ἐν ταῖς πόλεσιν, οἷον οἱ τε θηρευταὶ πάντες, οἱ τε μιμηταί, πολλοὶ μὲν οἱ περὶ τὰ σχήματά τε καὶ χρώματα, πολλοὶ δὲ οἱ περὶ μουσικῆν, ποιηταί τε καὶ τούτων ὑπηρέται, ῥαψωδοί, ὑποκριταί, χορευταί, ἐργολάβοι, σκευῶν τε παντοδαπῶν δημιουργοί, τῶν τε ἄλλων καὶ τῶν περὶ τὸν γυναικεῖον κό-
- C σμον. καὶ δὴ καὶ διακόνων πλειόνων δεησόμεθα. ἢ οὐ δοκεῖ δεήσειν παιδαγωγῶν, τιθῶν, τροφῶν, κομμωτριῶν, κουρέων,

καὶ αὐτὸ ὀφθοποιῶν τε καὶ μαγεύρων; ἔτι δὲ καὶ συβωτῶν προσδεησόμεθα· τοῦτο γὰρ ἡμῖν ἐν τῇ προτέρᾳ πόλει οὐκ ἐνήν· ἔδει γὰρ οὐδέν· ἐν δὲ ταύτῃ καὶ τούτου προσδεήσει, δεήσει δὲ καὶ τῶν ἄλλων βροσκημάτων παμπόλλων, εἴ τις αὐτὰ ἔδεται. ἢ γάρ; Πῶς γὰρ οὐ; Οὐκοῦν καὶ ἰατρῶν ἐν χρεῖαις ἐσόμεθα πολὺ μᾶλλον οὕτω δίκαιτῶμενοι ἢ ὡς τὸ πρότερον; Δ Πολύ γε.

Κεφ. ΙΑ'.

Καὶ ἡ χώρα που ἢ τότε ἱκανῆ τρέφειν τοὺς τότε σμικρὰ δὴ ἐξ ἱκανῆς ἔσται ἢ πῶς λέγομεν; Οὕτως, ἔφη. Οὐκοῦν τῆς τῶν πλησίον χώρας ἡμῖν ἀποτμητέον, εἰ μέλλομεν ἱκανὴν ἔξειν νέμειν τε καὶ ἀροῦν, καὶ ἐκείνοις αὐτῆς ἡμετέρας, ἐὰν καὶ ἐκείνοι ἀφώσιν αὐτοὺς ἐπὶ χρημάτων κτήσιν ἄπειρον, ὑπερβάντες τὸν τῶν ἀναγκαίων ὄρον; Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη, ὦ Σώκρατες. Πολεμήσομεν τὰ μετὰ τοῦτο, ὦ Γλαύκων; Ε ἢ πῶς ἔσται; Οὕτως, ἔφη. Καὶ μηδὲν γέ πω λέγωμεν, ἦν δ' ἐγώ, μήτ' εἴ τι κακὸν μήτ' εἰ ἀγαθὸν ὁ πόλεμος ἐργάζεται, ἀλλὰ τοσεῦτον μόνον, ὅτι πολέμου αὐτὸ γένεσιν εὐρήκαμεν, ἐξ ὧν μάλιστα ταῖς πόλεσι καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ κακὰ γίνονται, ὅταν γίγνηται. Πάνυ μὲν οὖν. Ἔτι δὴ, ὦ φίλε, μείζονος τῆς πόλεως δεῖ οὐτι σμικρῶ, ἀλλ' ὄλω στρατοπέδῳ, ὃ ἐξελεθὲν ὑπὲρ τῆς οὐσίας ἀπάσης καὶ ὑπὲρ ὧν νῦν δὴ 374 ἐλέγομεν διαμαχεῖται τοῖς ἐπιβοῦσιν. Τί δέ; ἢ δ' ὅς· αὐτοὶ οὐχ ἱκανοί; Οὐκ, εἰ σύ γε, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἡμεῖς ἅπαντες ὁμολογήσαμεν καλῶς, ἠνίκα ἐπλάττομεν τὴν πόλιν· ὁμολογοῦμεν δέ που, εἰ μέμνησαι, ἀδύνατον ἓνα πολλὸς καλῶς ἐργάζεσθαι τέχνας. Ἀληθῆ λέγεις, ἔφη. Τί οὖν; ἦν δ' ἐγώ· ἢ περὶ τὸν πόλεμον ἀγωνίᾳ οὐ τεχνικῆ δοκεῖ εἶναι; Καὶ Β μάλα, ἔφη. Ἦ οὖν τι σκυτικῆς δεῖ μᾶλλον κήδεσθαι ἢ πολεμικῆς; Οὐδαμῶς. Ἄλλ' ἄρα τὸν μὲν σκυτοτόμον διεκω-

λύομεν μήτε γεωργὸν ἐπιχειρεῖν εἶναι ἅμα μήτε ὑφάντην
 μήτε οἰκοδόμον, ἵνα δὴ ἡμῖν τὸ τῆς σκυτικῆς ἔργον καλῶς
 γέγνητο, καὶ τῶν ἄλλων ἐνὶ ἐκάστῳ ὡσαύτως ἐν ἀπεδίδο-
 μεν, πρὸς δὲ παύσει ἕκαστος καὶ ἐφ' ᾧ ἔμελλε τῶν ἄλλων
 C σχολὴν ἄγων διὰ βίου αὐτὸ ἐργαζόμενος οὐ παρῆς τοῦς
 καιροῦς καλῶς ἀπεργάζεσθαι· τὰ δὲ δὴ περὶ τὸν πόλεμον
 πότερον οὐ περὶ πλείστου ἐστὶν εὖ ἀπεργασθέντα; ἢ οὕτω
 ῥάδιον, ὥστε καὶ γεωργῶν τις ἅμα πολεμικὸς ἔσται καὶ
 σκυτοτομῶν καὶ ἄλλην τέχνην ἠντινοῦν ἐργαζόμενος, πετ-
 τευτικὸς δὲ ἢ κυβευτικὸς ἱκανῶς οὐδ' ἂν εἰς γένοιτο μὴ αὐτὸ
 Δ ἀσπίδα μὲν λαθῶν ἢ τι ἄλλο τῶν πολεμικῶν ὄπλων τε καὶ
 ὀργάνων αὐθημερὸν ὀπλιτικῆς ἢ τινος ἄλλης μάχης τῶν
 κατὰ πόλεμον ἱκανὸς ἔσται ἀγωνιστής, τῶν δὲ ἄλλων ὀργά-
 νων οὐδὲν οὐδένα δημιουργῶν οὐδὲ ἀθλητῆν ληφθὲν ποιήσει,
 οὐδ' ἔσται χρήσιμον τῷ μήτε τὴν ἐπιστήμην ἐκάστου λα-
 βόντι μήτε τὴν μελέτην ἱκανὴν παρασχομένῳ; Πολλοῦ γάρ
 ἂν, ἢ δ' ἔς, τὰ ὄργανα ἦν ἄξια.

Κεφ ΙΕ'.

Οὐκοῦν, ἦν δ' ἐγώ, ὅσῳ μέγιστον τὸ τῶν φυλάκων ἔρ-
 γον, τοσοῦτῳ σχολῆς τε τῶν ἄλλων πλείστης ἂν εἴη καὶ αὐ-
 E τέχνης τε καὶ ἐπιμελείας μεγίστης δεόμενον. Οἴμαι ἔγωγε,
 ἦ δ' ἔς, Ἄρ' οὐν οὐ καὶ φύσεως ἐπιτηδεύσεως εἰς αὐτὸ τὸ ἐπι-
 τήδευμα; Πῶς δ' οὐ; Ἡμέτερον δὴ ἔργον ἂν εἴη, ὡς εἰ-
 κεν, εἴπερ οἰοί τ' ἐσμέν, ἐκλέξασθαι, τίνες τε καὶ ποῖαι φύ-
 σεως ἐπιτήδεια εἰς πόλεως φυλακὴν. Ἡμέτερον μέντοι. Μὰ
 Δία, ἦν δ' ἐγώ, οὐκ ἄρα φαῦλον πρᾶγμα ἠράμεθα· ὅμως δὲ
 375 οὐκ ἀποδειλιατέον, ὅσον γ' ἂν δύναμις παρείκη. Οὐ γάρ
 οὐν, ἔφη. Οἶει οὐν τι, ἦν δ' ἐγώ, διαφέρειν φύσιν γενναίου
 σκύλακος εἰς φυλακὴν νεανίσκου εὐγενοῦς; Τὸ ποῖον λέ-
 γεις; Οἶον ἔξῃν τέ που δεῖ αὐτοῖν ἐκάτερον εἶναι πρὸς αἰ-
 Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

σθῆσιν καὶ ἐλαφρὸν πρὸς τὸ αἰσθανόμενον διωκᾶσθαι, καὶ ἰσχυρὸν αὖ, εἰάν δέῃ ἐλόντα διαμάχεσθαι. Δεῖ γὰρ οὖν, ἔφη, πάντων τούτων. Καὶ μὴν ἀνδρείόν γε, εἴπερ εὖ μαχεῖται. Πῶς δ' οὐ; Ἄνδρειος δὲ εἶναι ἄρα ἐβελήσῃ ὁ μὴ θυμοειδῆς εἴτε ἵππος εἴτε κύων ἢ ἄλλο ὅτιοῦν ζῷον; ἢ οὐκ ἀνεννόηκας, ὡς ἄμαχόν τε καὶ ἀνίκητον θυμός, οὐ παρόντος ψυχῆ πάσα πρὸς πάντα ἀφοβός τέ ἐστι καὶ ἀήττητος; Ἐννενόηκα. Τὰ μὲν τοίνυν τοῦ σώματος οἶον δεῖ τὸν φύλακα εἶναι, δῆλα. Ναί. Καὶ μὴν καὶ τὰ τῆς ψυχῆς, ὅτι γε θυμοειδῆ. Καὶ τοῦτο. Πῶς οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ὦ Γλαύκων, οὐκ ἄγριοι ἀλλήλοισι ἔσονται καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις, ὄντες τοιοῦτοι τὰς φύσεις; Μὰ Δία, ἦ δ' ὅς, οὐ βράδιως. Ἀλλὰ μέντοι δεῖ γε πρὸς μὲν τοὺς οἰκείους πράους αὐτοὺς εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς πολεμίους χαλεπούς· εἰ δὲ μή, οὐ περιμενοῦσιν ἄλλους σφᾶς διολέσαι, ἀλλ' αὐτοὶ φθῆσονται αὐτὸ δράσαντες. Ἀληθῆ, ἔφη, τί οὖν, ἦν δ' ἐγώ, ποιήσομεν; πόθεν ἄμα πράον καὶ μεγάλθυμον ἦθος εὐρήσομεν; ἐναντία γάρ που θυμοειδεῖ πραεῖα φύσις φαίνεται. Ἀλλὰ μέντοι τούτων ὁποτέρου ἂν στέρηται, φύλαξ ἀγαθός οὐ μὴ γένηται· ταῦτα δὲ ἀδύνατοι ἔοικε, καὶ εὖτω δὴ ξυμβαίνει ἀγαθὸν φύλακα ἀδύνατον γενέσθαι. Κινδυνεύει, ἔφη, καὶ ἐγὼ ἀπορήσας τε καὶ ἐπισκεψάμενος τὰ ἔμπροσθεν, Δικαίως γε, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε, ἀποροῦμεν ἧς γὰρ προϋθέμεθα εἰκόνας ἀπελείφθημεν. Πῶς λέγεις; Οὐκ ἐνοήσαμεν, ὅτι εἰσὶν ἄρα φύσεις, οἷας ἡμεῖς οὐκ ᾔήθημεν, ἔχουσαι τὰναντία ταῦτα. Ποῦ δὴ; Ἴδοι μὲν ἂν τις καὶ ἐν ἄλλοις ζῷοις, οὐ μὲντ' ἂν ἥκιστα ἐν ᾧ ἡμεῖς παρεβάλλομεν τῷ φύλακι. οἶσθα γάρ που τῶν γενναίων κυνῶν, ὅτι τοῦτο φύσει αὐτῶν τὸ ἦθος, πρὸς μὲν τοὺς συνήθεις τε καὶ γνωρίμους ὡς οἶόν τε πρασιτάτους εἶναι, πρὸς δὲ τοὺς ἀγνώτας τοῦναντίον. Οἶδα μέντοι. Τοῦτο μὲν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, δυνατὸν, καὶ οὐ παρὰ φύσιν ζητοῦμεν τοιοῦτον εἶναι τὸν φύλακα. Οὐκ ἔοικεν.

Κεφ. ΙΣΤ'.

Ἄρ' οὖν σοι δοκεῖ ἔτι τοῦδε προσδεῖσθαι ὁ φυλακικὸς ἐσόμενος, πρὸς τῷ θυμοειδεῖ ἔτι προσγενέσθαι φιλόσοφος τὴν φύσιν; Πῶς δὴ; ἔφη· οὐ γὰρ ἐννοῶ. Καὶ τοῦτο, ἦν δ' ἐγώ, ἐν τοῖς κυσὶ κατόφει, ὃ καὶ ἄξιον θαυμάσαι τοῦ θηρίου. Τὸ ποῖον; Ὅν μὲν ἂν ἴδῃ ἀγνώτα, χαλεπαίνει, οὐδὲν δὲ κακὸν προπεπονθὸς· ὃν δ' ἂν γνώριμον, ἀσπάζεται, κἂν μηδὲν πόποτε ὑπ' αὐτοῦ ἀγαθὸν πεπόνθη. ἢ οὐπω τοῦτο ἐθαύμασας; Οὐ πᾶν, ἔφη, μέχρι τούτου προσέσχον τὸν νοῦν· ὅτι δέ που δρᾷ ταῦτα, δῆλον. Ἄλλὰ μὴν κομψόν γε φαίνεται τὸ πάθος αὐτοῦ τῆς φύσεως καὶ ὡς ἀληθῶς φιλόσοφον. Πῆ δὴ; Ἦι, ἦν δ' ἐγώ, ὄψιν οὐδενὶ ἄλλῳ φίλην καὶ ἐχθρὰν διακρίνει, ἢ τῷ τὴν μὲν καταμαθεῖν, τὴν δὲ ἀγνοῆσαι. καίτοι πῶς οὐκ ἂν φιλομαθὲς εἴη, συνέσει τε καὶ ἀγνοίᾳ ὀριζόμενον τό τε οἰκτεῖον καὶ τὸ ἀλλότριον; Οὐδαμῶς, ἦ δ' ὅς, ὅπως οὐ. Ἄλλὰ μέντοι, εἶπον ἐγώ, τό γε φιλομαθὲς καὶ φιλόσοφον ταῦτόν; Ταῦτόν γάρ, ἔφη. Οὐκοῦν θαρροῦντες τιθῶμεν καὶ ἐν ἀνθρώπῳ, εἰ μέλλει πρὸς τοὺς οἰκτεῖους καὶ γνωρίμους πρᾶός τις ἔσεσθαι, φύσει φιλόσοφον καὶ φιλομαθῆ αὐτὸν δεῖν εἶναι; Τιθῶμεν, ἔφη. Φιλόσοφος δὴ καὶ θυμοειδὴς καὶ ταχὺς καὶ ἰσχυρὸς ἡμῖν τὴν φύσιν ἔσται ὁ μέλλων καλὸς κἀγαθὸς ἔσεσθαι φύλαξ πόλεως; Παντάπασι μὲν οὖν, ἔφη. Οὗτος μὲν δὴ ἂν οὕτως ὑπάρχοι· θρέφονται δὲ δὴ ἡμῖν οὗτοι καὶ παιδευθήσονται τίνα τρόπον; καὶ ἄρα τι προὔργου ἡμῖν ἔστιν αὐτὸ σκοποῦσι πρὸς τὸ κατιδεῖν, οὐπερ ἕνεκα πάντα σκοποῦμεν, δικαιοσύνην τε καὶ ἀδικίαν τίνα τρόπον ἐν πόλει γίγνεται; ἵνα μὴ ἐῴμεν ἱκανὸν λόγον ἢ συχνὸν διεξιῶμεν. καὶ ὁ τοῦ Γλαύκωνος ἀδελφός. Πᾶν μὲν οὖν, ἔφη, ἔγωγε προσδοκῶ προὔργου εἶναι εἰς τοῦτο ταύτην τὴν σκέψιν. Μὰ Δία, ἦν δ' ἐγώ, ὦ φίλε Ἀδείμαντε, οὐκ ἄρα ἀφετέον, οὐδ' εἰ μακροτέρα τυγχάνει οὔσα. Οὐ γὰρ οὖν. Ἴθι

ὄν, ὡς περ ἐν μύθῳ μυθολογοῦντές τε καὶ σχολὴν ἄγον- E
τες λόγῳ παιδεύωμεν τοὺς ἀνδρας. Ἄλλὰ χρῆ.

Κεφ. ΙΖ'.

Τίς οὖν ἡ παιδεία ; ἢ χαλεπὸν εὐρεῖν βελτίω τῆς ὑπὸ τοῦ
πολλοῦ χρόνου εὐρημένης ; ἔστι δέ που ἢ μὲν ἐπὶ σώμασι
γυμναστική, ἢ δ' ἐπὶ ψυχῇ μουσική. Ἔστι γάρ. Ἄρ' οὖν
οὐ μουσικῇ πρότερον ἀρξόμεθα παιδεύοντας ἢ γυμναστικῇ ;
Πῶς δ' οὐ ; Μουσικῆς δ', εἶπον, τίθης λόγους, ἢ οὐ ; Ἐγω-
γα. Λόγων δὲ διττὸν εἶδος, τὸ μὲν ἀληθές, ψεῦδος δ' ἕτερον ;
Ναί. Παιδευτέον δ' ἐν ἀμφοτέροις, πρότερον δ' ἐν τοῖς ψευ- 377
δέσειν ; Οὐ μανθάνω, ἔφη, πῶς λέγεις. Οὐ μανθάνεις, ἦν δ'
ἐγώ, ὅτι πρῶτον τοῖς παιδίοις μύθους λέγομεν ; τοῦτο δέ που
ὡς τὸ ἔλον εἰπεῖν ψεῦδος, ἐνὶ δὲ καὶ ἀληθῆ, πρότερον δὲ μύ-
θους πρὸς τὰ παιδία ἢ γυμνασίους χρώμεθα. Ἔστι ταῦτα.
Τοῦτο δὲ ἔλεγον, ὅτι μουσικῆς πρότερον ἀπτεόν ἢ γυμναστι-
κῆς. Ὁρθῶς, ἔφη. Οὐκοῦν οἶσθ' ὅτι ἀρχὴ παντὸς ἔργου μέ-
γιστον, ἄλλως τε καὶ νέφ καὶ ἀπαλῆ ὄψου ; μάλιστα γάρ
δὴ τότε πλάττεται καὶ ἐνδύεται τύπος, ὃν ἂν τις βούληται B
ἐνσημῆνασθαι ἐκάστῳ. Κομιδῇ μὲν οὖν. Ἄρ' οὖν βραδίως
οὕτω παρήσομεν τοὺς ἐπιτυχόντας ὑπὸ τῶν ἐπιτυχόντων μύ-
θους πλασθέντας ἀκούειν τοὺς παῖδας καὶ λαμβάνειν ἐν ταῖς
ψυχαῖς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐναντίας δόξας ἐκείναις, ἅς, ἐπειδὴν
τελεωθῶσιν, ἔχειν οἰησόμεθα δεῖν αὐτοὺς ; Οὐδ' ἐπωστιοῦν
παρήσομεν. Πρῶτον δὲ ἡμῖν, ὡς ἔοικεν, ἐπιστατητέον τοῖς
μυθοποιοῖς, καὶ ὃν μὲν ἂν καλὸν ποιήσωσιν, ἐγκριτέον, ὃν δ' C
ἂν μῆ, ἀποκριτέον τοὺς δ' ἐγκριθέντας πείσομεν τὰς τρο-
φούς τε καὶ μητέρας λέγειν τοῖς παισὶ καὶ πλάττειν τὰς ψυ-
χὰς αὐτῶν τοῖς μύθοις πολὺ μᾶλλον ἢ τὰ σώματα ταῖς χερ-
σίν, ὧν δὲ νῦν λέγουσι τοὺς πολλοὺς ἐκβλητέον. Ποίους δὲ ;
ἔφη. Ἐν τοῖς μείζουσι, ἦν δ' ἐγώ, μύθοις ὀφόμεθα καὶ τοὺς
ἐλάττους. δεῖ γὰρ δὴ τὸν αὐτὸν τύπον εἶναι καὶ ταῦτὸν δύ-

νασθαι τούς τε μείζους καί τοὺς ἐλάττους, ἢ οὐκ οἶει ;
 Δ "Ἐγώ", ἔφη· ἄλλ' οὐκ ἐννοῶ οὐδὲ τοὺς μείζους τίνας λέγεις.
 Οὓς Ἡσίοδος τε, εἶπον, καὶ Ὅμηρος ἡμῖν ἐλεγέτην καὶ οἱ
 ἄλλοι ποιηταί. οὗτοι γάρ που μύθους τοῖς ἀνθρώποις ψευ-
 δεῖς συντιθέντες ἔλεγον τε καὶ λέγουσιν. Ποῖους δὴ, ἢ δ' ἔς,
 καὶ τί αὐτῶν μεμφόμενος λέγεις ; Ὅπερ, ἦν δ' ἐγώ, χρῆ καὶ
 πρῶτον καὶ μάλιστα μέμφεσθαι. ἄλλως τε καὶ ἐάν τις
 Ε μὴ καλῶς ψεύδῃται. Τί τοῦτο ; Ὅταν εἰκάζῃ τις κακῶς τῇ
 λέγῃ περὶ θεῶν τε καὶ ἡρώων οἷοί εἰσιν, ὥσπερ γραφεὺς
 μηδὲν ἑοικότα γράφων εἰς ἂν ὅμοια βουληθῆ γράψαι. Καὶ
 γάρ, ἔφη, ὀρθῶς ἔχει τὰ γε τοιαῦτα μέμφεσθαι. ἀλλὰ πῶς
 δὴ λέγομεν καὶ ποῖα ; Πρῶτον μὲν, ἦν δ' ἐγώ, τὸ μέγιστον
 καὶ περὶ τῶν μεγίστων ψεύδος ὃ εἰπὼν οὐ καλῶς ἐφύεσαστο,
 ὡς Οὐρανός τε εἰργάσατο ἄφῃσι θρᾶσαι αὐτὸν Ἡσίοδος,
 378 ὃ τε αὐτὸν Κρόνος ὡς ἐτιμωρήσατο αὐτόν· τὰ δὲ δὴ τοῦ Κρό-
 νου ἔργα καὶ πάθη ὑπὸ τοῦ νέεος, οὐδ' ἂν, εἰ ἦν ἀληθῆ,
 φῆμην δεῖν βραδίως οὕτω λέγεσθαι πρὸς ἄφρονάς τε καὶ νέους,
 ἀλλὰ μάλιστα μὲν σιγᾶσθαι, εἰ δὲ ἀνάγκη τις ἦν λέγειν, δι'
 ἀπορρήτων ἀκούειν ὡς ἐλιγίστους, θυσσαμένους οὐ χεῖρον,
 ἀλλὰ τι μέγα καὶ ἄπορον θῦμα, ὅπως ὃ τι ἐλαχίστοις συ-
 νέηη ἀκούσαι. Καὶ γάρ, ἦ δ' ἔς, οὗτοί γε οἱ λόγοι χαλεποί.
 Καὶ οὐ λεκτέοι γ', ἔφην, ὦ Ἀδείμαντε, ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πό-
 λει, οὐδὲ λεκτέον νέφ' ἀκούοντι ὡς ἀδικῶν τὰ ἔσοχτα οὐδὲν
 Β ἂν θαυμαστὸν ποιοί, οὐδ' αὐτὸ ἀδικούντα πατέρα κολάζων
 παντὶ τρόπῳ, ἀλλὰ θρόφῃ ἂν ὅπερ θεῶν οἱ πρῶτοί τε καὶ
 μέγιστοι. Οὐ μὰ τὸν Δία, ἦ δ' ἔς, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ ἐπι-
 τήδεια εἶναι λέγειν. Οὐδέ γε, ἦν δ' ἐγώ, τὸ παράπαν, ὡς
 θεοὶ θεοῖς πολεμοῦσί τε καὶ ἐπιβουλεύουσι καὶ μάχονται·
 C οὐδὲ γὰρ ἀληθῆ· εἴ γε δεῖ ἡμῖν τοὺς μέλλοντας τὴν πόλιν
 φυλάξαι ἀσχιστον νομίζειν τὸ βραδίως ἀλλήλοισι ἀπεχθάνε-
 σθαι· πολλοῦ δεῖ γιγαντομαχίας τε μυθολογητέον αὐτοῖς καὶ
 ποικιλτέον καὶ ἄλλας ἔχθρας πολλὰς καὶ παντοδαπὰς θεῶν

τε καὶ ἡρώων πρὸς συγγενεῖς τε καὶ οἰκίους αὐτῶν ἄλλ' εἴ πως μέλλομεν πείσειν, ὡς οὐδεὶς πώποτε πολίτης ἕτερος ἐτέρῳ ἀπήχθετο οὐδ' ἔστι τοῦτο δοῖον, τοιαῦτα λεκτέον μᾶλλον πρὸς τὰ παιδιά εὐθύς καὶ γέρουσι καὶ γραυσὶ καὶ πρεσβυτέροις γιγνο- Δ μένοις, καὶ τοὺς ποιητὰς ἐγγυὲς τούτων ἀναγκαστέον λογοποιεῖν. Ἦρας δὲ δεσμοὺς ὑπὸ υἱέος καὶ Ἡφαίστου βίβεις ὑπὸ πατρός, μέλλοντος τῇ μητρὶ τυπτομένη ἀμύνειν, καὶ θεομαχίας δόας Ὀμηρος πεποιήκειν οὐ παραδεκτέον εἰς τὴν πόλιν, οὐτ' ἐν ὑπονοίαις πεποιημένας οὔτε ἄνευ ὑπονοῶν. ὁ γὰρ νέος οὐχ οἷός τε κρίνειν ὅ τί τε ὑπόνοια καὶ ὁ μῆ, ἀλλ' ἂν ἀντηλικότος ὢν λάβῃ ἐν ταῖς δόξαις, δυσέκνιπτά τε καὶ B ἀμετάστατα φιλεῖ γίνεσθαι. ὢν δὲ ἴσως ἕνεκα περὶ παντὸς ποιητέον, ἂν πρῶτα ἀκούουσιν, ὅ τι κάλλιστα μεμυθολογημένα πρὸς ἀρετὴν ἀκούειν.

Κεφ. ΙΗ'.

Ἐχει γάρ, ἔφη, λόγον. ἀλλ' εἴ τις αὐ καὶ ταῦτα ἐρωτήσῃ ἡμᾶς, ταῦτα ἅττα ἔστι καὶ τίνες οἱ μῦθοι, τίνες ἂν φαίμεν; καὶ ἐγὼ εἶπον, ὦ Ἀδείμαντε, οὐκ ἔσμεν ποιηταὶ ἐγὼ τε 379 καὶ σὺ ἐν τῷ παρόντι, ἀλλ' οἰκιστὰὶ πόλεως. οἰκισταῖς δὲ τοὺς μὲν τύπους προσήκει εἰδέναι, ἐν οἷς δεῖ μυθολογεῖν τοὺς ποιητὰς, παρ' οὓς ἐὰν ποιῶσιν οὐκ ἐπιτρεπτέον, οὐ μὴν αὐτοῖς γε ποιητέον μῦθους. Ὅρθως, ἔφη, ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, οἱ τύποι περὶ θεολογίας τίνες ἂν εἶεν; Τοιοῖδε πού τινες, ἦν δ' ἐγὼ, οἷος τυγχάνει ὁ θεὸς ὢν, αἰεὶ δῆπου ἀποδοτέον, ἐὰν τέ τις αὐτὸν ἐν ἔψει ποιῇ ἐὰν τε ἐν τραγωδίᾳ. Δεῖ γάρ. Οὐκοῦν ἀγαθὸς ὁ γε θεὸς τῷ ὄντι τε καὶ λεκτέον B οὕτως; Τί μὴν; Ἀλλὰ μὴν οὐδὲν γε τῶν ἀγαθῶν βλαβερόν. ἦ γάρ; Οὐ μοι δοκεῖ. Ἄρ' οὖν, ὁ μὴ βλαβερόν, βλάπτει; Οὐδαμῶς. Ὁ δὲ μὴ βλάπτει, κακὸν τι ποιεῖ; Οὐδὲ τοῦτο. Ὁ δὲ γε μηδὲν κακὸν ποιεῖ, οὐδ' ἂν τις εἴη κακοῦ αἰτίον; Πῶς γάρ; Τί δέ; ὠφέλιμον τὸ ἀγαθόν; Ναί. Αἴτιον

- ἄρα εὐπραγίας; Ναί. Οὐκ ἄρα πάντων γε αἷτιον τὸ ἀγαθόν, ἀλλὰ τῶν μὲν εὖ ἐχόντων αἷτιον, τῶν δὲ κακῶν ἀναίτιον.
- C Παντελῶς γ', ἔφη. Οὐδ' ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ὁ θεός, ἐπειδὴ ἀγαθός, πάντων ἂν εἴη αἷτιος, ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἀλλ' ὀλίγων μὲν τοῖς ἀνθρώποις αἷτιος, πολλῶν δὲ ἀναίτιος· πολὺ γὰρ ἐλάττω τὰγαθὰ τῶν κακῶν ἡμῖν· καὶ τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον αἷτιατέον, τῶν δὲ κακῶν ἄλλ' ἅττα δεῖ ζητεῖν τὰ αἷτια, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν. Ἀληθέστατα, ἔφη, δοκεῖς μοι λέγειν. Οὐκ ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἀποδεκτέον οὔτε Ὀμήρου οὔτ' ἄλλου ποιητοῦ ταύτην τὴν ἀμαρτίαν περὶ τοὺς θεοὺς
- Δ ἀνοήτως ἀμαρτάνοντος καὶ λέγοντος, ὡς δοιοὶ πίθοι

κατακείαται ἐν Διὸς οὔδει
 κηρῶν ἔμπλεισι, ὁ μὲν ἐσθλῶν, αὐτὰρ ὁ δειλῶν·
 καὶ ᾧ μὲν ἂν μίξας ὁ Ζεὺς δῶ ἀμφοτέρων,
 ἄλλοτε μὲν τε κακῶ ὁ γε κύρεται, ἄλλοτε δ' ἐσθλῶ·

- ᾧ δ' ἂν μή, ἀλλ' ἄκρατα τὰ ἕτερα,
 τὸν δὲ κακῆ βούβρωστις ἐπὶ χθόνα διαν ἐλαύνει·
- E οὐδ' ὡς ταμίας ἡμῖν Ζεὺς ἀγαθῶν τε κακῶν τε τέτυκται.

Κεφ. ΙΘ'.

- Τὴν δὲ τῶν ὄρκων καὶ σπονδῶν σύγχυσις, ἦν, ὁ Πάνδαρος συνέχεεν, ἐάν τις φῆ δι' Ἀθηνᾶς τε καὶ Διὸς γεγονέναι, οὐκ ἐπαινεσόμεθα· οὐδὲ θεῶν ἔριν τε καὶ κρίσιν διὰ Θάμιστος 380 μιστός τε καὶ Διός· οὐδ' αὖ, ὡς Αἰσχύλος λέγει, ἐατέον ἀκούειν τοὺς νέους, ὅτι

θεὸς μὲν αἷτιαν φέει βροτοῖς,
 ὅταν κακῶσαι δῶμα παμπήδην θέλη.

Ἄλλ' ἐάν τις ποιῆ, ἐν οἷς ταῦτα τὰ λαμβεῖα ἔνεστι, τὰ τῆς Νιόβης πάθη ἢ τὰ Πελοπιδῶν ἢ τὰ Τρωϊκὰ ἢ τι ἄλλο τῶν τοιούτων, ἢ οὐ θεοῦ ἔργα ἐατέον αὐτὰ λέγειν, ἢ εἰ θεοῦ, ἐξευρετέον αὐτοῖς σχεδὸν ἐν νῦν ἡμεῖς λόγον ζητοῦμεν, Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

καὶ λεκτέον, ὡς ὁ μὲν θεὸς δίκαιά τε καὶ ἀγαθὰ εἰργάζεται, B
οἱ δὲ ὠνίαντο κολαζόμενοι. ὡς δὲ ἄθλιοι μὲν οἱ δίκην δι-
δόντες, ἦν δὲ εἰς τὸ δρῶν ταῦτα θεός, οὐκ ἑατέον λέγειν τὸν
ποιητὴν· ἀλλ' εἰ μὲν οὐκ ἐδεδείχθησαν κολάσεως λέγοιεν, ὡς
ἄθλιοι οἱ κακοί, διδόντες δὲ δίκην ὠφελούντο ὑπὸ τοῦ θεοῦ.
ἑατέον· κακῶν δὲ αἴτιον φάναι θεὸν τιμὴ γίνεσθαι ἀγαθὸν
ὄντα, διαμαχητέον παντὶ τρόπῳ μήτε τινα λέγειν ταῦτα ἐν
τῇ αὐτοῦ πόλει, εἰ μέλλει εὐνομήσεσθαι, μήτε τινα ἀκούειν,
μήτε νεώτερον μήτε πρεσβύτερον, μήτ' ἐν μέτρῳ μήτε ἄνευ C
μέτρου μυθολογούντα, ὡς οὔτε θοαῖα ἂν λεγόμενα, εἰ λέγοιτο,
οὔτε ξύμφερα ἡμῖν οὔτε σύμφωνα αὐτὰ αὐτοῖς. Σύμφηρός σε
εἰμι, ἔφη, τούτου τοῦ νόμου, καὶ μοι ἀρέσκει. Οὗτος μὲν
τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, εἰς ἂν εἶη τῶν περὶ θεοῦ νόμων τε καὶ
τύπων, ἐν ᾧ δεήσει τοὺς λέγοντας λέγειν καὶ τοὺς ποιοῦντας
ποιεῖν, μὴ πάντων αἴτιον τὸν θεὸν ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν. Καὶ
μάλ', ἔφη, ἀπόχρη.

Τί δὲ δὴ ὁ δεύτερος ὄδε; ἄρα γόητα τὸν θεὸν οἶε εἶναι Δ
καὶ οἷον ἐξ ἐπιβουλῆς φαντάζεσθαι ἄλλοτε ἐν ἄλλαις ἰδέαις,
τοτὲ μὲν αὐτὸν γιγνόμενον καὶ ἀλλάττοντα τὸ αὐτοῦ εἶδος
εἰς πολλὰς μορφάς, τοτὲ δὲ ἡμᾶς ἀπατῶντα καὶ ποιοῦντα
περὶ αὐτοῦ τοιαῦτα δοκεῖν, ἢ ἀπλοῦν τε εἶναι καὶ πάντων
ἤκιστα τῆς ἑαυτοῦ ἰδέας ἐκβαίνειν; Οὐκ ἔχω, ἔφη, νῦν γε
οὕτως εἰπεῖν. Τί δὲ τότε; οὐκ ἀνάγκη, εἴπερ τι ἐξίσταται
τῆς αὐτοῦ ἰδέας, ἢ αὐτὸ ὑπ' ἑαυτοῦ μεθίστασθαι ἢ ὑπ' ἄλ-
λου; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν ὑπὸ μὲν ἄλλου τὰ ἄριστα ἔχοντα E
ἤκιστα ἀλλοιοῦνται τε καὶ κινεῖται; οἷον σῶμα ὑπὸ αἰτίων τε
καὶ ποτῶν καὶ πόνων, καὶ πᾶν φυτὸν ὑπὸ εἰλήσεων τε καὶ
ἀνέμων καὶ τῶν τοιούτων παθημάτων, οὐ τὸ ὑγιέστατον καὶ
ἰσχυρότατον ἤκιστα ἀλλοιοῦνται; Πῶς δ' οὐ; ψυχὴν δὲ οὐ 381
τὴν ἀνδρειοτάτην καὶ φρονιμωτάτην ἤκιστ' ἂν τι ἔξωθεν πά-
θος ταράξειέ τε καὶ ἀλλοιώσειεν; Ναί. Καὶ μήν που καὶ
τά γε ξύνθετα πάντα σκεύη τε καὶ οἰκοδομήματα καὶ ἀμφιέ-

ματα κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὰ εἰργασμένα καὶ εἰδόν-
 τα ὑπὸ χρόνου τε καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων ἤκιστα ἀλ-
 λουοῦνται. Ἔστι δὴ ταῦτα. Πάν δὴ τὸ καλῶς ἔχον ἢ φύσει
 Β ἢ τέχνῃ ἢ ἀμφοτέροις ἐλαχίστην μεταβολὴν ὑπ' ἄλλου
 ἐνδέχεται. Ἔοικεν. Ἀλλὰ μὴν ὁ θεὸς γε καὶ τὰ τοῦ θεοῦ
 πάντῃ ἄριστα ἔχει. Πῶς δ' οὐ; Ταύτῃ μὲν δὴ ἤκιστα ἂν
 πολλαὺς μορφὰς ἴσχοι ὁ θεός. Ἦκιστα δὴτα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΙΣ ΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΡΦΕΟΥ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Κεφ. 2.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

...

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΝ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

Κεφ. Α'.

Κατέβην...προσευξόμενος. Ἐπειδὴ ἡ συζήτησις διεξάγεται εἰς τὸν Πειραιᾶ, ὁ Πλάτων ἀναφέρει τὴν αἰτίαν διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Σωκράτης εὐρέθη ἐκεῖ. — **Γλαύκων,** ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Πλάτωνος. — **τῇ θεῷ,** ἢ θεὸς ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς ἀμέσως ἐπομένης λέξεως, **έορτήν** καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω χωρίων 328 Α καὶ 354 Α εἶναι ἡ Ἰσθμιακή θεὰ Βενδίδις — ἴδος (αἰτ. Βενδῖν), ἢ Ἄρτεμις τῶν Ἑλλήνων, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας τὰ Βενδίδια τότε πρῶτον (408 π. Χ.) ἐορτάζοντο τὴν 20ὴν Ἰουλιῶνος (Ἰουνίου) ἐν Πειραιεῖ. — **βουλόμενος,** αἰτιολ. μτχ. — **ποιήσουσι** = θὰ διεξαχθῇ ἡ ἐορτή. — **ἄγω** = πανηγυρίζω. — **πομπή,** ἦτο πανηγυρική, θρησκευτικὴ μεγαλοπρεπὴς περιφορά. Εἰς ταύτην ἐλάμβανε μέρος πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων, ἕνα συνοδεύση μέχρι τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐορταζομένου θεοῦ τὰ ἀναθήματα καὶ τὰ πρὸς θυσίαν ζῆα. Πλὴν τοῦ θρησκευτικοῦ εἶχε καὶ πολιτικὸν σκοπόν, διότι ἐπεδεικνύετο ὁ πλοῦτος καὶ ἡ δύναμις τῆς πόλεως. Γνωστοτάτη δὲ καὶ σπουδαιστάτη ἦτο ἡ πομπὴ τῶν Παναθηναίων — **ἦτιον παρέπει ἡ πομπή** = εἶναι κατωτέρα (= ὀλιγώτερον μεγαλοπρεπὴς) ἡ πομπή. — **θεωρῶ** = παρατηρῶ τὴν ἐορτήν. — **κατιδὼν ἡμᾶς ὠρμημένους** = μόλις μᾶς εἶδε νὰ ξεκινῶμεν. — **Κέφαλος.** Ἦτο Συρακόσιος· πεισθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Περικλέους ἦλθεν εἰς Πειραιᾶ καὶ μετέσχε τῆς Ἀθηναίων πολιτείας ὡς ἰσοτελής. Εἶχε κτήματα πολλὰ καὶ τέσσαρας υἱούς, τὸν Πολέμαρχον, τὸν Εὐθύδημον, τὸν Βράχυλλον καὶ τὸν ῥήτορα Λυσίαν. — **θαμόντα,** χρν. μτχ. — **καὶ μου.....λαβόμενος τοῦ ἱματίου** = καὶ ἀφοῦ μὲ ἐπιασε ἀπὸ τοῦ ἱμάτιον. — **κελεύω** = παρακαλῶ. — **οὗτος** = ἐδῶ (νά τον). — **ὡς,** δεικνύει τὴν αἰτίαν διὰ τὴν ὁποίαν πάντες ὁμοῦ προσήρχοντο — **ὡς ἀπὸ τῆς πομπῆς** = ἐπιστρέφοντες ἀπὸ τὴν πομπήν. — **ὡς ἀπιῶν** = διὰ νὰ ἐπιστρέψω. — **κακῶς δοξάζω** = ἀπατῶμαι. — **γὰρ** = βεβαίως.

ἢ.....κρείττους. Ὁ Πολέμαρχος θέλει νὰ κρατήσῃ διὰ τῆς βίας τὸν Σωκρ. καὶ λέγει ἢ νὰ γίνετε ἀνώτεροί μας ἢ νὰ ὑποχωρήσετε εἰς τὴν βίαν καὶ νὰ μείνετε ἐδῶ. Τότε ὁ Σωκράτης μετὰ διαλεκτικοῦ ἀστεισμοῦ ἀποκρίνεται ὅτι ὑπολείπεται ἀκόμη καὶ τρίτον τι, τὸ νὰ μᾶς ἀφήσετε διὰ τῆς πειθοῦς. Ἀλλὰ καὶ ὁ Πολέμαρχος ἐπίσης εἶναι φιλόσοφος καὶ λέγει εἰς τὸν Σωκρ. τὴν ἀληθῶς αὐτοτελεῖ προϋπόθεσιν τοῦ ὑπολειπομένου τρίτου. «οὕτω νὰ σκέπτεσθε περὶ τοῦ πράγματος ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι δὲν θὰ σᾶς ἀκούσωμεν». Μετὰ τοῦ ἀστεισμοῦ τούτου δοκιμάζουσι οἱ περὶ τὸν Πολέμαρχον νὰ πείσουν εὐλικρινῶς τὸν Σωκράτη. — *ἐλλείπεται* = ὑπολείπεται. — *τὸ ἦν πείσωμεν ὑμᾶς* = τὸ νὰ σᾶς πείσωμεν. — *ὡς μὴ ἀκουσομένων...διανοεῖσθε* = οὕτω νὰ σκέπτεσθε μὲ τὴν ἰδέαν ὅτι δὲν θὰ σᾶς ἀκούσωμεν. — *λαμπᾶς* = λαμπαδηδρομία. *λαμπαδηδρομῖαι* ἐγένοντο εἰς Ἀθήνας καὶ ἀλλαχοῦ πρὸς τιμὴν τοῦ Προμηθέως, τοῦ Ἡφαίστου, τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Πανός· ἠγωνίζοντο δὲ πεζοί. Ἐπίσης ἐγένοντο καὶ πρὸς τιμὴν τῆς Σελήνης καὶ τῆς Ἀρτέμιδος ταυτιζομένης πρὸς τὴν Σελήνην, ἢ ὅποια, καθὼς ἐπίστευον, ἐπωχεῖτο ἐπὶ ἵππων (πρὸλ. τὴν νῦν λαϊκὴν παράδοσιν περὶ τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ). Ἐντεῦθεν ἡ ἔφιππος λαμπαδηδρομία, ἢ ὅποια ἦτο διὰ τὰς Ἀθήνας πρωτοφανὴς καὶ εἶχε μεγίστην δυσκολίαν, διότι ἔπρεπε νὰ διατηρῶνται αἱ λαμπάδες ἀνημμέναι μέχρι πέρατος τοῦ δρόμου καὶ νὰ προσφέρωνται ἀπὸ χέρι εἰς χέρι, ἐνῶ οἱ ἵπποι ἔτρεχον. Ἐκεῖνη δὲ ἡ ὁμάς ἐθεωρεῖτο νικητρία, ἢ ὅποια ταχύτερον ἔφθανεν εἰς τὸ τέρμα μὲ τὴν λαμπάδα ἀνημμένην. Αἱ ἀγωνιζόμεναι ὁμάδες ἦσαν πιθανῶς δέκα, μία ἐξ ἐκάστης φυλῆς, καὶ παρετάσσοντο εἰς δέκα στίχους, τῶν ὁποίων τὸ βάθος ἄγνωστον. Ἐκαστος στίχος εἶχε μίαν λαμπάδα, τὴν ὅποیان ἐκράτει ὁ πρῶτος ἢ ὁ τελευταῖος τοῦ στίχου καὶ παρέδιδε, καθ' ὄρισμα, διαστήματα, εἰς τοὺς λοιποὺς τοῦ στίχου κατὰ σειρὰν μέχρι τοῦ τέρματος. Ὁ δρόμος ἦρχιζε, διδομένου συνθήματος, ἀφοῦ ἦγαπτον τὰς λαμπάδας ἀπὸ τὸν βωμόν. — *ἀφ' ἵππων* = ἔφιππος. — *καινόν γε* = πρωτοφανὴς ἀλήθεια. — *διαδώσουσιν ἀλλήλοις* = θὰ προσφέρουν ἀπὸ χέρι εἰς χέρι. — *λαμπάδιον* = λαμπάδα. — *πρὸς γε* = ἐκτὸς τούτου. — *παννυχίς*. Αὕτη συνίστατο κυρίως ἀπὸ χοροῦ καὶ ἄσματος. — *ἐξανίσταμαι* = σηκώνομαι καὶ ἐξέρχομαι. — *καὶ ξυνεσόμεθα*· τοῦτο ἀναφέρεται κυρίως εἰς τὸν Σωκράτη ὅστις ἐπέδωκε τὴν μετὰ τῶν νέων συναναστροφὴν καὶ συζήτησιν. — *ἀλλὰ μένετε καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖ-*

τε. Είηκε τύπος τῆς εὐκρινούς παρακλήσεως καὶ τῆς βικζούσης προσκλήσεώς των. — *δοκεῖ* = ἀρέσκει.

Κεφ. Β΄.

Καὶ δὴ καί. Διὰ τούτου ὁ Πλάτων εἰσάγει, μετὰ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Κεφάλου, δευτέραν σειρὰν ἀνδρῶν. — *Παιανιεύς*, ἐκ τοῦ δήμου Παιανίας, ὅστις ἔκειτο παρὰ τὸ σημερινὸν Λιόπεσι. — *διὰ χρόνου* = μετὰ ἀρκετὸν χρονικὸν διάστημα. — *δίφρος*, εἶναι κάθισμα ἄνευ ἐπικλίντρου (σκαμνί): τὸ δὲ μετ' ἐπικλίντρου ὠνομάζεται *θρόνος*. — *προσκεφάλαιον*. Τοῦτο συνήθως ἐχρησίμευεν, ἵνα στηρίζεται ὁ ἀριστερός βραχίον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ. Ἐνταῦθα ἐχρησίμευεν ἵνα ὁ γέρον Κέφαλος κάθηται ἐπὶ μαλακοῦ. — *τεθυκῶς ἐτύγχανεν ἐν τῇ αὐλῇ*, ἐν μέσῳ τῆς ὁποίας εὐρίσκετο ὁ βομῶς τοῦ Ἑρκείου Διός. Ὁ θυσιάζων ἐνεδύετο λευκὰ ἱμάτια καὶ ἔφερε στέφανον ἀνθέων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ὁ οἰκογενεάρχης ἐθυσιάζεν οἰκιακόν τι ζῆον, ὁσάκις σπουδαῖόν τι συνέβαινεν ἐν τῇ οἴκῳ του ἢ ὁσάκις εἶχεν ἀνάγκην κρέατος διὰ συμπίσιον. — *εὐθύς*, ἀναφέρεται εἰς τὴν χροκ. μτχ. *ιδῶν*. — *οὐδέ (= οὐ) θαμίσεις...* = πολὺ σπανίως καταβαίνων εἰς Πειραιᾶ ἔρχεσσι εἰς τὴν οἰκίαν μου. — *χρῆν μέντοι, δηλ. θαμίσειν*. — *ὡς*, ἀτιολγ. — *αἱ κατὰ τὸ σῶμα ἡδοναί* = αἱ σωματικαὶ ἀπολαύσεις. *τοιοῦδε τοῖς νεανίαις*, νοοῦνται οἱ ἐξ Ἀθηγῶν παρόντες ἑταῖροι τοῦ Σωκράτους. — *ὥσπερ... παρεληλυθότων* = ὥσάν νὰ ἔχουν διατρέξῃ ἕνα δρόμον. — *ποία τις* = τί λογιῆς. — *τραχεῖα* = ἀνώμαλος. — *ἐπὶ γῆραος οὐδῶ*, πρὸλ. Ἰλ. Χ. 60 καὶ Ἑργ. Ἡμ. Ἡσιόδ. 329. — *οὐδός*, ἐνταῦθα εἶναι τὸ κατώφλιον τῆς εἰσόδου ἐκ τῆς γεροντικῆς ἡλικίας εἰς τὴν αἰωνιότητα. — *πότερον χαλεπὸν* τὸ οὐδ. *χαλεπὸν* ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀνωτέρω ὃ, *τί σοι φαίνεται τοῦτο* = πῶς σοῦ φαίνεται τοῦτο, ποῖον ἐκ τῶν δύο δύσκολον μέρος τοῦ βίου ἢ... — *τοῦτο* = ὃ δὴ ἐπὶ γῆραος οὐδῶ.

Κεφ. Γ΄.

Οἷόν γε = πῶς τῇ ἀληθείᾳ: τὸ *οἷον* ἀναφέρεται εἰς τὸ τοῦ Σωκρ. πῶς σὺ αὐτὸ ἐξαγγέλλεις: δὲν ἀποκρίνεται δὲ ἀμέσως ὁ Κέφαλος δι' ἐνός *ἔμοι γε δοκεῖ*, ἀλλὰ κατὰ τὸν τρόπον ὀμιλητικοῦ ἀνθρώπου διηγεῖται πρῶτον ἱστορίαν. — *διασώζω* = ἐφαρ-

μόζω. — παροιμίαν, τὴν γνωστὴν παροιμίαν ἤλιξ ἤλικα τέρπε, γέρον δέ τε τέρπε γέροντα. — ξυνιόντες = ὅταν ξυνίωσι. — ἀναμιμνήσκομαι πρὸς τι = ἐγθυμοῦμαι τι. — ἔχομαι = ἔπομαι. — τὰς τῶν οἰκείων προσηλακίσεις τοῦ γήρωσ = διὰ τὴν κακὴν συμπεριφορὰν τῶν συγγενῶν, τὴν ὁποίαν δεικνύουν εἰς τὸ γήρας (τοὺς γέροντας). — ὑμῶ = λοιδορῶ, ψέγω. — ὄσων κακῶν = ὅτι τοσοῦτων κακῶν. — καὶ τούτων πέρι καὶ τῶν γε πρὸς τοὺς = καὶ περὶ τούτων καὶ περὶ τῶν πρὸς τοὺς. — ὁ τρόπος = ὁ χαρακτήρ. — κόσμιος = μετρημένος, ἐγκρατής. — εὐκολος = ὁ μὴ δύστροπος καὶ μεμφίμοιρος. — μετρίως ἐπίπνονος = ὀλίγον ἀνυπόφορος.

Κεφ. Δ'.

Ἄγασθεις αὐτοῦ εἰπόντος = ἀγασθεις αὐτοῦ ὅτι εἶπε. — βουλόμενος, αἰτιολογ. μτχ. — κινῶ = παρακινῶ. — οὐκ ἀποδέχομαι τινος = δὲν παραδέχομαι τὴν γνώμην τινός. — παραμύθιον = τὸ ἀνακουφιστικόν. — λέγουσι μὲν τι (= κάτι) = λέγουσιν ἀλήθειαν τινα (ἦτοι μέχρι τινός ἔχουσι δίκαιον). — εὖ ἔχει = ἐφαρμόζεται. Ἐνταῦθα ὁ Κέφαλος μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν ὁμιλητικότητος ἀπαντᾷ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Σωκρ. λεχθέντα (ἀποδέχεσθαι... παραμύθια) διὰ τοῦ ἀνεκδότου τοῦ θεμιστοκλέους καὶ τοῦ Σεριφίου, τὸ ὅποιον τροποποιεῖ οὕτως ὥστε ἐπιεικῆς εἶναι ὁ Ἄθηναίος μὴ ἐπιεικῆς δὲ ὁ Σεριφίος, τὸν ὅποιον τὰ πλούτη δὲν δύναται γὰρ καταστήσουν εὐκολον κατὰ τὴν γερωντικὴν ἡλικίαν. — οὐ δι' αὐτὸν = ὄχι διὰ τὴν ἱκανότητά του. — ἐπιεικῆς = φρόνιμος, μετρημένος. — Πότερον δέ. Ἐπειδὴ ὁ Κέφαλος μὴ συμφωνῶν πρὸς τοὺς ἄλλους πλουσίους, θέτει ὑψηλότερον τὴν κοσμιότητα καὶ τὴν ἐπιεικίαν παρὰ τὰ ἐπίγεια ἀγαθὰ, λαμβάνει ἀφορμὴν ὁ Σωκρ. γὰρ ἐρωτήσῃ αὐτὸν τὰ πλείω παραέλαβες ἢ ἐπεκτίσω; εἰς τὸν ὅποιον ἀπαντᾷ ἐκεῖνος διὰ μιᾶς τερπνῆς διηγήσεως. — παραλαμβάνω = κληρονομῶ. — ἐπικτιῶμαί τι = ἀποκτιῶ τι (ἐγὼ ὁ ἴδιος) κοντὰ εἰς ὅσα ἐκληρονόμησα. — χρηματιστής = οἰκονομολόγος. — δμώνυμος; παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὁ ἕργονος συνήθως ἔφερε τὸ τοῦ πάππου ὄνομα (ὡς καὶ παρ' ἡμῖν). — πολλάκις ποιῶ = πολλαπλασιάζω. — ἀγαπῶ = εἶμαι εὐχαριστημένος. — οὐ ἔνεκα = τοῦτ' ἔστιν οὐ ἔνεκα. —

χρηματίζομαι = κερδοσκοπῶ, ἀποκτῶ χρήματα. — *σπουδάξω περὶ τι* = σοβαρῶς ἀσχολοῦμαι περὶ τι. — *κατὰ τὴν χρείαν* = διὰ τὴν χρησιμοποίησιν, ὠφέλειαν. — *χαλεποὶ...εἰσὶ*, προσωπικῆ συντάξις ἀντὶ *χαλεπὸν...εἶστί*.

Κεφ. Ε΄.

Τοσόνδε εἰπέ. Εἰς τὸ Κεφ. τοῦτο ὁ Σωκράτης στρέφει τεχνικώτατα τὸν λόγον εἰς τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον προτίθεται νὰ συζητήσῃ, ὄχι, τί εἶναι δικαιοσύνη; — τί μέγιστον...; Εἰς τὴν πρώτην ταύτην ἐρώτησιν τοῦ Σωκρ. ὁ ὀμιλητικὸς Κέφαλος ἀπαντᾷ διὰ μακρῶν καὶ τελειώνει τὴν θεωρίαν του διὰ τῶν λέξεων *τὸ γὰρ μηδὲ ἄκοντά τινα ἐξαπατηῆσαι...ἀπιέναι δεδιότα*. Τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ Κεφάλου μεταφράζων εἰς τὴν ἀφηρημένην γλῶσσαν ὁ Σωκρ. ἐρωτᾷ περαιτέρω τὸν Κέφαλον ἂν ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ ἀποδιδόναι εἶναι πάντοτε δικαιοσύνη καὶ διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ μαινομένου δεικνύει ἀμέσως τὴν ἀμφιβολίαν του περὶ τῆς ὀρθότητος τοῦ ὅρισμοῦ τούτου. Τότε ἀναμιγνύεται εἰς τὴν συζήτησιν ὁ Πολέμαρχος, καὶ ὁ Κέφαλος ὑποχωρεῖ ἀφῆνων τὴν συζήτησιν εἰς τὸν Πολέμαρχον καὶ τοὺς λοιποὺς νέους. — *τοῦ κεντήσθαι* = ἀπὸ τοῦ κεντῆσθαι. — *οὐκ ἂν πολλοὺς* λέγει οὕτω, διότι οἱ πλείστοι μεταχειρίζονται τὸν πλοῦτον διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ζωῆς. — *ἐπειδὴν τις ἐγγυὸς ἢ τοῦ οἴεσθαι τελευτήσῃ*, ἠδύνατο νὰ εἴπῃ *ἐπειδὴν τις οἴηται ἐγγυὸς εἶναι τοῦ τελευτήσῃ*. — *εἰσέρχεται τιμὴ* = καταλαμβάνει τιμὰ. — *καταγελώμενοι τέως* = ἐνῶ μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης κατεγελῶντο. — *στρέφω τὴν ψυχὴν* = ταράττω τὴν ψυχὴν. — *ὥσπερ ἐγγυτέρω ὦν* = φυσικὰ διότι εἶναι ἐγγύτερον. — *μᾶλλον τι καθορᾷ αὐτὰ* = τὰ βλέπει καθαρώτερα. — *ὑποψία* = ἀνησυχία. — *οὖν*, βεβαιωτικόν. — *ἐαυτοῦ* ἀνήκει εἰς τὸ *πολλὰ ἀδικήματα*. — *δειμαίνω* = φοβοῦμαι. — *ἐλπὶς* (μέση λέξις), καὶ ἐπὶ καλοῦ καὶ ἐπὶ κακοῦ. — *ἠδεῖα...ἀγαθή*, ἀναφέρονται εἰς τὸ *ἐλπίς*. — *Πίνδαρος* (552—442 π. Χ.), ὁ μέγιστος ἀρχαῖος λυρικὸς ἐκ Βοιωτίας. Τὸ ποίημά του ἐκ τοῦ ὁποῖου οἱ στίχοι ἐλήφθησαν δὲν σφύζεται. — *ἀτάλλοισα* (τοῦ *ἀτάλλω*) = ἀναπαύουσα, περιποιημένη. — *συναορεῖ* (τοῦ *συναορέω*) = παρακαλοῦσθεϊ. — *πολύστροφος* = ἄστατος. — *θανμασιῶς ὡς σφόδρα* ἀντὶ *θαν-*

μαστόν ἐστιν ὡς σφόδρα (βλ. Συγτ. ἀναφορ. ἀντων.). — *τίθημι* = θεωρῶ. — *οὐ τί παντὶ ἀνδρὶ* = ὄχι βέβαια διὰ πάντα ἀνδρα. — *γὰρ*, αἰτιολ. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ *τὸ γὰρ μηδὲ...ἀπιέναι* εἶναι: εἰς τὸ εἰς τοῦτο. — ἀντὶ τοῦ *μηδ' αὖ ὀφείλοντα...ἐκεῖσε ἀπιέναι* ἠδύνατο νὰ γραφῆ *μηδ' αὖ ὀφείλειν...ἐκεῖσε ἀπιόντα*. — *χερεία* = χρησιμότης, ὠφέλεια. — *ἐν ἀνθ' ἐνός* (= ἐν πρὸς ἐν παραβαλλόμενον) = ἰδικιτέρως, ἀκριβῶς. — *εἰς τοῦτο* = πρὸς τοῦτο. — *παγκάλως* = ὠραιότατα. — *τοῦτο δ' αὐτό*, δηλοῖ τὸ πρᾶγμα περὶ τοῦ ὁποῖου ἀκριβῶς ὁ λόγος. — *πότερα τὴν ἀλήθειαν* ὁ Σωκρ. ἐκφράζει νῦν θετικῶς ὅτι ὁ Κέφαλος προηγουμένως ἀρνητικῶς ἐξέφρασε. — *τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ ἀποδιδόναι* τὸ μὲν πρῶτον ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ *μηδ' ἄκουτά τινα ἐξαπατῆσαι ἢ ψεύσασθαι*, εἶναι: δηλ. ἡ ἀλήθεια τιμιότης λόγῳ τε καὶ ἔργῳ· τὸ δὲ δεύτερον ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ *μηδ' αὖ ὀφείλειν ἢ θεῶ ἢ θυσίας τινὰς ἢ ἀνθρώπων χερήματα*. — *ἀπλῶς οὕτως* = ἄνευ ἄλλου περιορισμοῦ. — *οἷον τοιόνδε λέγω* εἶναι τύπος χρησιμεύων πρὸς εἰσαγωγὴν παραδείγματος. — *πᾶς...ἀν...εἴποι...ὅτι* = πᾶς ἤθελε δεχθῆ ὅτι. — *ἀπαιτοῖ*, δηλ. ὁ φίλος. — *ἄρος* = ὄρισμός. — *πάνυ μὲν οὖν*, ἐνν. οὗτος ὄρος ἐστὶ δικαιοσύνης. — *Σιμωνίδης ὁ Κεῖος* (ἄ56—470 π. Χ.), πολυμέρестος ἀρχαῖος λυρικὸς ποιητής. Διὰ τῶν εἰς τὰ ποιήματά του ἐγκατεσπαρμένων γνωμῶν ἐπὶ ζητημάτων ἠθικῆς καὶ θρησκευτικῆς φύσεως ἐπέδρασε τὰ μέγιστα ἐπὶ τὸν τρόπον τῆς διανοήσεως τῶν συγχρόνων του. "Ὅθεν οἱ σοφισταὶ ἠρέσκοντο ν' ἀναφέρουν αὐτὸν ὡς αὐθεντίαν. — *Καὶ μέντοι* = εἰς κατάλληλον ὄραν ἀπεκρίθη, Πολέμαρχε· διότι πραγματικῶς θὰ σὰς παραδώσω....

Κεφ. ΣΤ'.

'Ὁ τοῦ λόγου κληρονόμος' ἡ συζήτησις ἐναυθῶ ἀρχίζει μὲ τὴν ἀθήσαν ἐκείνην εἰρωνείαν, ἡ ὅποια καταδεικνύει τὴν πνευματικὴν ὑπεροχὴν τοῦ διδασκάλου ἀπέναντι τοῦ μαθητοῦ καὶ παρέχει εἰς τὴν μετὰ τῶν φίλων του συναναστροφὴν τοῦ Σωκρ. χάριτεςσαν ζωηρότητα. — *τί φής*; = τί λέγων ὁ Σιμωνίδης περὶ δικαιοσύνης φής ὅτι λέγει ὀρθῶς; — *ἀποδιδόναι* = ἐπιστρέφειν πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἔλαβέ τις καὶ *δίδειν* πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἔχει τις καθήκον νὰ δώσῃ. Τὴν δευτέραν σημασίαν ἔχει εἰς τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ Σιμωνίδου. Τὸ χωρίον τοῦ Σιμωνίδου δὲν γνωρί-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ζομεν ἀκριβῶς. — ἀλλὰ μέντοι = ἀλλὰ βεβαίως. — σοφὸς καὶ θεῖος ἀνὴρ. τὸ ἀνὴρ εἶναι κατηγορούμενον· πλήρης δὲ ἢ φράσις θὰ ἦτο, Σιμωνίδης γὰρ σοφὸς καὶ θεῖος ἀνὴρ ἐστὶ. — θεῖος (καὶ μακάριος), λέγεται ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐξυψοῦνται ὑπὲρ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους· μεταξὺ οὗτων συγκαταλέγεται καὶ ὁ Σιμωνίδης (πρὸλ. καὶ ΒΒῷ Ε). — ὁ παρακατέθειο = ἡ παρακαταθήκη. — οὐδ' ὀπωσιτοῦν = κατ' οὐδένα τρόπον. — ἀποδοτέον οὐδ' ὀπωσιτοῦν· τοῦτο δεικνύει ὅτι ἡ γνώμη τοῦ Σιμωνίδου καὶ τοῦ Πολεμάρχου δὲν ἔχει γενικὸν κύρος. — ὅτι οὐ τὰ ὀφειλόμενα..., τὸ ὅτι τοῦτο δὲν ἐξαρτάται ἐκ τοῦ μανθάνω (= ἐγνωῶ), ἀλλὰ παρέχει τὴν βάσιν διὰ τὴν γνώμην τοῦ Σιμωνίδου. Δύναται δὲ νὰ συμπληρωθῇ ἐκ τοῦ ἀνωτέρω λέγει. — ὀφείλεται... παρὰ τοῦ ἐχθροῦ τῷ ἐχθρῷ... κακόν τι· ἀρχαία ἠθικὴ γνώμη, ἀλλ' ὄχι καὶ Σωκρατικὴ.

Κεφ. Ζ'.

Αἰνίττομαι (= ὁμιλῶ αἰνιγματωδῶς), λέγεται συνήθως περὶ ἐκεῖνων, ἰδίως ποιητῶν, οἱ ὅποιοι ἐκφράζονται ἀλληγορικῶς ἢ ἀσαφῶς. — *ἠνίξατο ποιητικῶς* = μὲ ποιητικὸν τρόπον ὑπέδειξε σκοτεινῶς. — *προσῆκον καὶ ὀφειλόμενον*· τὸ πρῶτον εἶναι εὐρύτερον τοῦ δευτέρου. — *ἢ τίσιν...τί· ὁ Σωκρ.* ζητῶν διὰ παραδειγμάτων γὰ ἐξαιριδῶσιν τὸ *προσῆκον καὶ ὀφειλόμενον* θέτει τρία ζητήματα 1) *τίσιν ἀποδίδωσι*, 2) *τί ἀποδίδωσι καὶ* 3) *ἐν τίνι πράξει καὶ πρὸς τί ἔργον* (ἐν τῷ προσπολεμεῖν καὶ ξυμμαχεῖν καὶ πρὸς τὰ ξυμβόλαια). — ἀλλὰ τί οἶει; διὰ τοῦτου ἀναμένει ὁ Σωκρ. τὴν συναίνεσιν τοῦ Πολεμάρχου. — *φημί* = ὁμολογῶ. — *ἢ τίσιν οὖν τί ἀποδίδουσα...καλεῖται;* = ὅταν τίσιν ἀποδιδῶ ἢ τέχνη ὀφειλόμενον καὶ προσῆκον καὶ τί ὀφειλόμενον καὶ προσῆκον καλεῖται αὕτη ἱατρικὴ; — *τέχνη*, εἶναι εὐρύτερα ἔννοια περιλαμβάνουσα καὶ τὴν ἔννοιαν *ἐπιστήμη*. — *ἠδύσματα τοῖς ὄφιοις* = καρκεύματα εἰς τὰ φαγητά. — *ἀκολουθῶ τινι* = συμφωνῶ, εἶμαι σύμφωνος πρὸς τι. — *πρὸς νόσον* = εἰς ἕ.τι ἀφορᾷ τὴν νόσον. — *τὸ προσπολεμεῖν* (πολεμεῖν πρὸς τοῖς φίλοις = σὺν τοῖς φίλοις) ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ *ἐχθροὺς βλάπτειν*. τὸ δὲ *ξυμμαχεῖν* πρὸς τὸ ὀφελεῖν κατὰ χριστὸν σχῆμα. — *γέ μὴν*, ἐκφράζει ἀντίθεσιν. — *Ὅδ' πάνν μοι δοκεῖ τοῦτο* = δὲν τὸ δέχομαι καθ' ἑλοκλήριαν. — *ξυμβόλαια* = συναλλαγá, αἱ πάντες εἶδους ἐμπορικαὶ σχέσεις. — *κοινῶννη*

μα = συνεργασία, συντροφιά. — **εις πεττῶν θέσιν** (=εις τὴν τοποθεσίαν τῶν πεττῶν) = εἰς τὸ παιγνίδι τῆς ντάμικς (ζατρικίου). — **πεττὸς** = ἡ πέτρα, τὸ πιόνι ἐκ μετάλλου, ἐλέφαντος, ὕαλου ἢ λίθου. Τὸ παιγνίδι τῶν πεττῶν ἐπικίετο ὑπὸ δύο, ὡς καὶ σήμερον ἐπὶ χαρακωμένης σκίδος, πλῆκός ἢ χώματος. — **εις πλίνθων καὶ λίθων θέσιν** = εἰς τὴν (ἔσον ἀφορᾷ τὴν) συναρμογὴν πλίνθων καὶ λίθων. — **κοινωνία κρουμάτων** (= συνεργασία μουσικῶν ὀργάνων) = μουσική. — **Εἰς ἀργυρίου**, ἔνν. **κοινωνίαν** = συμμετοχὴν εἰς χρηματικὰς ὑποθέσεις. — **πρὸς τὸ χρῆσθαι** = ἔσον ἀφορᾷ τὴν χρῆσιν. — **ἀργυρίου** = ἀντὶ ἀργυρίου. — **φαίνεται** = εἶναι φανερόν. — **ὅταν οὖν δέη ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ κοινῇ χρῆσθαι...**; = ποῖαν λοιπὸν χρῆσιν ἔταν εἶναι ἀνάγκη ἀπὸ κοινοῦ νὰ κάμωμεν τοῦ ἀργυρίου ἢ τοῦ χρυσοῦ...; — **κεῖσθαι** = νὰ κάθηνται, νὰ εἶναι φυλαγμένα. — **ἐπ' αὐτῷ** = δι' αὐτό. — **κινδυνεύει** = ἐκεῖ καταστᾶ, εἶναι πιθανόν. — **ὅταν δρέπανον.. καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ** διὰ τούτων ἐπεκτείνει τὸ μέχρι τοῦδε λεχθέν. Μέχρι τοῦδε ὁ λόγος ἦτο περὶ κοινωνημάτων, ἐνῶ εἰς τὰ τελευταῖα παραδείγματα δὲν πρόκειται περὶ τούτων.

Κεφ. Η'.

Τόδε σκεψώμεθα = ἃς παρακολουθήσωμεν τὸν ἐξῆς συλλογισμόν. — **Ἄρ' οὖν** = ἄρα λοιπόν. — **νόσον φυλάττομαι** = προφυλάττομαι ἀπὸ τὴν νόσον. — **λανθάνω** = ὑπεκφεύγω. — **ἐμποιῶ** = ἐμβάλλω. — **κλέπτω τὰ βουλευματα καὶ τὰς πράξεις** = σφετερίζομαι κρυφίως, πανούργως (καὶ ἐπομένως μανθάνω καὶ ματαιώνω) τὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας. — **ὡς γοῦν ὁ λόγος σημαίνει** (=καθὼς τοῦλάχιστον ὁ συλλογισμὸς δηλοῖ) = αὐτὸ εἶναι τὸ συμπέρασμα του. — **κλέπτῃς τις** = τρόπον τινὰ εἰς κλέπτῃς. — **ἀναφαίνομαι** = ἀποδεικνύομαι. — **ἀναπέφανται** φανερώνει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπαγωγῆς. — **κινδυνεύεις μεμαθηκέναι** = φαίνεται ὅτι τὸ ἔμαθες. — **Αὐτόλυκος**, υἱὸς τοῦ κλεπτικῶ Ἑρμοῦ, πατὴρ τῆς Ἀντικλείας καὶ Πολυμήδους, πάππος τοῦ Ὀδυσσεῦς, ἔκλεψε τὰς ἀγέλας τοῦ Εὐρύτου καὶ τοῦ Σισύφου. Ὅθεν Αὐτόλυκοι ἐκαλοῦντο οἱ πολυμήχανοι κλέπται. — **κεκάσθαι** (τοῦ β. **καίνυμαι**) = ὅτι ὑπερεῖχε. — **κλεπτοσύνη** = κλοπή, ἀπάτη. — **κλεπτοσύνη θ' ὄρωφ τε** (Ὁμ. Ὀδ. τ. 395), ἀξιοσημείωτος πολεμικὴ ἀξία κατὰ τὸν Ὅμηρον. — **ὄρωφ** = κατὰ τὴν ψευ-

δορκίαν. — οὐκέτι οἶδα ὅτι ἔλεγον = δὲν ἤξεύρω πλέον τί ἔλεγον (= τί μου γίνεται). Ἡ φράσις αὕτη δαικνύει τὴν μεγίστην στενοχωρίαν καὶ σύγχυσιν τοῦ Πολεμάρχου, ὅστις προδήλως ἀπεπλανήθη, ἀλλὰ δὲν γνωρίζει πῶς ἔκαμε σφάλμα· ἐν τῇ συγχύσει του δὲ ἐπικνέρεται εἰς τὴν ἀρχικὴν του γνώμην καὶ ἐπιμένει εἰς αὐτήν. — τοῦτο μέντοι ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι = εἰς τὸ ἐξῆς ὅμως ἐπιμένω ἀκόμη. — ὠφελεῖν, ἐνν. δοκεῖ. — δίκαιον τότε τούτοις ἐστὶ = εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἔχουν οὗτοι δίκαιον. — οἷοι ἀδικεῖν (τοιούτοι ὥστε) = τοιούτου χαρκατήρος (φύσεως) ὥστε νὰ μὴ. — ἀδικῶ = βλάπτω, κακῶς ποιῶ. — λόγος = συμπέρασμα. — μηδαμῶς, ἐνν. τοῦτο εἴπης. — πονηρὸς λόγος = ἡμικρητῆμενον συμπέρασμα. — διαμαρτάνω τινός = ἀπατώμαι περὶ τινος (= εἰς τὰς περὶ τινος κρίσεις μου). — πονηροὶ αὐτοῖς εἰσι = δι' αὐτούς, κατὰ τὴν κρίσιν των... (= τοὺς θεωροῦν πονηροὺς). — αὐτὸ τὸναντίον = ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον. — καὶ μάλα = καὶ πράγματι. — μετατίθεμαι = μεταβάλλω γνώμην καὶ ἰσχυρίζομαι ἄλλο τι. — κινδυνεύομεν...θέσθαι = διότι φαίνεται ὅτι δὲν ὄρισάμεν ὀρθῶς τὸν φίλον καὶ ἐχθρόν. — τὸν φίλον καὶ ἐχθρόν, σπανίως ἐλλείπει τὸ ἄρθρον εἰς τὰς ἀντιθέσεις. — πῶς θέμενοι, ἐνν. κινδυνεύομεν οὐκ ὀρθῶς θέσθαι; — ἡ αὐτὴ θέσις (= ὀρισμός), ἐνν. ἐστὶ. — τούτῳ τῷ λόγῳ = κατὰ τοῦτον τὸν λόγον. — ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἐλέγομεν, συνάπτεται πρὸς τὸ προσθεῖναι, διότι εἰς τοῦτο καίτοι ἡ συγκριτικὴ σημασία τῆς ἐπεκτάσεως. — προσθεῖναι τῷ δικαίῳ ἢ ὡς... = νὰ προσθέσωμεν εἰς τὸ δίκαιον καὶ ἄλλο τι (πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὀρισμοῦ) παρ' ὅτι (παρὰ νὰ λέγωμεν ὡς) κατ' ἀρχὰς ἐλέγομεν. — πρὸς τούτῳ = κοντὰ εἰς τοῦτο (κείμενοντες προσθήκην εἰς τοῦτο). — ὄντα, αἰτιολ. μτχ.

Κεφ. Θ'.

Ἔστιν = εἶναι ἴδιον. — καὶ πάνυ γε...τούς γε· ἡ ἐπικνάλγηψις τοῦ γε δαικνύει πόσον πολὺ ἐπιμένει ὁ Πολεμάρχος εἰς τὸν ἀνωτέρω μετ' ἐμφάσεως ἐξενεχθέντα ὀρισμόν του (B32 B) (ὄφειλεται...τῷ ἐχθρῷ...κακόν τι.) — εἰς τὴν ἀρετὴν τῶν κινῶν = ὡς πρὸς τὴν ἀρετὴν, ἡ ὁποία προσιδιάζει εἰς τοὺς κύνες. — ἄρα.. ἢ· χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ ἀκριβώσῃ τὴν προηγουμένην ἐρώτησιν. — ἀνθρώπους...μὴ φῶμεν = περὶ τῶν ἀνθρώπων δὲ δὲν πρέπει

νά εἴπωμεν τοιοῦτοτρόπως (ὅτι γίνονται χειρ.). — *τῆ μουσικῆ* = διὰ τῆς μουσικῆς τέχνης. — *ἵππικοὶ* = οἱ διδάσκαλοι τῆς ἵππικῆς. — *ἄφιπποι* = οἱ ἄπειροι τῆς ἵππικῆς. — *συλλήβδην* = ἐν συντόμῳ. — *ἔργον* = προορισμός. — *τοῦτο δὲ δὴ νοεῖ αὐτῷ* (τὸ αὐτῷ ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀνωτέρω φησί τις) = καὶ τοῦτο σημαίνει δι' αὐτὸν (ὅτι ὀφείλεται βλάβη μὲν εἰς τοὺς ἐχθρούς...), — *ὁ ταῦτα εἰπὼν*, τὸ *ταῦτα* ἐτέθη ὡς τὸ ἀνωτέρω αὐτὸ (*ἐάν τις αὐτὸ φῆ*). — *συγχωρῶ* = συμφωνῶ. — *μάχομαι* = ἀντικρούω. — *Βίας ὁ Πριηνεύς* περὶ τὸ 570 π. Χ. καὶ *Πιττακὸς ὁ Μυτιληναῖος* περὶ τὸ 600 π. Χ. ἠριθμοῦντο μεταξὺ τῶν ἑπτὰ σοφῶν. Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως ὅτι τὸν *Περικλῆδον* ὁ Πλάτων δὲν κατατάσσει μεταξὺ τῶν ἑπτὰ σοφῶν. — *μακαρίων*, πρὸλ. Κερ. 6. — *εἶναι τὸ ῥῆμα τὸ φάναι*, τὸ φάναι παράθεσις εἰς τὸ ῥῆμα. — *οὗ* = τίνος. — *τὸ ῥῆμα* = αὐτὸ τὸ ἀξίωμα. — *Περικλῆδης*, υἱὸς τοῦ Κυψέλου, τύραννος τῆς Κορίνθου (628—584) καὶ εἰς τῶν ἑπτὰ σοφῶν κατὰ τινὰς διὰ τὴν πολιτικὴν του σύνεσιν. — *Περδικκας ὁ Β'*, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας (454—414), ἦτο ἀνὴρ πανούργος καὶ ἀσυνείδητος· διὰ τοῦτον ἦτο πᾶν μέσον δίκαιον ἤρκει νά ἐπετύγχανε τοῦ σκοποῦ του. — *Ἰσημνίας ὁ Θηβαῖος* ἔθεωρεῖτο πολιτικὸς βραδισύργος καὶ ἐπικίνδυνος. — *μέγα οἰομένου δύνασθαι* = ὁ ὅποιος ἔχει μεγάλην ἰδέαν διὰ τὴν δυνάμιν του· οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι ἔχουν τοῦτο τὸ καινόν, ὅτι μεταχειρίζονται τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δυνάμιν των πρὸς καταστροφὴν τῶν ἄλλων.

Κερ. Γ.

Μεταξὺ διαλεγομένων, πρὸλ. 328 c *εὐθύς ἰδὼν*. — *ῶρα ἀντιλαμβάνεσθαι τοῦ λόγου* = ἐπεχείρει, ἔκανε νά μάς διακόψῃ καὶ νά ἀναμειχθῆ εἰς τὴν συζήτησιν διὰ νά μάς ἐλέγξῃ. Ὁ Πλάτων εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο μάς παρουσιάζει τὸν σοφιστὴν Θρασύμαχον ὀρμῶντα εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης καὶ λαμβάνοντα μέρος εἰς τὴν συζήτησιν, κατὰ τὴν ὁποίαν δεικνύεται ἡ μεγάλη ἀντίθεσις τῆς ψυχραΐμου ἀληθῶς Ἀθηναϊκῆς ἀβρότητας καὶ τῆς εἰρωνικῆς ταπεινοφροσύνης τοῦ Σωκρ. ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς κενοδόξου αὐταρσεκειᾶς καὶ τῆς ἀξίας μυκτηρισμοῦ ὑπερηφανείας τοῦ σκαίου καὶ ἀγροίκου σοφιστοῦ. Ὁ Σωκράτης εὐθύς ἐξ ἀρχῆς μὲ τὸν τρόπον τῆς διηγήσεώς του δεικνύει σαφῶς, πόσον διασκεδᾷ-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ζει αὐτὸν ὁ σοφιστής. — ἐπειτα = ὅμως, ἀλλά. — διακωλύομαι = συγκρατοῦμαι. — συστρέφω ἐμαντὸν = συστρέφομαι (καθὼς ἡ γαλῆ ὅταν ἐτοιμάζεται γὰρ πηδῆση). — ἤμεν. ἄορ. τοῦ ἴημι = ὄρω, ῥίπτομαι. — ὡς διαρπασόμενος = διὰ γὰρ μᾶς ἔραχίση. — διαπτοοῦμαι = ζαρώω, σασιζώ. — ὑποκατακλίνομαι τινι (πρῶτ. καὶ κατωτέρω ὑπείκειν) = κάμνω ἀμοιβαίως ὑποχωρήσεις. — εὐηθίζομαι = φέρομαι ἀπλοϊκῶς, κάμνω τὸν κοῦτόν. — φιλοτιμοῦμαι ἐλέγχων = ἐκανοποιῶ τὴν ματαιοδοξίαν μου ἐλέγχων τὰς ἀπακρίσεις τῶν ἄλλων, — καὶ (σοκόπει) ὅπως μοι μὴ ἐρεῖς, ὅτι... δραστηρίως ἀπαγορεύει μέγα πλῆθος δυνατῶν ἀπαντήσεων. — κερδαλέος = ἐπικερδής. — ὅ,τι ἂν λέγῃς = ὅ,τι ἔχεις γὰρ εἶπες. — ὕθλος = ἀερολογία, φλυαρία, — ἐκπλήττομαι = τὰ χάνω. — ἄφωνος· τοῦτο ἐπιστεύετο προκειμένου ἰδίως περὶ λύκων. Σήμερον λέγεται διὰ τοὺς βραχνιασμένους, εἶδε, ἄκουσε τὸ λύκο — ἤνικα = μόλις. — ἐξαργαίνομαι = ἀγριεύω. — χαλεπὸς ἡμῖν = σκληρὸς εἰς ἡμᾶς. — μὴ χαλεπὸς ἴσθι, καὶ κατωτέρω μὴ γὰρ δὴ οἴου, οἴου γε σύ, ὦ φίλε, λέγονται μὲ εἰρωνικὴν ταπεινοφροσύνην. — ἐν τῇ σιέψει = κατὰ τὴν ἐξέλιξιν (τοῦ διαλόγου) τῆς συζητήσεως. — ἂν... διαφθείρειν τὴν εὐρεσιν αὐτοῦ (= ὅτι θὰ ἐχάνομεν ἀδίκως τοὺς κόπους μας διὰ γὰρ τὸ εὐρωμεν) = ὅτι θὰ ἐκάνομεν ἀδύνατον τὴν εὐρεσίαν του. — εἰ μὲν χρυσίον ἐζητοῦμεν... δικαιοσύνην δὲ ζητοῦντας = κατὰ τὴν ζήτησιν μὲν χρυσίου... δικαιοσύνην δὲ ἀφοῦ ζητοῦμεν. — φανῆναι αὐτό, ἀναφέρεται εἰς τὴν λέξιν δικαιοσύνην. — σπουδάζω ὅ,τι μάλιστα φανῆναι = προσπαθῶ ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον γὰρ... — οἴου γε σύ (ἐνν. ὅτι μάλιστα σπουδάζειν ἡμᾶς περὶ τὴν εὐρεσιν = γὰρ εἶσαι πεπεισμένος ὅτι... — δεινός = σοφός· δεινὸς ὠνόμαζον συνήθως τοὺς σοφιστὰς εἰρωνικῶς. — ἐλεοῦμαι = θεωροῦμαι ἄξιος εὐσπλαγχνίας. — χαλεπαίνομαι = προσβάλλομαι.

Κεφ. ΙΑ΄.

Σαρδάνιος = γέλως προσποιητός, σαρκαστικὸς γέλως ὠργισμένου. — ἀνεκάγχασε σαρδάνιον = ἐγέλασε προσποιητά. Διὰ τῆς χλευαστικῆς ταύτης ἐκφράσεως ἀποκρίνεται ὁ σοφιστής εἰς τὴν εἰρωνεῖαν τοῦ Σωκρ. καὶ λέγει: «γὰρ ἰδοὺ ἡ περίφημος εἰρωνεία τοῦ Σωκρ. μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀποίας προσπαθεῖ γὰρ ἀπο-

φύγη τὴν ἀπόκρισιν». — εἶπεν... ἔφη, πλεονασμός. — τούτοις. ἐννοεῖ τὸν Χαρμαντίδην καὶ τὸν Κλειτοφῶντα (328 B). — εἰρωνεύομαι = προσποιῶμαι ἄγνωστον, ἵνα περιπλέξω τινά. — εἰ ἔροιο... καὶ ἐρόμενος προσείποις αὐτῷ ὅπως μοι μὴ ἐρεῖς = ἂν ἠρώταξ... καὶ ἐρωτῶν προσείπης εἰς αὐτόν· κοίταξε νὰ μὴ μοῦ εἴπης. — ἀποδέχομαί τινος, βλ. κεφ. 4. — δῆλόν σοι ἦν ὅτι... = θὰ σοῦ ἦτο φανερόν ὅτι οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο ν' ἀποκριθῆ. τὸ δῆλον ἦν ὅτι ἐτέθη διὰ τὰς παρεμπιπτούσας προτάσεις· εἶναι δὲ ἐπανάληψις μὲ ἀλλὰς λέξεις τοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς περιόδου εὖ ἠδησθα ὅτι. — τῷ οὕτω πυνθανομένῳ, δηλ. εἰς τὸν ἀπαγορευόμενον πᾶν ὅ,τι θὰ ἠδύνατο ν' ἀποκριθῆ εἰς τὴν ἐρώτησιν πόσα ἐστὶ τὰ δώδεκα. — μὴ ἀποκρίνωμαι... μὴδέν; = νὰ μὴ δώσω καμμίαν ἀπόκρισιν; — μὴδ' εἰ... τυγχάνει ὄν (= ὄντος ὄν = ἀληθές ὄν)· μετὰ τὸ μὴδ' πρέπει νὰ ἐννοηθῆ ἕκ τῶν ἀνωτέρω τὸ ῥῆμα ἀποκρίνωμαι· εἰς τὴν ὄλην δὲ φράσιν ἀντιτίθεται τὸ κατωτέρω ἀλλ' ἔτερον εἶπω τι τοῦ ἀληθοῦς (= παρὰ τὸ ἀληθές); — ὡς δὴ ὅμοιον τοῦτο ἐκείνῳ = ὦ! πόσον εἶναι ὅμοιον τ. ἔ. οὐδὲως εἶναι ὅμοιον (συμφωνεῖ) τοῦτο μὲ ἐκεῖνο. Διὰ τῆς φράσεως ταύτης εἰρωνεύεται καὶ χλευάζει ὁ σοφιστὴς τὸν Σωκρ. — ἐκείνῳ, ἀναφέρεται εἰς τὸ τοῦ Θρασυμάχου ὅπως μοι μὴ ἐρεῖς. — οὐδὲν κωλύει (τύπος συναίνεσεως) = δὲν πειράζει ὅτι ἀρνεῖσαι τὴν ὁμοιότητα. — τὸ φαινόμενον = ὅ,τι φαίνεται ὀρθόν. — ἄλλο τι = ἄλλο τι (γίγνεται) ἢ, πολλὰκις τὸ ἦ παραλείπεται, ὡς ἐνταῦθα, καὶ τότε τὸ ἄλλο τι ἰσοδυναμεῖ μὲ τὸ ἐρωτ. μῆριον ἄρα γε. — οὐκ ἂν θαυμάσαιμι εἴ μοι σκεψαμένῳ οὕτω δόξειεν = δὲν θὰ εἶναι παράξενον ἂν λάθω τοιαύτην ἀπόφασιν, ἀφοῦ ἐξετάσω καλὰ τὸ ζήτημα. — τί οὖν = τί θὰ εἴπης. — τί ἀξιοῖς παθεῖν; (ἀξιώ = θέλω)· ὁ πλήρης τύπος «τί ἀξιοῖς παθεῖν ἢ ἀποτίσαι;» καὶ τὸ μὲν ἀποτίσαι ἀναφέρεται εἰς τὴν χρηματικὴν ποινήν, τὸ δὲ παθεῖν εἰς τὰς λοιπὰς ποινάς. Ἡ ἐρώτησις αὕτη τοῦ Θρασυμάχου εἶναι χονδροειδής, διότι τοὺς θησαυροὺς τῆς διανοίας ἐκτιμᾷ ὡς ἀγοραῖον ἐμπόρευμα. Διὰ τῆς ἀπαντήσεώς του ὁμοῦς ὁ Σωκράτης θευμασίως ἀποκρούει τὸ ἀδέξιον κτύπημα τοῦ σοφιστοῦ, διὰ τὸν ὅποιον τὸ πᾶν σημαίνει χρήματα. Ἄξια δὲ σημειώσεως εἶναι ἡ ἀντίθεσις τῆς πλεονεξίας τῶν σοφιστῶν πρὸς τὴν ἀνιδιοτέλειαν τοῦ Σωκρ. — ἡδὺς (εἰρωνικῶς) = γόστιμος. — ἀλλὰ πρὸς τῷ μαθεῖν (= τῇ μαθήσει) καὶ ἀποτίσον ἀργύριον = νὰ μάθῃς ἀλλὰ καὶ νὰ πληρώτῃς. — ἐπει-

δάν μοι γένηται = ἐάν ἔχω. — **ένεκα ἀργυρίου** = ἀντί χρημάτων. — **πάντες εἰσοίσομεν** ὁ Γλαύκιον καὶ οἱ λοιποὶ ἀσπείζομενοι ἀναλαμβάνουν τὸ στοίχημα, πρᾶγμα τὸ ἕποισιν ἔστενεχώρησε τὸν Κάλχηδόνιον σοφιστὴν τόσον ὥστε ἐζήτησε γὰ ὑπεκφυγή διὰ τοῦ πάνυ γε...ἴνα.. — **ἀπειρημένον αὐτῷ εἶη** ἀνακολουθία, ὡς ἐάν, ἀντι τοῦ μὴ εἰδῶς μηδὲ φάσκων, προηγεῖτο **εἰ μὴ τις εἰδείη μηδὲ φάσκοι**. — **οὐ φαῦλος** = οὐκ εὐκαταφρόνητος, σπουδαῖος. — **λέγω** = ἀπαντῶ. — **φθονῶ** (μετ' ἀπαρεμφ.) = ἀρνοῦμαι ἐκ φθόνου. — **μὴ... ποίει, ἐμοὶ χαρίζου, μὴ φθονήσης**, τρεῖς διάφοροι τύποι παρακλήσεως.

Κεφ IB'.

Εὐδοκιμῶ = ἐπισητῶ τὴν ἐπιδοκιμασίαν τῶν ἀκρατῶν. — **φιλονικῶ πρὸς τι** = ἐπιμένω, κάμνω θόρυβον (φασκαρίες) ἵνα ἐπιτύχω τι. — **συγχωρῶ** = ὑποχωρῶ. — **αὕτη** = αὕτη εἶναι ἐκεῖνη ἢ γνωστὴ. — **καὶ τούτων** = καὶ δι' αὐτά. — **μηδὲ χάριν ἀποδιδόναι** ὑπενημιρίζει εἰς τὸν Σωκρ. τὸ ἀνωτέρω ἀπότισον ἀργύριον. — **ὅτι μὲν μανθάνω...** Ὁ Σωκρ. περιφρονῶν τοὺς ὕβριστικούς λόγους τοῦ σοφιστοῦ χωρίζει λογικῶς τὰ λεχθέντα καὶ ἀποκρίνεται ὅτι ἀληθῆ μὲν λέγει ἔσον ἀφορᾶ τὸ **μανθάνειν**, ψεύδεται δὲ ἔσον ἀφορᾶ τὸ **ἀποτίνειν**. — **ἀκουε δὴ** πανηγυρικὴ προειδοποίησις σπουδαίας ἀνακοινώσεως. — **ὁ κρείττων** = ὁ ἰσχυρότερος· ἐτέθη δὲ κατὰ γεν. διότι ἢ λ. **συμφέρον** λαμβάνεται ὡς οὐσιαστικόν. — **τί οὐκ ἐπαινεῖς;** ἢ φράσις περιέχει ἔντονον πρόκλησιν. Ὁ σοφιστὴς δίδων τὸν ὄρισμὸν τοῦ δικαίου ἀπαιτεῖ χλευαστικῶς διὰ ταύτην τοῦ τὴν συνεισφοράν ἀμέσως εὐχαριστίας. — **οὐκ ἐθελήσεις**, δηλ. ἐκ φθόνου. — **ἐάν μάθω** = ἂν καταλάβω. — **λέγω** = ἐννοῶ. — **καὶ τοῦτο** = καὶ μὲ τοῦτο. — **εἰ Πουλυδάμας...** ἐνῷ ὁ σοφιστὴς κομπάζει νομίζων ὅτι δὲν δύναται ὁ Σωκρ. γὰ εἶπη τι κατὰ τοῦ ὀρισμοῦ του, ὁ Σωκρ. διὰ τοῦ φαιδρωτάτου παραδείγματος τοῦ Θεσσαλοῦ παγκρατικιστοῦ πλήττει αὐτὸν καιρίως, ὡς φανερώνουν οἱ ὕβριστικοὶ λόγοι του «**βδελυρός... ἢ ἂν κακουργήσῃς**». — **Πουλυδάμας** (Θεσσαλ. τύπος ἀντὶ Πολυδάμας), παγκρατικιστῆς, ὑπερμεγέθης, **δς ἐν Πέρσῃσι παρ' Ὡχῶ γενόμενος τῷ βασιλεῖ λέοντα ἀνεῖλε καὶ ὠπλισμένους γυμνὸς κατηγωνίστατο** (Σχολ.). Ἐνίκησεν ἐν Ὀλυμπίᾳ εἰς τὸ παγκράτιον τὸ 408 π. Χ. — **πρὸς τὸ**

σῶμα = πρὸς διατήρησιν τῶν σωματικῶν δυνάμεων. — ἐκείνου, γεν. συγκριτική. — βδελυρός = σιγαμερός, ἄστος. — γὰρ (βεβαιωτ.) = ἀληθῶς. — ταύτη..ἦ = οὕτως ὥστε. — ὑπολαμβάνεις, δηλ. τὸν λόγον. — κακουργῶ = διαστρέφω τὸν λόγον διὰ τῆς ἐφαρμογῆς σοφιστικῶν τεχνασμάτων καὶ ἀπατηλῶν μέσων. — εἶτα, τίθεται εἰς ἐρωτήσεις ἐκφραζούσας ὀργήν· εἴτ' οὐκ οἶσθα ; = λοιπὸν δὲν ζεύρεις ; — οὐκοῦν τοῦτο κραιεῖ (= κραιεῖτόν ἐστι)... τὸ ἄρχον ; = λοιπὸν τοῦτο εἶναι ἰσχυρότερον τὸ ἔχον τὴν κυβέρνησιν (οἱ ἄρχοντες) ; — τὸ ἄρχον προεξαγγέλλεται διὰ τοῦ τοῦτο, ὅπως καὶ κατωτέρω τοῦτο δίκαιον.. τὸ σφίσι ξυμφέρον. — θέμεναι ἀπέφηαν = ἀφ' οὗ θέσου, ὀρίζουν. — τῷ ὀρθῶς λογιζομένῳ = διὰ τὸν ὀρθῶς σκεπτόμενον. — νῦν ἔμοιθον : ἐκφρασις δηλοῦσα μετ' ἐμφάσεως ὅτι φθάνει τις εἰς συμπέρασμα, τὸ ὁποῖον ὁ ἄλλος ὡς γνώμην του προηγουμένως ἐξέφρασε, — πρόσσεσι = προσετέθη. — αὐτοῦθι. = εἰς τὸν τωρινὸν ὀρισμὸν σου. — σμικρὰ γε ἴσως· μὲ ἰδιάζουσαν εἰρωνείαν ἐλέχθη.

Κεφ. II'.

Ταῦτ' ἔσται = αὐτὸ (θὰ κάμω). — οὐ.. μέντοι ; ἀναμένει μετὰ βεβαιότητος καταφατικὴν ἀπάντησιν. — οἷοί τι καὶ ἁμαρτεῖν ; = τοιοῦτοι, οἷοι (ὥστε) καὶ ἁμαρτεῖν τι ; — ὀρθῶς, δηλ. νόμους τιθέναι. — τὰ ξυμφέροντα = νόμους συμφέροντας. — τί λέγεις σύ ; (= μωρὲ τί λέγεις ;) Ἡ ἐρώτησις αὕτη ἐκφράζει τὴν πρᾶγματικὴν ἐκπλήξιν τοῦ σοφιστοῦ καὶ οὐχὶ προσποιητὴν ὡς συνήθως ἔπραττον οἱ Ἀθηναῖοι προσπαθοῦντες διὰ τῆς ἐκπλήξεως τῶν νὰ συγχύσουν τὸν ἀπέναντι. "Οἱ δὲ οὕτως ἔχει δεικνύεται ἀπὸ τὰ κατωτέρω· καίτοι δηλ. ὁ Σωκράτης εὐρύτερον ἀναπτύσσει τὴν γνώμην του, ὁ ἐκπεπληγμένος σοφιστὴς δὲ ἀντιτείνει προσάγων ἀποδείξεις διὰ τὸ ἐναντίον ἀλλὰ συγκατανεύει ἀτόλμως διὰ τοῦ οἶμαι ἔγωγε. Ἐνεκα τούτου ἀμέσως ὁ Σωκρ. δηκτικῶς ἐπαναλαμβάνει τὸ αὐτὸ ῥήμα (οἴου τοίνυν) καὶ ὀλίγον κατωτέρω εἰρωνικῶς προσφωνεῖ αὐτόν, ὃ σοφώτατε· τοιοῦτοτρόπως κτυπηθεὶς εἰς τὸ στόμα ὁ ἀδέξις σοφιστὴς οὐδὲν δύναται νὰ ἀπαντήσῃ. — οὐχ ὠμολόγηται = δὲν συνεφωνήσαμεν. — διαμαρτάνω τοῦ ἐμοὶ βελτίστου = ἀστοχῶ τὸ συμφέρον μου. — τοῖς ἀρχομένοις = διὰ τοὺς ἀρχομένους. — οἴου τοίνυν...ἦ

προστακτικὴ οἴου διὰ τὸ πραγματοποιεῖται οἶμαι. — κατὰ αὐτοῖς = ἐναντία πρὸς τὸ συμφέρον τῶν. — τοῖς δέ, δηλ. ἀρχομένοις. — οὐκ ἀναγκαῖον (ἔστι) συμβαίνειν αὐτὸ οὕτως, δίκαιον εἶναι ποιεῖν τὸναντίον ἢ ὃ σὺ λέγεις; — συμβαίνει οὕτως = προκύπτει ἔτσι ἀκριβῶς. — εἶναι = ὅτι εἶναι. — ἔφη ὁ Πολέμαχος· ἢ ἀνάμειξις εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ Πολεμάχου καὶ τοῦ Κλειτοφῶντος εἶναι μία διακοπή, εἶναι ἓν ἐπεισόδιον μικρὸν τὸ ὅποιον χρησιμεύει πρὸς ἀνακούφισιν τῶν ἀκρατῶν. — μαρτυροῦ τινι = παρέχω ὑπὲρ τίνος τὴν μαρτυρίαν μου. — ἐὰν αὐτῷ μαρτυρήσης = βέβαια ἔτσι πρέπει νὰ εἶναι, ἂν ἕνας ἄνθρωπος καθὼς σὺ πάρῃ τὸ μέρος του. — ὁ Κλειτοφῶν· ἀντὶ τοῦ διδασκάλου Θρασύμου λαμβάνει τὸν λόγον ὁ μαθητὴς Κλειτοφῶν. — δεῖται, δηλ. ὁ Σωκράτης. — τὸ γὰρ τὰ Ἐθρασύμαχος· εἶναι λόγοι τοῦ Κλειτοφῶντος. — ταῦτα δὲ ἀμφοτέρω = ταῦτα τὰς ἀρχάς, τὰ ἀξιώματα. — ἐκ τούτων τῶν ὁμολογιῶν... = ἐκ δὲ τούτων τῶν ὁμολογιῶν ἐξάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι... — ἀλλά... ἔλεγε = ἀλλὰ λέγων ὁ Θρασύμαχος τὸ συμφέρον τοῦ κρείττονος ἐννοεῖ. Διὰ τούτων ὁ Κλειτοφῶν ζητεῖ νὰ δώσῃ λαβὴν εἰς τὸν ἀφῶνον σοφιστήν, ἵνα ἐπαναλάβῃ τὴν συζήτησιν. Ὁ δὲ Σωκράτης ἀποδέχεται τὴν ἐριμηνεῖαν ταύτην καὶ παρορμᾷ τὸν Θρασύμην νὰ ὁμιλήσῃ ἐκ νέου. — ποιητέον εἶναι, ἐνν. ἔλεγε. — ἀλλ' οὐχ οὕτως = καὶ ἀλλὰ δὲν ἔλεγεν οὕτω. — οὐδὲν διαφέρει = δὲν πειράζει. — ἀποδέχομαι τινος βλ. Κεφ. 4.

Κεφ. ΙΔ'.

Ἡμισία = καθόλου. — γὰρ, βεβαιωτ. — ἐν τοῖς λόγοις = εἰς τοὺς λόγους σου. — συκοφάντης· διὰ τοῦ ἀγροίκου τούτου ἀστεϊσμοῦ ὁ Θρασύμαχος, ὁ ὅποιος ἐν τῇ μεταξὺ συνήλθε καὶ ἐσκέφθη, ζητεῖ νὰ ὑπεκφύγῃ καὶ νὰ ἀνοίξῃ πάλιν διὰ τὸν ἑαυτὸν τοῦ δρόμον. — αὐτίκα· διὰ τούτου εἰσάγεται ἐνίστη παραδειγμα. — ἐπεὶ αὐτίκα = διότι διὰ νὰ (μὴ πάω μακριά) φέρω ἀμέσως παραδειγμα. — καὶ αὐτὸ τοῦτο δ = ἀκριβῶς ὡς πρὸς τοῦτο δ (=εἰς τὴν περίστασιν καθ' ἣν ἀμαρτάνει, ἐφ' ὅσον ἀμαρτάνει). — κατὰ ταύτην τὴν ἀμαρτίαν = ἐφ' ὅσον σφάλλει. — λέγω τῷ ῥήμαι = ἐκφράζω ἐπὶ λέξει (=συνήθως), πρβλ. 341 Β τὸν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἢ τὸν ἀκριβεῖ λόγῳ. — τὸ δ' ἕκαστος (=ἀλλὰ πράγματι ἕκαστος)· τὸ δὲ εἰσάγει τι ἀντίθετον πρὸς τὰ

προηγούμενα. — καθ' ὅσον τοῦτ' ἔστιν = ἐφ' ὅσον εἶναι τοῦτο (οὐχὶ κατὰ τὴν συνήθη ἔκφρασιν ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀκριβολογίαν). **προσαγορεύω τινά τι** (ὀνομάζω) = ἀποδίδω εἰς τινά τι. — **ἐπιλιπούσης** = ὅταν τὸν ἀφήσῃ. — **δημιουργός** = τεχνίτης. — **ἐν ᾧ οὐκ ἔστι** = ὅποτε δὲν εἶναι. — **ὅταν ἄρχων ἢ** λείπει τὸ ἢ **δημιουργός ἢ σοφός** ἢ ἔλλειψις αὕτη εἶναι συνήθης παρὰ Πλάτωνι. — **ἄρχων οὐδεὶς ἀμαρτάνει ὅταν...**, ὁ Θρασύμ. στηριζόμενος εἰς τοῦτο ἐπανέρχεται θριαμβευτικῶς εἰς τὸν ὄρισμόν του **δίκαιον λέγω τὸ τοῦ κρείττονος ποιεῖν συμφέρον**. Ὁ Πλάτων ὅπως πάντας τοὺς σοφιστὰς οὕτω καὶ τὸν Θρασύμαχον εἰκονίζει ὡς ἄνθρωπον ἔτοιμον πάντοτε νὰ κατάγῃ θρίαμβον. — **ἀλλὰ πᾶς γ' ἂν εἴποι** = ἂν καὶ πᾶς τις συνήθως ἤθελεν εἶπει. **Ἐξ ἀρχῆς** βλ. 339 A (Κεφ. 12).

Κεφ. ΙΣ'.

Δοκῶ σοι συκοφαντεῖν. Ὁ Σωκράτης πράττει ὡς νὰ ἤθελε νὰ ὑπερασπίσῃ τὸν ἀντίπαλόν του κατὰ τῶν συκοφαντῶν. Ὁ δὲ Θρασύμ. νομίζων ὅτι ὁ ζητῶν συγγνώμην Σωκρ. ὑποχωρεῖ, ὑπερβαίνεται ἀμέσως (**οὔτε γὰρ ἂν με λάθοις κακουργῶν οὔτε...**). — **κακουργοῦντα**, ἢ μετοχή ἐκφράζει τὸν σκοπόν. — **κακουργῶ τινά** = παγιδεύω τινά. — **καὶ οὐδὲν γέ σοι πλέον ἔσται** = ἀλλὰ τίποτε ἐκ τούτου δὲν θὰ κερδίσῃς (= τίποτε μὲ αὐτὸ δὲν θὰ κατορθώσῃς). — **μὴ λαθῶν** = φανερά. — **βιάζομαι τινά τῷ λόγῳ** = διὰ τοῦ λόγου βιάζω τινά ὥστε νὰ ὑποχωρήσῃ. — **ἐγγίγνεται τι ἡμῖν** = παρουσιάζεται τι κατὰ τὴν συζήτησίν μας. — **διορίζομαι** = ὀρίζω σαφῶς. — **ποτέρως** = πῶς (κατὰ τίνος ἐκ τῶν δύο τρόπων). — **ὡς ἔπος εἰπεῖν**, συνήθως εἶνε κολαστικόν· χαρακτηρίζει δηλ. ἐκεῖνο εἰς τὸ ὅποιον ἀνήκει ὡς ἀνακριβές τι. — **ὡς ἔπος εἰπεῖν** = ὁ μὲ τὴν συνήθη σημασίαν τῆς λέξεως (ἄνευ ἀκριθείας). Ἀντίθετον τούτου εἶναι **ὁ ἀκριβεὶς λόγος** = ὁ μὲ τὴν αὐστηρὰν σημασίαν τῆς λέξεως (μὲ ἀκριβολογίαν). — **κρείττονος ὄντος**, αἰτιολ. μτχ. — **τῷ ἀκριβεστάτῳ** ἄνευ ἀνάγκης μετεχειρίσθη τὸν ὑπερθετικόν. — **οὐδὲν σου παρίεμαι** = οὐδεμίαν εὐνοίαν ζητῶ ἀπὸ σέ. — **οὐ (φόβος) μὴ οἶός τ' ἦς** = δὲν ὑπάρχει φόβος μήπως δυνηθῆς νὰ πράξῃς τοῦτο (= ἀσφαλῶς δὲν θὰ δυνηθῆς νὰ πράξῃς τοῦτο). — **ξερεῖν** (= **ξυρίζειν**) **λέοντα**· παροιμία λεγομένη ἐπὶ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἐπιχειροῦν ἀδύνατα ἢ τι

ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ των. — οὐδέν εἰμι = δὲν ἀξίζω τίποτε (οὐδὼς εἶμαι ἱκανός). — ἄδην (ἐπίρρ. τροπ.) = ὑπὲρ ἀρκετά. — ναύτης = ὃς πλεῖ ἐν τῇ νηϊ. — οὐδὲν τοῦτο ὑπολογιστέον = δὲν πρέπει νὰ λάβωμεν τοῦτο ὑπ' ὄψιν. — οὐ κατὰ τὸ πλεῖν... ἀλλὰ κατὰ τὴν τέχνην, προσδιορ. τῆς αἰτίας. — ἐκάστῳ τούτων (λατρῶν, κυβερνητῶν) = δι' ἕκαστον ἐκ τούτων. — ἐπὶ τούτῳ, σημ. σκοπόν. — πέφυκα = εἶμαι ἐκ φύσεως προωρισμένος. — τέλος = αὐτάρκης· ἀντίθετον τούτου πονηρός = ἀνεπαρκής, ἐλαττωματικός. Ἡ πονηρία τοῦ σώματος ἐκδηλοῦται εἰς τὰς ἀσθενείας. — πῶς τοῦτο ἐρωτᾷς; = τί ἐγνοεῖς μὲ αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν. — ὥσπερ = ὡς π. χ. — ἔσθ' ὅ,τι (= καθ' ὅ,τι) = καθ' οἰανδήποτε σχέσιν. — ἀρετῆ = δεξιότης ἢ ἰδιότης. — διὰ ταῦτα = ἔνεκα τούτου. — ἐπ' αὐτοῖς δεῖ = δι' αὐτὰ χρειάζεται. — εἰς ταῦτα, δηλ. τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἀκοήν. — ἀπέραντον = ἐπ' ἀπειρον. = ἐπὶ τὴν πονηρίαν = εἰς τὰς ἐλλείψεις. — σκοπεῖν (= ἐρευνᾶν)· τὸ ἀπαρέμφ. φανερώνει τὸν σκοπὸν πρὸς συμπλήρωσιν τῶν προηγουμένων. — οὐσα = ἐνῶ εἶναι. — ὀρθός = τέλειος. — ἔωσπερ ἂν ἦ ἐκάστη ἀκριβὴς ὅλη ἢ περ ἔστί; = ἐφ' ὅσον ἐκάστη εἰς ὅλην τὴν περιοχὴν (ἐκτασίαν) τῆς εἶναι τελεία κατὰ τοῦτο, τὸ ὅποιον αὕτη εἶναι (ἀφορᾷ αὐτὴν); — τῷ ἀκριβεῖ λόγῳ· ἢ τροπικῆ αὕτη δοτικῆ ἐκφράζει τὸν κανόνα, κατὰ τὸν ὅποιον κρίνεται ἢ ἐξετάζεται τι. — κρατῶ = ἐξουσιάζω. — καὶ μάλα μόγις = ἂν καὶ μὲ μεγάλην δυσκολίαν. — μάχομαι περὶ τι = φέρω ἀντιρρήσεις εἰς τι. — ἄλλο τι, βλ. 337 C. (κεφ. 11). — ἀκριβής = πραγματικός. — ᾧ ἂν αὐτὸς δημιουργῆ = τοῦ ὑποκειμένου εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του. — βλέπω = ἀποβλέπω. — πρὸς ἐκεῖνο καὶ τὸ... = πρὸς ἐκεῖνον καὶ πρὸς τὸ συμφέρον ἐκεῖνου. — ἐκεῖνο, κατ' οὐδ., διότι καὶ τὸ τῷ ἀρχομένῳ εἶναι οὐδέτερον.

Κεφ. ΙΣΤ'.

Ὁ τοῦ δικαίου λόγος = ὁ περὶ τοῦ δικαίου ὀρισμός. — περιδίστημι εἰς τι = μεταπίπτω, καταντῶ εἰς τι. — τίτθη = τροφός. — κορυζῶ (— ἄω) = τρέχει ἢ μύξα μου (ὅπως τῶν μικρῶν παιδιῶν), μοραίνω (μεταφ.). — ἀπομύττω = βγάζω τὴν μύξα μου. — ὃς = διότι σύ. — αὐτῇ = ἐξ αἰτίας αὐτῆς, δηλ. τῆς τίττης. Τὸ σκῶμμα τοῦ Θρασυμάχου ἐνταῦθα καθίσταται

πολύ δηγκτικόν, καθόσον ἢ πρὸς τὸ σκέπτεσθαι ἀδεξιότης τοῦ Σω παραβάλλεται πρὸς τὴν ἀνικανότητα μικροῦ παιδός, ὁ ὁποῖος ἀδυνατεῖ νὰ καθαρῖσῃ τὴν μύτην του καὶ περιμένει τὴν τροφὸν του. — **γιννώσκω** = διακρίνω. — **οὐτι δὴ τί μάλιστα;** δηλ. **ἔστι** = διὰ ποίαν αἰτίαν τάχα; — **ὠφελήσονται**, ἔχει παθητικὴν σημασίαν. — **οὕτω πόρρω** ἡμῖν **περὶ τοῦ δικαίου** (= τόσον μακρὰν εἶμαι ἀπὸ τὸ δίκαιον) = τόσον ἠπατημένος εἶμαι ὡς πρὸς τὸ δίκαιον. — **δικαιοσύνη**, ἢ ὑπὸ τῶν κατωτέρων ἀσκουμένη, διότι ἢ ὑπὸ τῶν κρείττωνων χαρακτηρίζεται ὡς **ἀδικία**. — **οἰκεία βλάβη** ἀντιτίθεται εἰς τὸ **ἀλλοτρίον ἀγαθόν**, καθὼς τὸ **πειθομένου καὶ ὑπηρετοῦντος** εἰς τὸ **κρείττονος καὶ ἄρχοντος**. — **τοῦ τυράννου**, δηλ. **οἰκείον μὲν ἀγαθόν, ἀλλοτρία δὲ βλάβη**. — **εὐθδικός** = καλόγνωμος, ἄκακος. — **δίκαιος ἀνὴρ**, ὅπως βεβαίως ἐννοεῖ αὐτὸν ὁ Θρασύμαχος. — **ξυμβολαίοις**, βλ. 333 B, (κεφ. 7). — **εἰσφορά**, ἕκτακτος φόρος ἐν Ἀθήναις διὰ πολεμικὰς ἀνάγκας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς περιουσίας. — **μοχθηροτέρως ἀντὶ μοχθηρότερον** ὁ συγκριτικὸς οὗτος τύπος εἶναι συνήθης παρὰ Πλάτωνι. — **ἀπέχθισθαι**, προϋποθέτει ἐνεστώτα. — **ἀπέχθομαι** = ἀπεχθάνομαι. — **ὄνπερ νῦν δὴ ἔλεγον**, βλ. ἀνωτ. **δίκαιος ἀνὴρ ἀδίκου πανταχοῦ ἔλατιον ἔχει**. — ἢ **τὸ δίκαιον**, δηλ. **εἶναι συμφέρει τῷ δικαίῳ**. — **ἀδικῆσαι οὐκ ἂν ἐθέλοντας**, ὁ σύνδ. **ἂν** εἰς τὸ ἐθέλοντας. — **ξυλλήβδην**, ἀντιτίθεται εἰς τὸ **κατὰ σμικρόν**. — **λάθρα καὶ βία** δηλοῦσι δύο διαφόρους τρόπους τοῦ ἀφαιρεῖσθαι. — **οἱ κατὰ μέρη ἀδικοῦντες τῶν τ. κ.** = οἱ κατὰ μέρος τῶν τοιούτων **κακουργημάτων ἀδικοῦντες** — **κατὰ μέρος** = χωριστὰ ἕκαστον. — **ἐπειδὴν δέ τις... κέκληνται... αὐτόν**, (δηλ. **τὸν τύραννον**): παρατηρητέα ἢ μεταβολὴ τοῦ ἀριθμοῦ, — **πρὸς τοῖς χρήμασιν...** ἀνδραποδισάμενος, ζευγμα. — **καὶ αὐτοῦς**, δηλ. τοὺς πολίτας. — **αἰσχροῦ δνόματα**, δηλ. ἀνδραποδιστικά, ἐερόσυλοι κτλ. — **ἱκανῶς γιγνομένη** = εἰ **ἱκανῶς γίννεται** = εἰ τελεωτάτη ἔστι (πρὸλ. ἀνωτέρω).

Κεφ. ΙΖ'. οὐδὲ γὰρ νοῦν οὐδὲ σῶμα

Βαλανεὺς = ἐπιστάτης τοῦ λουτροῦ. — **κατανιῶ (εἰ)** = χύνω γὰρ ἄφθονον ἐπὶ ἐνὸς ἀνθρώπου (καθὼς εἰς τὸ λουτρόν). — **ἄθροός καὶ πολὺς** = μεγάλη πλημμύρα. — **ἐμβαλῶν** τοὺς λόγους λίαν κομψῶς συγκρίνει ὁ Σωκράτης μὲ βέλγη. — **διαγωγῆ**

βίου = ὁ τρόπος τοῦ ζῆν, ὁ κανὼν τοῦ βίου. — **διάγομαί τι** = ἀκολουθῶ τινά. — **λυσιτελεστάτην ζωὴν ζῶ** = ἔχω τὴν μεγαλύτεραν ὠφέλειαν εἰς τὴν ζωὴν μου. — **ἐγὼ γὰρ οἶμαι τοῦτι ἄλλως ἔχειν**; = σκέπτομαι μήπως ἐγὼ ἄλλως πως περὶ τούτου; (ἐρώτησις τοῦ Θρασυμάχου χλευαστική). — **ἔοικας**, δηλ. **οἶσθαι τοῦτο ἄλλως ἔχειν**. — **ἦτοι** = ἦ. — **ἔοικας... ἦτοι... φροντίζειν** τὸ νόημα εἶναι ἢ τὸ πρᾶγμα δὲν σοῦ φαίνεται τόσον σπουδαῖον ἢ δὲν φροντίζεις... — **οὔτοι κακῶς σοι κείσεται** = θεδαίως δὲν θὰ ζημιωθῆς. — **τὸ γ' ἐμὸν** = ὅσον ἀφορᾷ ἐμὲ τοῦλάχιστον. — **ἢ τῷ λανθάνειν ἢ τῷ διαμάχεσθαι**, πρβλ. 344 Α (κεφ. 16) **καὶ λάθρα καὶ βίᾳ**. — **πεῖθει**, ὑποκ. **τοῦτο**, δηλ. τὸ **δύνασθαι ἀδικεῖν**. — **πέπονθεν**, ἀπὸ τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν ὁ λόγος σου εἰς τοὺς ἀκροατὰς ἔκκε. — **περὶ πλείονος ποιοῦμαί τι** = προτιμῶ τι. — **ἐνθῶ τὸν λόγον**, ἢ μεταφορὰ ἐκ τῆς τροφοῦ ἢ ὁποῖα φέρει τὴν τροφήν εἰς τὸ στόμα τοῦ παιδός. — **μὴ σύ γε**, τύπος ἀπολύτου ἀρνήσεως. — **μετατίθεμαι** = μεταβάλλω γνώμην καὶ ἰσχυρίζομαι ἄλλο τι. — **τὸ πρῶτον**, 341 (κεφ. 14). — **ὑστερον** 343 Β (κεφ. 16). — **καὶ μέλλοντα ἐστιάζεσθαι**, ἐπεξηγεῖ τὸ **δαιτυμόνα τινά**. — **ἢ αὖ πρὸς τὸ ἀποδόσθαι** = ἢ καὶ πρὸς τὴν πώλησιν. — **ἐμπορίζω τινί τι** = πωρῶ εἰς τινά τι. — **ἐμπορίζομαι τι** = ἀποκτῶ τι. — **τούτω**, δηλ. **ἐφ' ᾧ τέταται**. — **ᾤμην**, ἔλ. 342 Β (κεφ. 15). — **ιδιωτικὴ ἀρχή**, εἶναι γενικῶς ἢ ἐπιστήμη ἢ τέχνη τὴν ὁποίαν ἐξασκᾷ τις. — **οὔκ**, δηλ. **οἶομαι**.

Κεφ. ΙΗ'.

Τὰς ἄλλας ἀρχάς, δηλ. τὰς **ιδιωτικάς**. — ὡς . . **ἐσομένην**, αἰτιατ. ἀπόλυτος. — **τούτω ἐτέραν εἶναι** = ὅτι κατὰ τοῦτο εἶναι διάφορος. — **δόξα** = γνώμη, πεποιθήσις. — **περαίνω** = κατορθώνω, φθάνω εἰς συμπέρασμα. — **μισθωτικὴ**, καὶ ταύτην ὁ Πλάτων εἰς τὰς τέχνας τάσσει. — **ὑποτίθεμαι** = θέτω ὡς ἀρχήν. — **οὐδέ γε τὴν μισθωτικὴν**, δηλ. **καλεῖς ἰατρικὴν**. — **μισθαργῶ** (= ἔω) = ἐργάζομαι ἐπὶ μισθῷ. — **προσχερῶμαί τι** **τῷ αὐτῷ** = μεταχειρίζομαι προσέτι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. — **φαμέν δέ γε... γίγνεσθαι αὐτοῖς** = **φαμέν δέ γε τὸ ὠφελεῖσθαι τοὺς δημιουργοὺς μισθὸν ἀρτυμένους γίγνεσθαι αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ προσχερῆσθαι τῇ μ. τ.** — **μόρις**, ἔλ. 342 C. (κεφ. 15). — **ἔσθ'**

δ.τι, βλ. 342 Α (κεφ. 15). — ἄρτι, βλ. 345 Ε (κεφ. 17). — μεταχειρίζομαι τι = ἀναλαμβάνω τι. — τῷ ἀρχομένῳ, ἀντιτίθεται πρὸς τὸ αὐτῷ. — ζημία = τιμωρία. — ἀρχη, ἀντὶ ἀρχωσι.

Κεφ. ΙΘ'.

Καὶ ὡς ἐν μισθοῦ μέρει... = καὶ πῶς ὡς ἐν (τρίτον) εἶδος μισθοῦ ἔχεις χαρακτηρίσει. — ἐπιεικῆς = κόσμιος, ἐνάρετος. — φαερῶς πράττομαι μισθὸν = φανερὰ λαμβάνω μισθόν. — αὐτοὶ = μόνοι των (χωρὶς νὰ παραχωροῦν αὐτὸν οἱ συμπολιτῆται των). — κλέπται = σφετεριστῆται (δημοσίων χρημάτων). — τῆς ζημίας μεγίστη τό... = ἡ μεγίστη δὲ ζημία εἶναι τὸ νὰ ἀρχεταί τις... — εὐπαθῶς = διάγω βίον τερπνόν. — ἐπιτρέψαι, δηλ. τὸ ἀρχεῖν. — γίγνεται πόλις ἀνδρῶν ἀγαθῶν = ὑπάρχει πόλις ἀποτελουμένη ἀπὸ ἀγαθοῦς πολίτας. — περιμάχητος = περιζήτητος. — τῷ ὄντι, ἀναφέρεται εἰς τὸ οὐ πέφυκε. — συγχωρῶ τινι = συμφωνῶ μὲ τινά. — ἀλλὰ τοῦτο...σκεψόμεθα; διὰ τῆς φράσεως ταύτης ὁ Σωκρ. μὲ εὐγενῆ τρόπον ὑποδεικνύει ὅτι ἡ περὶ δικαίου θεωρία τοῦ Θρασυμάχου τελείως ἀνηρέθη καὶ δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη περαιτέρω συζητήσεως. Προχωρεῖ δὲ εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὑπὸ τοῦ σοφιστοῦ λεχθέντος ὅτι ὁ βίος τοῦ ἀδίκου εἶναι καλύτερος καὶ ἐπικερδέστερος ἢ ὁ τοῦ δικαίου. — αἰροῦμαι = προτιμῶ. — ἄρτι, βλ. 343 Δ (κεφ. 16). — διέρχομαι τι = ἀναφέρω τι. — τῷ τοῦ ἀδίκου, δηλ. βίῳ. — αὐτὸν πείθωμεν, ἂν δυνώμεθα πη ἐξευρεῖν, ὡς = νὰ δοκιμάσωμεν μήπως εὕρωμεν κανένα τρόπον νὰ τὸν πείσωμεν, ὅτι. — ἀντικατατείνω = (ἐναντίον ἐκτείνω), ἀντιτάσσω, δισχυρίζομαι τὸ ἐναντίον. — καὶ αὐθις οὔτος, δηλ. λέγη λόγον. — διακρίνω = ἀποφασίζω. — ἀνομολογούμενοι πρὸς ἀλλήλους = συνεννοούμενοι πρὸς ἀλλήλους. — ὁποτέρως... = κατὰ ποῖον ἐκ τῶν δύο τρόπων σοῦ ἀρέσκει;

Κεφ. Κ'.

Τέλειος = ἐντελής (πρβλ. 344 Α κεφ. 16). — τὸ μὲν... τὸ δέ, κατ' οὐδ. γένος, καίτοι ἀναφέρεται εἰς θηλυκὰ (ἀδικίαν, δικαιοσύνην) πρβλ. 348 Ε αὐτό. — εἰκός γε = ὑποθέτω (ἐλέγχθη μὲ εἰρωνείαν). — ὧ ἦδιστε = ἔξυπνε. — ἐπειδὴ καὶ λέγω, πρβλ. 344 Α (κεφ. 16). — ἀλλὰ τί μὴν; = ἀλλὰ τί λοιπόν; —

γενναία εὐήθεια = μεγάλη βλακία. — **εὐβουλίαν** ὁ Θρασύμαχος δὲν σταματᾷ εἰς τὴν ἠθικὴν ἀποψιν τοῦ Σω. καὶ τὴν ὀνομάζει **εὐβουλίαν**. — **φρόνιμοι... καὶ ἀγαθοί**, ὁ Σω. ἐνταῦθα συμπαραθέτει τὴν **σοφίαν** καὶ τὴν **ἀρετὴν**, συνεπῶς δὲν χωρίζει τὴν περιοχὴν τοῦ **ἀγαθοῦ** ἀπὸ τὴν τοῦ **ὠφελίμου**. — **ὑφ' ἑαυτοὺς ποιεῖσθαι** = ὑποτάσσειν. — **ἐν ἀρετῆς καὶ σοφίας μέρει τίθῃμι τὴν ἀδικίαν** (= λογαριάζω τὴν ἀδικίαν μεταξὺ τῆς ἀρετῆς καὶ σοφίας) = θεωρῶ τὴν ἀδ. ἀρετὴν καὶ σοφίαν. — **στερεώτερον** = ὁ στερεώτερος ἰσχυρισμὸς σου. — **αὐτὸ** = τὴν ἀδικίαν. — **λέγειν τι**, πρὸς καταπολέμησιν τῆς γνώμης σου. — **κατὰ τὰ νομιζόμενα** = (ἀκολουθοῦντες) κατὰ τὴν συνήθη ἀντίληψιν περὶ τοῦ πράγματος. — **προσετίθεμεν**, κατὰ τὰ νομιζόμενα. — **μαντεύομαι** = ὑποπτεύω. — **ἀποκινῶ** = διστάζω. — **ἐπεξέρχομαι σκοπούμενος τῷ λόγῳ** = προχωρῶ περαιτέρω ἐξετάζων διὰ τοῦ λόγου (τῆς συζητήσεως). — **ἀτεχνῶς** = ὅπως διόλου. — **τὰ δοκοῦντα** = αἱ ἰδέαι, ἐκεῖνα πού φρονεῖς. — **τὸν λόγον ἐλέγχω** = ἀναιρῶ τὸ λεχθέν. — **ἀστεῖος** = γελοῖος. — **ὡσπερ νῦν** = καθὼς τώρα τὸν παραδέχομαι. — **οὐδὲ τῆς δικαίας (πράξεως)** : ἡ ἐπίδοσις εἶναι πρὸς τὸν δίκαιον. — **καὶ ἀξιοὶ ἄν**, τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀνέλαθε τὴν θέσιν τοῦ προηγουμένου **ἐθέλοι ἄν**. — **τοῦ δὲ ἀδίκου** δηλ. **ἀξιοὶ πλέον ἔχειν**. — **ἀμιλλήσεται**, μέσ. μέλλ. τοῦ **ἀμιλλῶμαι** = προσπαθῶ.

Κεφ. ΚΔ'.

Ἔδδε δὴ λέγωμεν = αὐτὴ λοιπὸν εἶναι ἡ γνώμη μας. Διὰ τοῦτου συνοψίζεται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς προηγουμένης (ἐρευνῆς) συζητήσεως. — **οὐδέτερα**, δηλ. οὔτε φρόνιμος οὔτε ἀγαθός. — **ἔοικε** = ὁμοιάζει. — **τοιοῦτος... οἷσπερ** = οἷοι, οὔτοι, οἷσπερ. — **ἀλλὰ τί μέλλει** = ἀλλὰ τί ἄλλο μέλλει ; = **πῶς γὰρ οὐ** ; εἶναι εἰς τύπος καταφατικῆς ἀπαντήσεως. — **ἐ μουσικὸς καὶ κατωτέρω ὁ ἱατρικὸς παραβάλλεται πρὸς τὸν δίκαιον**, διότι πᾶσι τοῦτοις προσήκει ἐπιστήμη καὶ πράξις. — **ἀπερ φρόνιμον, ἀγαθόν** ; = καθ' ὃ φρόνιμον, θὰ εἴπῃς ἀγαθόν ; — **ἀρμόττομαι** = χορδίζω. — **ἀνεσις** = χαλάρωσις. — **πλέον ἔχειν** = κρείττονα εἶναι. — **ἐν τῇ ἐδωδῇ ἢ πόσει**, φυσικὰ εἰς τὴν διατάξιν τῆς τροφῆς ἢ τοῦ ποτοῦ, εἰς τὴν δίαιταν (πρόβλ. 332 C., κεφ. 7 ἐνθα ὀρίζεται ἡ ἱατρικὴ). — **πρᾶγμα** = ἐκτέ-

λεσις, ἀπασχόλησις. — ἡ *πράγματος* = τῆς ἑαυτοῦ ἀπασχολήσεως. — *ἐπιστήμων* : μεταχειρίζεται νῦν γενικὴν ἔννοιαν μετὰ τὰς μερικὰς *μουσικός, ἱατρικός*. — *τῷ ὁμοίῳ ἑαυτῷ* = τῷ ὁμοτέχνῳ του. — *γάρ*, βεβαιωτ. — *ἀναφαίνομαι* = (βλ. 334 A κεφ. 8).

Κεθ. ΚΒ'.

Ἐλθομαι = ἀναγκάζομαι. — *θαυμαστοῦ ὅσου* (πρβλ. 331 A, κεφ. 5 *θαυμαστός ὡς*) = παρὰ πολλοῦ· βλ. Συντ. ἀναφ. ἀντων. — *διομολογοῦμαι* = συμφωνῶ. — *κείσθω* = ὠρίσθω, ἔστω ὠμολογημένον. — *λέγειν*, ἐκτενὴ λόγον κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ *διαλέγεσθαι*. — *δημηγορῶ* = ἑμιλῶ ὡς οἱ ῥήτορες, ἵνα διὰ τεχνικῶν λόγων ἀποπλανήσω καὶ ἀπατήσω τινά. — *ταῖς γραυσίν*, πρβλ. 336 Δ, κεφ. 10, *φλυαρία, ὕθλους*. — *εἶεν ἐρῶ*, ὁ Θρασύμαχος θέλει παρὰ τὴν πεποίθησίν του, ἀπλῶς καὶ μόνον χαριζόμενος, νὰ λέγῃ ναι καὶ ὄχι, ἵνα ὁ Σω. δυνήθῃ νὰ σχηματίσῃ μέχρι τέλους τὴν ἀρχίσασαν συλλογιστικὴν του σειράν. Ἡ συμπεριφορά του ὅμως αὕτη, λέγει, δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ὡς πραγματικὴ συγκατάθεσις. — *ἀρέσκω τινί* = εἶμαι ἀρεστός εἰς τινά. — *τί ἄλλο βούλει*; = τί ἄλλο θέλεις νὰ κάμω; — *ἵνα καὶ ἐξῆς διασκεψώμεθα* (πρβλ. 346 A, κεφ. 18, *ἵνα τι καὶ περαίνωμεν*) = ἵνα κατὰ μίαν ὠρισμένην καὶ διηγετικὴν τάξιν συνεχίσωμεν τὴν συζήτησιν. — *οὐδεὶς ἂν ἔει τοῦτο ἀγνοήσειεν* = τοῦτο ἤδη πᾶς τις εὐκόλως δύναται νὰ ἐννοήσῃ. — *οὕτως ἀπλῶς*, δηλ. ὡς συνέπειαν τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων. — *ἐπιχειρεῖν δουλοῦσθαι... καταδεδουλωσθαι, πολλὰς δὲ καὶ... ἔχειν δουλωσαμένην*· τὸ αὐτὸ ῥῆμα τρεῖς φορές ἐπαναλαμβάνεται μετὰ μεγάλης ἐμφάσεως καὶ ἐκφράζει τρία διάφορα χρονικὰ σημεῖα τῆς υποδουλώσεως. — *τελεώματα*, πρβλ. 348 B, κεφ. 20 καὶ 344 A, κεφ. 16. — *ὡς ἐγὼ ἔλεγον*, πρβλ. 348 C. Δ, κεφ. 20.

Κεφ. ΚΓ'.

Ἔθνος = ἑμιλος, τάξις. — *οὐ μᾶλλον*; δηλ. *πρῶξι ἂν τι δύνασθαι*. — *διαφέρομαί τινι* = φιλονικῶ πρὸς τινά. — *ἔστω, ἐχέτω, ἔστωσαν, εὐνοχοῦ*· διὰ τῶν προστακτικῶν τούτων καὶ

ἐν γέγει διὰ τῶν συντόμων ἀποκρίσεών του ὁ Θρασύμαχος δεικνύει ὅτι ἀπλῶς κάμνει παραχωρήσεις εἰς τὸν Σω. (*χαρίζεται*) χωρὶς νὰ συμφωνῇ πλήρως πρὸς αὐτόν. — *ἐγγίγνομαι* = ἀναφύομαι, ἐνυπάρχω, παρουσιάζομαι. — *κοινῇ μετ' ἀλλήλων πράττειν* = ἀπὸ κοινοῦ νὰ πράττουν τι οὕτως ὥστε ὁ εἰς νὰ βοηθῇ τὸν ἄλλον (*ποιεῖν μετὰ πίστεως καὶ ἀσφαλείας*). — *μῶν μὴ* = δὲν ὑπάρχει φόβος μήπως. — *τοιάνδε τινά... τὴν δύναμιν οἶαν...* *αὐτὸ ποιεῖν* = ἡ δύναμις ἣν ἔχει φαίνεται ὅτι εἶναι τοιαύτη τις ὥστε... νὰ καθιστᾷ αὐτό. — *γένος*, συνων. πρὸς τὸ ἔθνος. — *πράττειν μεθ' ἑαυτοῦ*. ἰσοδύναμον πρὸς τὸ κατωτέρω *δμο-νοῦντα αὐτὸν ἑαυτῷ*. — *ἐνοῦσα* = ἐνυπάρχουσα. — *ἐργάζομαι* = κάμνω. — *εὐωχοῦμαι τοῦ λόγου* = ἀπολαύω, χαρ-ταίνω τὴν ἡδονὴν τῆς συζητήσεως. — *τοῖσδε*, εἰρωνικῶς λέγει τοῦτο καὶ ἐννοεῖ τὸν Πολέμαρχον καὶ Γλαύκωνα. — *τῆς ἐστιάσεως*, ὁ Σω. συνεχίζει τὸν λόγον μεταχειριζόμενος τὴν τοῦ Θρα-συμάχου εἰκόνα. — *ἀποπληρῶ* = ἱκανοποιῶ, εὐχαριστῶ. — *τὰ λοιπὰ* = ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ. — *οἱ μὲν γὰρ καὶ σοφώτεροι...*, ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ *μανθάνω*. τὸ ὅποσον διὰ τὴν παρένθεσιν ἐπι-φέρεται μετὰ τῶν λέξεων *ταῦτα μὲν οὖν* ὅτι οὕτως ἔχει. — *οὓς φαμεν... τοῦτο*, σχῆμα ἀνακόλουθον. Ἔπρεπε νὰ εἴπη *οὓς φαμεν... τοῦτους ἢ τὸ φάναι τινάς... τοῦτο*. — *κρημίδῃ* = ἐντελῶς. — *τίς... δικαιοσύνη* = μέρος, ὑπόλοιπον τῆς δικαιοσύνης. — *βέλτιον σκεπτέον* ὁ Σω. στρέφεται πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ σπου-δαιοτάτου διὰ τὴν διοίκησιν τοῦ θίου ἡμῶν ζητήματος, ὅτι οἱ δι-καιοὶ ζῶσι καλύτερον καὶ εἶναι εὐδαιμονέστεροι τῶν ἀδίκων. — *τὸ ἐπιτυχόν* = πρᾶγμα εὐτελές καὶ ἀτήμαντον. — *οὐ μανθάνω* = δὲν ἐννοῶ. — *θείης*, πρβλ. 348 E, κεφ. 20 *ἐν ἀρετῆς τίθης μέρει*. — *ὁ ἂν ἢ μόνω... ἢ ἄριστα*; = *ὁ (ἔργον) ἂν ποιῇ τις ἢ μόνω ἐκείνω* (δηλ. *τῷ ἑαυτοῦ ἢ ἄλλω διανοῦν*) ἢ ἄριστα; — *ἀπούσαις*, δηλ. ἂν. — *δικαίως ἂν...* *φαῖμεν εἶναι*, τὸ ἂν ἀνα-φέρεται εἰς τὸ *φαῖμεν* οὐχὶ εἰς τὸ εἶναι. — *ἀμπέλου κλημα* = κληματοβεργα. — *σμίλη* = κοπίδι (φαλτσέτα). — *ὄρεπανον* = ὀδοντωτὸν κλαδευτήρι. — *ἐπὶ τούτῳ ἐργασθέντι* = πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον κατασκευασθέντι.

Κεφ. ΚΔ'.

**Ἀρετῇ*, εἶναι ἡ δύναμις, ἡ ἱκανότης ἑνὸς οἰουδήποτε ἔντος πρὸς ἔργον τι. Οὕτω κατὰ Πλάτωνα *τῶν ὀφθαλμῶν ἀρετὴ* μὲν ἡ

ὄψις, εἰς τὴν ὁποίαν ἀντιτίθεται ἢ *τυφλότης*, ἔργον δὲ τὸ *δρᾶν*· ἐπίσης τῶν *ὄτων* ἀρετὴ μὲν ἢ *ἀκοή*, ἔργον δὲ τὸ *ἀκούειν* (πρὸλ. 342 A, κεφ. 15)· καὶ κατωτέρω τῆς *ψυχῆς* ἔργον μὲν εἶναι τὸ *ἐπιμελεῖσθαι*, *ἀρχεῖν*, *βουλευέσθαι* ἀφ' ἐνός (πνευματικῆ ἐνέργεια) καὶ ἢ *ζωῆ* ἀφ' ἐτέρου, ἀρετὴ δὲ ἢ *δικαιοσύνη*. Διὰ ταύτης ἡ ψυχὴ ἐπιτελεῖ ὀρθῶς τὸ ἑαυτῆς ἔργον καὶ φέρει οὕτω βίον εὐδαίμονα. — *ἔχε δὴ* = στάσου (θέλω νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴν σου εἰς ἓν σπουδαῖον σημεῖον). — *καὶ πῶς ἂν* δηλ. *ἀπεργάσαιντο* ; — *ἥτις αὐτῶν ἢ ἀρετῆ* = οἰαδῆποτε θεθαίως εἶναι ἢ ἱκανότης αὐτῶν. — *ὁ ἄλλω τῶν ὄντων οὐδ' ἂν ἐνὶ πράξαις* = ὁ (ἔργον) οὐδενὶ ἄλλω τῶν ὄντων ἂν πράξαις. — *συνεχωρῆσαμεν*, βλ. 351 A, κεφ. 22. — *λυσιτελεῖ* = εἶναι ὠφέλιμον. — *Βενδιδεῖσις*, βλ. 327 A, κεφ. 1. — *εἰσιτάσθω σοι.. εἰσιτάμαι ὑπὸ σοῦ*. Ἡ εἰκὼν τῆς ἐσιτάσεως (πρὸλ. 352 B, κεφ. 23) συνεχιζέσκει, θεωροῦνται δὲ ὡς χάριτες αἱ ὑποχωρήσεις καὶ ὁμολογίαι τοῦ Θρασυμάχου. — *εἰσιῶμαι* = φιλοξενουμαι, φιλεύομαι. — *καλῶς* = ἱκανῶς. — *δι' ἑμαυτὸν* = ἐξ αἰτίας μου. — *ἀλλ' οὐ διὰ σέ* = καὶ ὄχι ἐξ αἰτίας σου. Ὁ ἐν τῷ κεφ. 16 λόγος τοῦ Θρασυμάχου ἔδωσε ἀφορμὴν εἰς τὸν Σω. νὰ ἐξέλθῃ τοῦ θέματος. — *παραφέρομαι* = παρατίθεμαι. — *μετριῶς*, πρὸλ. ἀνωτ. *καλῶς*. — *δι' τί ποτ' ἐστίν* = τί πράγμα εἶναι, ποῖα ἢ φύσις του. — *ἐμπίπτει λόγος* = γίγνεται λόγος. — *μηδὲν εἰδέναι*· πανταχοῦ ἀπεδείχθη ὅτι ὁ βίος τοῦ δικαίου εἶναι λυσιτελέστερος ἢ ὁ τοῦ ἀδίκου· ἀλλὰ δὲν εὐρέθη ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐζητεῖτο, δηλ. ὁ ὀρισμὸς τῆς δικαιοσύνης καὶ διὰ τοῦτο ὁ Σω. λέγει τὸ *μηδὲν εἰδέναι*. — *σχολῆ* = πολὺ ὀλίγον.

BIBLION Β'.

Κεφ. ΙΑ'.

Γίγνεται (ἴστ. ἐνεστ.) — *ἐνδεής* = στερούμενος. Ὁ Πλάτων δικαιολογεῖ τὴν γένεσιν τῆς πολιτείας ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. — *οἰκίζω πόλιν* = ἰδρύω (συντάσσω) πολιτείαν. — *παραλαμβάνων... ἀγείραντες*, ὄνομ. ἀπόλυτ. — *δεόμενοι*, αἰτιολ. μτχ. — *ἀγείρω* = συναθροίζω, ἐνώνω. — *ἄλλον* = τὸν μὲν. — *κοινωνοὺς καὶ βοηθοὺς*, κατηγορ. — *ξυνοικία* = συνοικισμὸς.

— εἴ τι = ὅ,τι. — τὸ εἶναι = ἡ ὑπαρξις. — ἔστι ταῦτα = πράγματι. — πῶς ἢ πόλις ἀρκέσει... τὸ νόημα: πῶς ἢ πόλις θὰ ἐπαρκέσῃ καὶ θὰ καταστῆ ἱκανὴ πρὸς παρασκευὴν τοσοῦτων πραγμάτων; — ἄλλο τι ἐνν. ἀρκέσει, βλ. 337 C. — τί δὴ οὖν; ἕνα ἕκαστον... σαφηνίζουσι τὰ ἀνωτέρω πῶς ἢ πόλις ἀρκέσει. — εἴη ἂν ἡ ἀναγκαιοτάτη πόλις = εἶναι δυνατόν νὰ ἀποτελεσθῇ ἡ ἀπαραίτητος πόλις. — καὶ ἄλλοις κοινωνῶ = ἔρχομαι εἰς σχέσεις (συνδέομαι) μὲ ἄλλους καθιστῶν αὐτοὺς κοινωνοὺς (τῶν ἀγαθῶν). — ἀμελήσαντα, ἐνν. τῶν ἄλλων. — τρία = τρία ὑπόλοιπα μέρη τοῦ χρόνου. — διατρίβειν, ἔχειν, πράττειν, ἐκ τοῦ δεῖ. — αὐτὸν δι' αὐτὸν τὰ αὐτοῦ πράττειν; = νὰ ἀπασχολῆται μόνος του διὰ τὰς ὑποθέσεις του; — οὕτω, ἀναφέρεται εἰς τὰ τοῦ Σω. δεῖ κατατιθέσθαι... κοινωνεῖν ἄλλοις. — εἰπόντος, χρον. μτχ. — ἢ ὅταν μίαν εἷς, ἐνν. ἐργάζηται. — καιρὸν παρήμι = παραλείπω τὴν κατάλληλον περίστασιν (= ἀφῆνω νὰ περάσῃ ἢ κατάλληλος περ.). — διόλλυται = πηγαίνει χαμένη ἢ ἐργασία. — ἀλλ' ἀνάγκη.. μέρει = ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη ὁ ἐργάτης νὰ ἀσχολῆται μὲ τὸ ἔργον οὐχὶ παρέργως (δηλ. νὰ ἀφροσιῦται εἰς τὸ ἔργον). — ἐκ τούτων, ἡ ἀντωνυμία τούτων ἐπεξηγεῖται μὲ τὰς λέξεις ὅταν εἷς ἐν κατὰ φύσιν (= ἰδιοφυῖαν). — ἐν καιρῶ = εἰς κατάλληλον χρόνον. — σχολὴν ἄγω τῶν ἄλλων = παραλείπω τὰς ἄλλας ἀσχολίας. — σμινύη = δίκηλλα. — γίγνομαι κοινωνός τινός τινι = μετέχω τινὸς μετὰ τινος (= προσλαμβάνομαι μέτοχος εἰς τι). — συχνὸς = πολυάνθρωπος. — μέγα, ἐνν. πολίχινον. — πρὸς τὰς ἀγωγὰς = διὰ τὰς μεταφοράς (τοῦ ὄλικου). — κατοικίζω, βλ. ἀνωτ. οικίζω. — οὐ = ὅπου. — ἐπεισαγώγιμα = τὰ ἐξωθεν εἰσπαρόμενα (ἐμπορεύματα). — ἂν ἴη κενός... κενὸς ἄπεισι = ἂν ἔλθῃ μὲ ἄδεια χέρια... θὰ ἐπιστρέψῃ μὲ ἄδεια. — ὁ διάκονος = ὁ ἐπιτετραμμένος (τῆς ἡμετέρας πόλεως). — τὸ αὐτοῖς, ἀντιτίθεται εἰς τὸ ἐκεῖνοι (δηλ. οἱ κάτοικοι ἄλλης πόλεως). — ὧν ἂν χρεῖα, ἐνν. ᾗ. — ἀλλὰ καὶ οἷα... (εἶναι: βραχυλογία) = ἀλλὰ καὶ δεῖ (τὰ οἴκοι ποιεῖν) τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα, οἷα καὶ ὅσα ἱκανά (ἐστίν) ἐκείνους, ὧν ἂν δέωνται. — ποιῶ = παράγω.

Κεφ. IB'.

*Ὁν ἂν ἕκαστοι ἐργάζωνται = ἐξ ὧν ἕκαστος παράγει. —

κοινωνίαν ποιοῦμαι = συνιστῶ κοινωνίαν. — γίνεται τι = χρειάζεται τις. — νόμισμα ξύμβολον = νόμισμα τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται ὡς σύμβολον (τῆς ἀξίας τῶν πραγμάτων). — ἀλλαγὴ = ἀγοραπωλησία. — ὧν ποιεῖ = τῶν προϊόντων τῆς ἐργασίας του· τούτου συνώνυμον τὰ παρ' αὐτοῦ. — ἀλλάττομαι = ἀνταλλάσσω. — ἀργῶ τῆς δημιουργίας = μένω μακρὰν τῆς ἐργασίας (χασομερῶ). — ἐπὶ τὴν διακονίαν ταύτην = εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην. — οἰκοῦμαι = διοικοῦμαι. — ἀχρεῖος = ἀνίκηνος. — ἀντ' ἀργυρίου ἀλλάττομαι τι = ἀνταλλάσσω τι μὲ χρήματα (ἀγοράζω) συνών. διαλλάττω τινὶ ἀντί τινος = πωλῶ εἰς τινὰ τι. — τοῖς δεομένοις (= διὰ τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην) καὶ κατωτέρω (τούτοις) ὅσοι δέονται. — καπήλων γέεσιν ἐμποιεῖ = δημιουργεῖ καπήλους. — ὦνῃ καὶ πρῶσις = ἀγοραπωλησία. — ἰδρυμένος = ἐγκατεστημένος. — διακονῶ = ἐξυπηρετῶ. — ὁ πλανήτης = ὁ περιπλανώμενος, ἐκεῖνος ποὺ γυρίζει (εἰς τὰς πόλεις). — οἱ ἄν = ὅσοι. — τὰ τῆς διανοίας = ὡς πρὸς τὰ ἔργα εἰς τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖται διανοητικὴ ἐργασία. — ἀξιοκοινωνήτος = ἀξίος νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὴν κοινωνίαν. — ἐπὶ τοὺς πόνους = διὰ τοὺς βαρύτερους κόπους. — δὴ = τοῦλάχιστον. — τὴν τιμὴν (= ἀμοιβήν), ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐν τῷ πωλοῦντες ὑπολαμβάνουσιν ἔννοιαν τῆς ἀξίας ἢ τιμῆματος. — πλήρωμα = συμπλήρωμα. — εἶναι = νὰ θεωρηθῆ. — ὧν ἐσκέμεθα = ἐκ τούτων τὰ ὁποῖα ἀνεφέραμεν. — χρεῖα τινὶ τῆ πρὸς ἀλλήλους, ἔνν. ἐγγίγνεται. — ἡ πρὸς ἀλλήλους χρεῖα = αἱ ἀμοιβαῖαι ἀνάγκαι. — δαιτῶμαι = ζῶ. — (δαιτήσονται) ἄλλο τι ποιοῦντες ἢ... ἄλλο τι ἢ σίτον... ἢ πόλεμον· ὁ τόνος πίπτει εἰς τὰς λέξεις (δαιτήσονται) ποιοῦντες. θρέφονται, εὐωχοῦνται καὶ εὐλαβοῦμενοι. Αὐταὶ μᾶς δίδουν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐργασία, τροφή, χαρὰ καὶ φρονιμίς. Ὁ Πλάτων ἐνταῦθα μὲ μεγάλην χάριν χρωματίζει τὴν ὅλην διήγησιν περὶ τῆς γενέσεως τῆς πόλεως καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου. — ἄλφυτα = κρίθινα ἄλευρα. — ἄλευρα = τὰ ἐκ σίτου. — μάττω (-σσω) = μελάσσω, ζυμώνω τὴν μάζαν. — πέσσω = ζυμώνω, ψήνω. — μᾶζα = ἄλφυτα ζυμωμένα μὲ νερὸ καὶ λάδι (κρίθινον πλακούντιον, θεωρούμενον ὑποδεέστερον τοῦ ἄρτου). — γενναῖος· ἐπὶ πραγμάτων σημαίνει ὅ,τι εἶναι εἰς τὸ εἶδός του ἐξαίρετον ὅθεν σταφυλὴ γενναία, σῦκα, μᾶζαι. — κάλαμος = καλαμωτή. — κατακλι-

νέντες, τοῦ κατακλίνομαι = πλαγιάζω. — **σιβάς** = στρώμα, κλίνη. — **μίλαξ** (—ακος) = σμιλακιά (δένδρον δρυῶδες). — **μυρρίνη** = μυρτιά. — **παραβάλλομαι** = παρακαταθέτω. — **ἐπιπίνοντες** ἢ ἐπὶ σημαίνει κατόπιν, διότι διαρκούντος τοῦ δείπνου δὲν ἔπινον. — **οὐχ ὑπὲρ τὴν οὐσίαν ποιοῦμενοι τοὺς παῖδας** = τεκνοποιούντες ὅσον ἐπιτρέπει ἢ περιουσία των. — **σκευαζόμενοι, παραβαλλόμενοι... ποιοῦμενοι, εὐλαβούμενοι** τροπ. μτχ. ἀσυνδέτως ἐκφερόμεναι χάριν ἐμφάσεως.

Κεφ. ΙΓ'.

Ὅψον = προσφάγι. — **ἔψημα** = μαγείρευμα. — **ἔψηματα**, ἔγγ. εἰσί. — **φηγῶς** = ἐδώδιμος βάλανος. — **σποδιοῦσι** (μελλ. τοῦ σποδιζω) = θά ψήνουν (ἠθούσντες αὐτὰ εἰς τὸ ἐν τῇ σποδιῇ πῦρ). — **μετρίως ὑποπίνω** = ἱκανῶς πίνω. — **παραδίδωμι** = ἀφήνω ὡς κληρονομίαν. — **χορτάζω τινά τι** = τρέφω, χορταίνω τινὰ μέ τι. — **πῶς, χροῆ**, ἔγγ. κατασκευάζειν = δημιουργεῖν. — **ἄπερ νομίζεται** = ἄπερ νόμος ἐστὶ κατασκευάζειν. — **κατάκειμαι** = εἶμαι ἐξηπλωμένος. — **δειπνῶ ἀπὸ τραπεζῶν** = δειπνῶ, λαμβάνων τὴν τροφήν ἀπὸ τῶν τραπεζῶν. — **ἴψα**, ἔγγ. ἔχειν. — **οὐδὲ κακῶς ἔχει** = δὲν εἶναι ἄσχημα. — **ὄπη** = πῶς. — **ἢ μὲν οὖν...** = ἢ μὲν οὖν ἀληθινὴ πόλις, ἣν διελήλυθαμεν, δοκεῖ μοι εἶναι ὡςπερ ὑγιῆς τις. — **φλεγμαινώ** = πυρέσσω, εὐρίσκομαι ἐν συγχύσει. — **ταῦτα δὴ τιςιν**, ἔννοεῖ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐξέθηκε περιγράφων τὸν ἀπλοῦν βίον τῶν πολιτῶν. — **ἐξαρκεῖ τινι** = εὐχαριστεῖ τινα. — **αὕτη ἢ δίαίτα**, τὴν ὁποίαν ἀνωτέρω περιέγραψε. — **πέμμα** = γλύκισμα. — **παντοδαπά** = ποικίλα καὶ ἄφθονα. — **καὶ δὴ** = καὶ λοιπόν. — **τὰ ἀναγκαῖα** = τῆς πρώτης ἀνάγκης. — **κινῶ** = θέτω εἰς ἐνέργειαν. — **ζωγραφία** = ἡ ζωγραφικὴ τέχνη. — **ὄγκου ἐμπληστῆα καὶ πλήθους (τούτων), ἀ...** = πρέπει νὰ τὴν φουσιώσωμεν καὶ νὰ τὴν γεμίσωμεν μὲ πλῆθος ἀπὸ ταῦτα, τὰ ὁποῖα. — **μιμηταί**· τοὺτους χωρίζει εἰς δύο τάξεις, εἰς τοὺς τέρποντας τοὺς ὀφθαλμοὺς (σχήματα καὶ χρώματα, ἰχνογραφήματα καὶ ζωγραφίαι) καὶ εἰς τοὺς τέρποντας τὴν ἀκοήν (μουσική). — **εργολάβοι**· ἐνταῦθα μόνον ἐν σχέσει μὲ τὰ σικηνικὰ ἔργα. — **παιδαγωγῶν, τιθῶν...**· Ἐνταῦθα ὁ Πλάτων ἀπαραριθμεῖ τὸ ὅλον πλῆθος τῶν ὑπηρετῶν πάσης πλουσίας Ἀθηναϊκῆς οἰκογενείας. Προσθέτει δὲ καὶ τὸν χοιρο-

βοσκόν, ὁ ὁποῖος ἐξυψοῦται καὶ αὐτὸς εἰς τὴν τρυφῶσαν πόλιν, ἔνεκα τοῦ κρέατος, ἐνῶ εἰς τὴν πρώτην πόλιν δὲν εἶχε θέσιν. Τέλος φέρει ὡς συνέπειαν τοῦ τρυφηλοῦ βίου τὴν πολὺ μεγαλυτέραν ἀνάγκην τῶν ἱατρῶν. — ὄψοποιὸς = ζαχαροπλάστης. — ἔδει γὰρ οὐδέν = διότι ἤτο τελείως ἀχρείαστον. — εἴ τις = ἐπειδὴ μερικοί. — ἔδεται, μέσ. μέλλ. τοῦ ῥ. ἐσθίω. — ἐν χρεῖαις εἰμι ἱατρῶν = ἔχω ἀνάγκην τῶν ἱατρῶν.

Κεφ. ΙΔ'.

Ἀποτέμνω = ἀποκόπτω, περιορίζω. Εἰς τὸ ἀποτιμητέον ἀναφέρεται ἡ αἰτία τοῦ πολέμου. — **νέμειν καὶ ἀροῦν** = πρὸς βοσκήν καὶ καλλιέργειαν. — **καὶ ἐκείνοισι**, ἐνν. τοῖς πλησίον ἀποτιμητέον ἐστί. — **ἀφήμι ἑμαυτὸν ἐπὶ τι** = ρίπτομαι εἰς τι. — **τὰ μετὰ τοῦτο** (=κατόπιν) = συνεπῶς. — **ἐργάζομαι τι** = προξενῶ τι. — **(ἐκ τοῦτου) ἐξ ὧν . . . κακὰ γίνονται** (δυστυχίαι προέρχονται) διὰ τοῦ ὧν νοοῦνται πάντα τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ὑπέρβασιν τοῦ θροῦ τῶν ἀναγκαίων ἤτοι ἡ προσπάθεια πρὸς ἀπόκτησιν τῶν περιττῶν καὶ ἡ τάσις πρὸς τὴν ἀφθονίαν. — **μείζονος τῆς πόλεως δεῖ** = εἶναι ἀνάγκη ἢ πόλις νὰ γίνῃ μεγαλυτέρα. — **οὔτι σμικρῶ** = ὄχι κατὰ μικρόν τι. — **ἐξέρχομαι** = ἐκστρατεύω. — **αὐτοί**, δηλ. οἱ πολῖται. — **ἱκανοί** (= κατὰλληλοι), ἐνν. διαμάχεσθαι. Ἐνταῦθα πικρουσιάζεται ἡ ἀνάγκη νέας τάξεως πολιτῶν, τῆς τῶν στρατιωτῶν. — **πλάττω** = δημιουργῶ. — **ἐργάζομαι τέχνην** = ἐξασκῶ τέχνην. — **ἀγωνία** = ἐνασχόλησις. — **τεχνικὴ εἶναι** = εἶναι ἔργον ἰδιαιτέρας τέχνης. — **ἵνα γίγῃ οὗτο** = ἵνα ἐκτελεῖται. — **ἀποδίδωμι τι** = ἀναθέτω τι. — **πέφυκα** = ἔχω κλίσιν ἐκ φύσεως. — **καὶ ἐφ' ᾧ . . .** = καὶ ἐφ' ᾧ ἄγων σχολὴν τῶν ἄλλων ἐμελλε καλῶς ἀπεργάζεσθαι διὰ βίου αὐτὸ ἐργαζόμενος σὺ παρῆεις τοὺς καιροὺς. — **ἐφ' ᾧ** = ἐπ' αὐτῷ, ὅ. — **σχολὴν ἄγω τῶν ἄλλων** = δὲν ἀναμιγνύομαι εἰς τὰ ἄλλα. — **καλῶς ἀπεργάζομαι** = τελειοποιῶ πρὸς κατωτέρω εὔ ἀπεργασθέντα = τελειοποιηθεῖσα. — **παρήμι τοὺς καιροὺς** = ἀφήνω νὰ χάνωνται αἱ περιστάσεις. — **τὰ περὶ τὸν πόλεμον** = ἡ τέχνη τοῦ πολέμου. — **περὶ πλείστου ἐστί** = εἶναι σπουδαῖον (= ἔχει σπουδαιότητα). — **ἱκανῶς γίγνομαι** = διακρίνομαι. — **αὐτὸ τοῦτο**, δηλ. τὸ γενέσθαι πεττευτικὸς ἢ κυβ. — **ἐπιτηδεύω τι** = καταγίνομαι εἰς τι. — **λαβῶν, χρν. μτχ.** —

των κατὰ πόλεμον (= πολεμικῆς) = τῶν συναπτομένων κατὰ τὸν πόλεμον. — ληφθὲν = ἔταν τὸ πᾶρῃ εἰς τὸ χέρι του. — ἀθλητῆς = ὁ διὰ τῆς ἀσκήσεως δεξιὸς χειριστῆς γιγνόμενος. — τῷ μήτε τὴν ἐπιστήμην ἐκάστου λαβόντι = ἐάν οὗτος δὲν μάθῃ καλῶς τὴν χρῆσιν ἐκάστου. — παρέχομαι μελέτην = καταγίνομαι μὲ ἐπιμέλειαν. — πολλοῦ ἀξίος εἶμι = ἔχω μεγάλην ἀξίαν.

Κεφ. ΙΕ'.

ἄεομαι σχολῆς τῶν ἄλλων = εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀπέχω ἀπὸ ἄλλην ἐνσχόλησιν. — φύσις ἐπιτηδεΐα = κατάλληλος φυσικὴ προδιάθεσις. — αἴρωμαι = ἐπιφορτίζομαι, ἀναλαμβάνω. — φαῦλον πρᾶγμα = μικρὸν ἔργον. — παρείκω = ἐπιτρέπω. — οὐ γὰρ οὖν, ἔνν. ἀποδειλιατέον. — τὸ ποῖον λέγεις; = τί ἐγνοεῖς δηλ. — πρὸς τὸ διωκάθειν = πρὸς τὸ διώκειν. — αἰσθανόμενον = ἔταν ἀντιληφθῆ. — ἐλόντα = ἀφου τὸν προφθᾶση. — διαμάχεσθαι, ἔνν. τῷ ἤρημένῳ. — ἀνδρεῖον, ἔνν. δεῖ εἶναι. — ἐθελήσει (= μέλλει) = δυνήσεται. — ἄμαχος = ἀκαταμάχητος. — θυμὸς = θάρρος. — τὰ τοῦ σώματος = ὡς πρὸς τὰ σωματικὰ προτερήματα· πρβλ. κατωτέρω τὰ τῆς ψυχῆς. — δηλα = δηλόν ἐστι (ἀπρὸς.). — οὐ ῥαδίως, ἔνν. οὐκ ἄγριοι ἔσονται, ὄντες τοιοῦτοι τὰς φύσεις. — χαλεπὸς = ἄγριος. — φθῆσονται . . . δρᾶσαντες· περὶ τοῦ φθάνειν μετὰ μετοχῆς βλ. Συντακτ. κατηγρημ. μτχ. — αὐτὸ = τὸ διολέσαι σφᾶς. — ἦθος μεγάθυμον = χαρακτῆρ θυμοειδῆς. — ταῦτα (δηλ. τούτων ὀποτέρου στέρεσθαι) ἀδυνάτοις ἔοικε = ταῦτα φαίνονται ἀδύνατα. — ἀδύνατον (οὐδ.), ἔνν. εἶναι γενέσθαι. — ἀπορῶ = εὐρίσκομαι ἐν ἀπορίᾳ (σκοντάπτω). — ἐπισκοποῦμαι τι = ἀναθεωρῶ τι. — ἀπολειπομαι τινος = ἀπομακρύνομαι τινος. — ἧς προϋθέμεθα = τὴν ἐποίαν ἐλάβομεν ὡς πρότυπον. — νοῶ = λαμβάνω ὑπ' ὄψιν. — οἴομαι τι = φαντάζομαι (σκέπτομαι) τι. — ἔχω = συνδυάζω. — ποῦ δή, ἔνν. εἰσί; — οὐχ ἦκιστα μέντοι = ἀλλὰ πρὸ πάντων. — ἐν ᾧ = ἐν τούτῳ τῷ ζῳῳ, ὃ (παρεβάλλομεν...). — τῶν γενναίων κυνῶν, ἡ γεν. ἐξαρχτάται ἐκ τοῦ ὅτι τοῦτο φύσει αὐτῶν τὸ ἦθος (ἐστὶ)· ἔχει δὲ ἡ πρότασις αὐτῇ δύναμιν οὐσιαστικοῦ· τὸ ὅλον ἠδύνατο νὰ ἐξενεχθῆ οὕτω· οἴσθα γὰρ πού τὸ ἦθος τῶν γενναίων κυνῶν ὅτι φύσει τοῦτ' ἐστὶ. — τοῦτο φύσει αὐτῶν

τὸ ἦθος ἐστὶ = οὗτος εἶναι ὁ φυσικὸς αὐτῶν χαρακτήρ (= τὸ φυσικόν των). — ἀγνώως (— ὤτως) = ἄγνωστος.

ΚΕΦ. ΙΣΤ'.

Ὁ φυλακικὸς ἐσόμενος = ὁ μέλλων νὰ εἶναι ἐπιτήδειος νὰ φυλάττη. — φιλόσοφος τὴν φύσιν. Εἰς τὸ κεφ. τοῦτο ὁ Σω. συμπληρῶν τὸ προηγούμενον προσθέτει εἰς τὰς ἀρετὰς τοῦ φύλακος καὶ τὸ φιλόσοφον εἶναι· ἔπειτα δὲ μεταβαίνει ἀπὸ τῶν καθηκόντων τοῦ νεανίσκου ὡς φύλακος εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν παιδῶν θεωρῶν δηλ. τοὺς φύλακας ὡς σπουδαῖον παράγοντα εἰς τὴν πολιτείαν καὶ δεχόμενος ὅτι φύσει ἔχουν σωματικὰς καὶ ψυχικὰς ἰδιότητας ἀπαιτούσας ἀνάπτυξιν, προβαίνει εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ τρόπου τῆς ἐκπαιδεύσεως τούτων. — καθορῶ = πρρατηρῶ. — τοῦ θηρίου ἢ γεν. ἐξαρτάται ἐκ τοῦ ὁ καὶ ἄξιον θαυμάσαι = τὴν ὁποῖαν ἰδιότητα τοῦ ζῴου ἀξίζει νὰ θαυμάσῃ τις. — προπεπονθῶς, ἐναντιωμ. μτχ. — ἀσπάζομαι = ὑποδέχομαι μὲ χαρὰν (ἀντίθ. χαλεπαίνω). — μέχρι τούτου = ἕως αὐτό. — κομῶς (= χαρίεις) = ἀξιολογούμενος. — τὸ πάθος τῆς φύσεως = τὸ φυσικόν ἰδιωμα. — πῆ = πῶς. — ἦ = καθόσον. — οὐδενὶ ἄλλῳ = μὲ κατένευ ἄλλον τρόπον. — τῷ καταμαθεῖν, δοτ. αἰτίου. — ὀριζόμενον, χρν. μτχ. — σύνεσις = γνώσις. — οὐδαμῶς ὀπιως οὐ = πάντως (ἂν εἴη φιλομαθὲς). — καὶ ἐν ἀνθρώπῳ = καὶ διὰ τὸν ἀνθρώπον. — οὗτος, δηλ. ὁ φύλαξ. — ἂν οὕτως ὑπάρχοι = ἔτσι θὰ εἶναι (τοιοῦτος θὰ εἶναι ὁ χαρακτήρ του). — προὔργου τινὶ ἐστὶ = ὠφελεῖ τινα. — αὐτό, ἀντικ. εἰς τὸ σκοποῦσι — τὸ καιδεῖν = τὸ εὔρειν. — τίνα τρόπον; = δηλ. πῶς; — ἵνα μὴ ἐῷμεν ἱκανὸν λόγον = ἵνα μὴ παραλείπωμεν πολλὰ ἄξια συζητήσεως. — συχρὸν διεξίωμεν = εἴπωμεν πολλὰ καὶ ποικίλα συζητοῦντες πρὸς ἀλλήλους. — σκέψις = ἐξέτασις. — τυγχάνει οὕσα, ἐνν. ἢ σκέψις. — ἐν μύθῳ μυθολογοῦντες καὶ σχολὴν ἄγοντες = ἐν μυθῶδε διηγήσει συνδιαλεγόμενοι καὶ μὲ τὴν ἡσυχίαν μας. — λόγῳ παιδεύω = διὰ τοῦ λόγου πλάττω, τίνι τρόπῳ πρέπει νὰ ἐκπαιδεύωνται.

Κεφ. ΙΖ'.

Τίς οὖν ἡ παιδεία; Ἡ ἀγωγή τῶν φυλάκων πρέπει νὰ εἶναι ἡ αὐτή. Ὁ δὲ σκοπὸς αὐτῆς εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις

τῆς πολιτείας, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ νὰ εἶναι **ἰσχυρός, θυμοειδής** καὶ **φιλόσοφος ἢ φιλομαθής**. Ἐπομένως ἡ ἀγωγή πρέπει νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸ σῶμα (γυμναστική) καὶ εἰς τὴν ψυχὴν (μουσική). — **ἡ ἐπὶ σώμασι** = ἡ ἀναφερομένη εἰς τὰ σώματα. — **τίθης λόγους μουσικῆς** (= ἐν μέρει μουσικῆς) = ὑπάγεις, λογαριάζεις τὰς ἱστορικὰς διηγήσεις εἰς τὴν μουσικήν. — **διττὸν εἶδος** = δύο εἶδη. — **ἀληθές** = ἀλήθεια. — **πῶς λέγεις** = τί θέλεις νὰ εἴπῃς. — **(δέ) που** = ἂν δὲν ἀπατώμην (νομίζω). — **ὡς τὸ δλον εἰπεῖν** = ὡς εἶναι δυνατόν νὰ εἴπῃ τις ἐν συνόλῳ. — **πρὸς τὰ παιδία** = διὰ τὰ π. — **τοῦτο δὴ ἔλεγον** = τοῦτο λοιπὸν ἦτο ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἔλεγον. — **ἄπτομαι** = ἀρχίζω. — **ἄλλως τε καὶ νέω καὶ ἀπαλῶ ὄψουῖν** = καὶ μάλιστα προκειμένου περὶ οἰουδήποτε ὄντος νεαροῦ καὶ τρυφεροῦ. — **ἐνδύεται** = εἰσέρχεται· εὐκόλως — **ἐνσημαίνομαι τινί τι** = ἐντυπώνω εἰς τινά τι. — **κομιδῇ μὲν οὖν** = μάλιστα, ἐξάπαντος. — **οὕτω**, ἐπιτείνει τὸ **θραδίως**. — **οἱ ἐπιτυχόντες** = οἱ πρῶτοι τυχόντες, οἱ τυχεῖς. — **δόξα** = ἐποπτεία. — **τελεοῦμαι** = γίνομαι τέλειος ἀνὴρ. — **καλόν**, ἐνν. μῦθον. — **ἀποκρίνω** = ἀπορρίπτω. — **σελάττειν** = ἐπιχειρεῖν διαπλάττειν. — **πολὺν μᾶλλον** = μὲ περισσότεράν φροντίδα. — **ὦν** (μύθων), γεν. διαίρ. — **εἶναι** = ἔχειν. — **ταῦτὸν δύνασθαι** = ἔχειν τὴν αὐτὴν δύναμιν. — **οὐδὲ τοὺς μείζους τίνες λέγεις** = οὐδὲ τίνες εἰσὶν οὗτοι οὓς μείζους λέγεις. — **γορ (που)**, αἰτιολ. — **τοῖς ἀνθρώποις** = πρὸς τέρψιν τῶν ἀνθρώπων. — **καὶ τί αὐτῶν μεμφόμενος λέγεις** = καὶ λέγων ταῦτα ποίαν κατηγορίαν προσάπτεις εἰς αὐτούς; — **καλῶς** = ὠραία (ὡς πραγματικῶς εἶναι). — **εἰκάζω** = εἰκονίζω (παριστώ). — **περὶ θεῶν καὶ ἡρώων οἷσί εἰσι** = ὅποιοι εἶναι οἱ θεοὶ καὶ οἱ ἥρωες. — **ὥσπερ γραφεὺς· γράψαι** = ὥσπερ γραφεὺς, ὃς γράφει, ἃ μὴδὲν ἔοικε τούτοις, οἷς ἂν ὁμοία βουληθῆ γράψαι. (Ἡ ἐπιθυμία του δηλ. εἶναι ὁμοία νὰ εἰκονίσῃ, ἀλλὰ εἰκονίζει πρόσωπα τὰ ὅποια καθόλου δὲν ὁμοιάζουν). — **πῶς δὴ λέγομεν καὶ ποῖα**; = πῶς λοιπὸν ἐννοοῦμεν τὰ ψεῦδη καὶ ποῖα εἶναι αὐτὰ; — **καὶ περὶ τῶν μεγίστων** = καὶ ὡς πρὸς τὰ μέγιστα (= καὶ ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα). — **ὡς** = ὅτι. — **Ἡσίοδος**, Θεογ. στ. 154 καὶ 178. — **ὡς** = πῶς. — **τιμωροῦμαι** = ἐκδικούμαι. — **ἄφρων** = ἐστερημένος κρίσεως. — **δι' ἀπορρήτων** = ἐν κρυπτῷ καὶ μυστικῷ. — **ὡς ὀλιγίστους**, δηλ. νὰ γίνεταί λόγος μετὰξὺ ὀλιγίστων. — **χοῖρον** ὁ Σω. λέγων

τοῦτο ἀποβλέπει εἰς τὸ ἔθιμον, κατὰ τὸ ὅποιον οἱ βουλόμενοι νὰ μυηθοῦν εἰς τὰ Ἑλευσίνια ἐθυσίαζον χοῖρον. — ἄπορος = δυσπόριστος (πολύτιμος καὶ σπάνιος). — ὅπως ὅ,τι ἐλαχίστοις συνέβη ἀκοῦσαι = διὰ νὰ συνέβαινε νὰ ἀκούσουν ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτεροι. — καὶ γὰρ = πραγματικῶς. — χαλεπός = ἐπικίνδυνος. — ἀκούοντι, ἀδικῶν, κολάζων, ὑποθ. μτχ. — θαυμαστὸν = παράδοξον. — τὸ παράπαν, ἐνν. λεκτέον. — ἡμῖν... τὴν πόλιν = τὴν πόλιν ἡμῶν. — πολλοῦ δεῖ (= οὐδόλως) προστίθενται ἀσυνδέτως πρὸς βεβαίωσιν καὶ ἐπεξήγησιν τῆς προηγουμένης γνώμης. — τοιαῦτα, δηλ. οἷα πείθειν, ὡς οὐδεὶς πολλῆς εἰσερχομένης ἐτέρῳ ἀπήχθετο. — γέρουσι καὶ... πρεσβυτέροις..., ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ μυθολογητέον. — οἱ πρεσβύτεροι γινόμενοι, εἶναι ἢ ἡλικία ἢ ὅποια δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ ἀκούη πλέον, δύναται δὲ νὰ διηγηθῇ. — ἐγγὺς τούτων = ἀναλόγους, ὁμοίους μὲ τούτους. — λογοποιῶ = συνθέτω, πλάττω μύθους. — ὑπὸ υἱός, δηλ. τοῦ Ἡφαιστού. Παρὰ Πινδάρῳ ἢ Ἡρα δεσμεύεται ὑπὸ τοῦ Ἡφαιστού ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κατασκευασθέντι θρόνῳ. — ὑπόνοια = ἀλληγορία: ἐν ὑπονοίαις = ἀλληγορικῶς. — τηλικούτος ὢν = ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ. — ἃ ἂν λάβῃ ἐν ταῖς δόξαις = ὅ,τι ἐντυπωθῇ εἰς τὸν νοῦν του. — δυσέκνιπτος = ἀνεξάλειπτος. — ἀμετάστατος = ἀμετακίνητος, στερεός. — περὶ παντός ποιητέον = πρέπει νὰ θεωρηθῇ σπουδαιότατον. — ἃ πρῶτα ἀκούουσι = τὰ πρῶτα ἀκούσματα (οἱ πρῶτοι ἀκούμενοι λόγοι).

Κεφ. ΙΗ'.

Γάρ, βεβαιωτικῶς. — ἔχει λόγον (ταῦτα) = ταῦτα εἶναι λογικά. — ταῦτα ἅτα ἐστὶ καὶ τίνες οἱ μῦθοι = ὅποια εἶναι ταῦτα καὶ τίνες οἱ κατάλληλοι μῦθοι. — οἰκισταὶ πόλεως: λαβῶν ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἐρωτήσεως τοῦ Ἀδεϊμάντου ὁ Σω. λέγει ὅτι δὲν πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐπὶ μέρος ποιημάτων καὶ μύθων ἀλλὰ περὶ τοῦ διὰ τὴν πόλιν καταλλήλου καὶ θεμελιώδους τύπου. — ἐν οἷς = ἐπάνω εἰς τοὺς ὁποίους. — παρ' οὗς, δηλ. τύπους. — αὐτοῖς, δηλ. τοῖς οἰκισταῖς. — οἱ τύποι (τῶν μύθων) περὶ θεολογίας = τῶν ἀναφερομένων εἰς τοὺς θεούς. — οἷος... ἀποδοτέον = πρέπει νὰ παριστάνῃ τὸν θεόν... ὅποιος... — οἷος τυγχάνει ὁ θεός: ὁ θεὸς ἀγαθός, τὸ ἀγαθὸν

ὠφέλιμον, τὸ ὠφέλιμον αἴτιον εὐπραγίας· ἄρα ὁ θεὸς αἴτιος τῶν εὐ ἐχόντων. — ποιῶ = περιγράφω. — λεκτέον = πρέπει νὰ παριστάνεται. — τί μὴν; = διατί ὅχι (ποῖος ἀμφιβάλλει); — πῶς γάρ; = οὐδέποτε. — τῶν μὲν εὐ ἐχόντων αἴτιον, τῶν δὲ κακῶν ἀναίτιον· δόγμα ἔξοχον τοῦ μεγάλου φιλοσόφου. — πολλῶν δὲ ἀναίτιος· διότι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἐλευθερίαν βουλήσεως. — αἰτιατέον = δεῖ αἴτιον νομίζειν. — ἀποδέχομαι τινος = βλ. βιβλ. Α, κεφ. 4. — ἁμαρτάνοντος καὶ λέγοντος, χρομ. μτχ. — δοιοὶ (= δύο) πίθοι· Ἰλ. ω, 527. — κῆρ (-ὸς) = μοῖρα. — δειλὸς = κακός. — ἀμφοτέρων = καὶ ἀπὸ τοὺς δύο. — μείξας, χρομ. μτχ. — ὃ γε κύρεται κακῶ = οὗτος περιπίπτει εἰς δυστυχίαν. — ᾧ δ' ἂν μὴ, ἐνν. δῶ ἀμφοτέρων. — ἀλλ' ἄκρατα τὰ ἕτερα, δηλ. μόνον τὰ κακὰ. — κακῆ βούβρωστις = μέγας καὶ χαλεπὸς λιμός. — ἐλαύνω = καταδιώκω. — οὐδ' ὡς = οὐδὲ ὅτι. — (οὐκ ἀποδεκτέον... λέγοντος, ὡς δοιοί...) οὐδ' ὡς ταμίας... τέτυκται (τοῦ τεύχω) = εἶναι ταμίας = διανέμει.

Κεφ. ΙΘ'.

Σύγχυσις = ἀθέτησις. — Ὁ Πάνδαρος συνέχεεν, βλ. Ἰλ. Δ. 68 καὶ ἐφεξ. — οὐδὲ θεῶν ἔριν τε καὶ κρείσιν, βλ. Ἰλ. Γ, 41 καὶ ἐφεξ. (Ζεὺς δὲ θέμιστα κέλευσε...). Τὸ μέρος τοῦτο τῆς Ἰλιάδος καλεῖται ὑπὸ τῶν παλαιῶν θεῶν μάχη. — ὡς Αἰσχύλος λέγει· οἱ στίχοι οὗτοι, τοὺς ὁποίους ἐπαινεῖ καὶ ὁ Πλούταρχος ἐλήφθησαν ἐκ τῆς ἀπολεσθείσης τραγωδίας τοῦ Αἰσχύλου Νιόβη. — κακόω — ᾧ τι = καταστρέφω, βημάζω τι. — παμπήδην = παντελῶς. — ἑατέον... ἐξευρετέον... καὶ λεκτέον... διδόντες δὲ δίκην ὠφελοῦντο... Ὁ Σω. ὑποστηρίζειν ὅτι διὰ τὴν ἀγωγὴν μόνον ἔκεινα τὰ μέρη τῶν ποιημάτων εἶναι χρήσιμα, εἰς τὰ ὅποια οἱ ποιηταὶ λέγουσιν ὅτι τὸ θεῖον πράττει τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ ὅτι, ἔνθα στέλλει ταλαιπωρίαν, πράττει τοῦτο πρὸς βελτίωσιν τῶν ἀνθρώπων, ἐπομένως πρὸς ὠφέλειαν αὐτῶν, δὲν ψέγει τὰ μέρη τῶν ποιημάτων ὡς τοιαῦτα, ἀλλ' ἐξηγεῖ μόνον ὅτι εἶναι ἀπρεπὲς οἱ παῖδες νὰ μεταχειρίζωνται ἄνευ ἐκλογῆς ἔστω καὶ τοὺς ἀρίστους ποιητάς, ὡς εἶναι ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Αἰσχύλος. — ἐξευρετέον αὐτοῖς, δηλ. τοῖς ποιηταῖς. — ὡς δὲ ἄθλιοι... = οὐκ ἑατέον τὸν ποιητὴν λέγειν ὡς ἄθλιοι... — εἰ μὲν λέγοιεν· ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος μετα-

χειρίζεται ὅτε μὲν ἐνικὸν ἀριθμὸν, ὅτε δὲ πληθ. (ἐάν τις ποιῆ, λέγοιεν οἱ ποιηταί, ἐξευρετέον αὐτοῖς, λέγειν τὸν ποιητήν). — **μήτε τινα λέγειν... μήτε τινα ἀκούειν, μήτε νεώτερον μήτε πρεσβύτερον** = μήτε πρεσβύτερον λέγειν μήτε νεώτερον ἀκούειν. — **Συμψηφός σοί εἰμι τούτου τοῦ νόμου** = ἀποδέχομαι τοῦτον τὸν νόμον. — **μη πάντων αἴτιον τὸν θεὸν ἀλλὰ τῶν ἀγαθῶν** τὸ πρῶτον τὸ ὅποιον πρέπει τις περὶ τοῦ θεοῦ τὴν νεότητα νὰ διδάσκη εἶναι τὸ περὶ τῆς ἀγνῆς καὶ ἀγίας βουλήσεως αὐτοῦ (τὸ θεῖον δημιουργεῖ μόνον τὸ ἀγαθόν). — **ἀπόχρη** = εἶναι ἀρκετόν. — **τί δὲ δὴ ὁ δεύτερος ὄδε;** τὸ δεύτερον τὸ ὅποιον πρέπει οἱ παῖδες νὰ διδάσκωνται εἶναι ὅτι τὸ θεῖον, ὡς ἀπλοῦν καὶ τέλειον ὄν, ἀδύνατον νὰ ἐξίσταται τῆς ἑαυτοῦ ἰδέας, ἦτοι νὰ πάσχη μεταβολὴν τινα προσερχομένην εἴτε ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου εἴτε ἐξ ἄλλης τινὸς οὐσίας. — **γόης** = ἀπατεῶν, θαυματοποιός. — **ἐξ ἐπιβουλῆς** = δολίως. = **οἶον** = τοιοῦτον ὥστε. — **φανιάζομαι** = παρουσιάζομαι. — **ιδέα** = ἐξωτικὸν σχῆμα, ὄψις. — **τοτέ μὲν αὐτὸν γιγνόμενον** (= παρουσιάζομενον ἄνευ τινὸς μεταβολῆς), ἀντιτίθεται εἰς τὸ **τοτέ δὲ ἡμᾶς ἀπαιτῶντα καὶ... δοκεῖν**. — **ἐκβαίνω** = ἐξέρχομαι. — **οὐκ ἔχω νῦν γε οὕτως εἰπεῖν** = δὲν δύναμαι ὅπως τοῦλάχιστον τώρα εἶμαι νὰ εἴπω. — **ἐξίσταμαι** = ἀπομακρύνομαι. — **μεθίσταμαι** = μεταβάλλομαι. — **εἴλησις** = ἡλιόκαυμα. — **ἀμφίεσμα** = ἐνδυμα. — **ἐνδέχεται** = ἐπιδέχεται.

